อนุสรณ์

ในงานฌาปนกิจศพ

คุณอาภรณ์ ศรประภา

ณ เมรุวัดโสมนัสวิหาร

๙ ธันวาคม ๒๕๑๓

อนุสรณ์

ในงานฌาปนกิจศพ

คุณอาภรณ์ ศรประภา

ณ เมรุวัดโสมนัสวิหาร

๙ ธันวาคม ๒๕๑๓

พิมพ์ที่โรงพิมพ์เพื่องอักษร เลขที่ ๑๖๒/๑๓—๑๕ ถนนบำรุงเมือง พระนคร
นายศรสิทธิ์ พิพิธรังษี ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา พ.ศ. ๒๕๑๓

คำนำ

เนื่องจากในงานฌาปนกิจศพ คุณอาภรณ์ คุณจำนงค์ ศรประภาสามี และคุณนายส่องศรี อุดมศักดิ์มารดา ได้มาปรึกษากับข้าพเจ้าว่าจะพิมพ์หนังสือเพื่อเป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพสักเล่ม อันเกี่ยวด้วยในทางพระพุทธศาสนาอันเป็นการเผยแผ่พระพุทธพจน์ของพระพุทธเจ้า เพราะหนังสือที่บรรยายพระพุทธพจน์ของพระพุทธเจ้านั้น ได้พิมพ์กันมากแล้ว ส่วนพระพุทธพจน์ที่แท้จริง ประชาชนยังมีความสนใจกันอยู่มาก

ในฐานะที่ข้าพเจ้าเคารพนับถือคุณบุญช่วย คุณนายส่องศรี อุดมศักดิ์มาช้านานดุจญาติ ก็มีความยินดีที่จะได้ร่วมแรงในงานกุศลครั้งนี้ ตามสติปัญญาที่พอสามารถจะทำได้ จึงได้รวบรวมที่มาของมนุษย์เริ่มเกิดมีขึ้นในโลกตามคัมภีร์พราหมณ์ ที่เป็นภาษาสันสกฤต เป็นภาษาอังกฤษ เป็นภาษาบาลี และภาษาไทย ซึ่งมีผู้แปลไว้แล้ว แต่ครึ่ง ๆ กลาง ๆ มารวบรวมให้ครบถ้วน เพราะเรื่องของมนุษย์เริ่มมีในโลกและพราหมณ์นี้มีการถกเถียงกันมาก นอกจากนั้นพิธีกรรมต่าง ๆ เราได้ยกย่องพวกพราหมณ์กันมา โดยไม่ค่อยจะทราบข้อเท็จจริงในเรื่องของพราหมณ์ ข้าพเจ้าจึงได้รวบรวมพระพุทธพจน์ของพระพุทธเจ้าที่ตรัสเรื่องพราหมณ์ไว้ มาให้ท่านอ่านจะได้ถือเป็นหลักว่าพราหมณ์นั้นเป็นอย่างไร เมื่อได้รวบรวมแล้วยังไม่เชื่อความสามารถของตนเอง ได้นำไปถวายท่านอาจารย์ เจ้าคุณสาสนะโสภน (ปลอด) ป. ๙ ท่านเจ้าคุณราชศิริธรรมเมธี (สุมน) ป. ๙ ท่านเจ้าคุณราชวิสุทธิเวที (บุญมา) ป. ๙ และท่านเจ้าคุณอมรมุนี (สุวรรณ) ปริญญาโท และ ป. ๙ พันเอกพิเศษ ประจวบ วัชรปาณ พ.อ. พร้อม โพธิศิริ ป. ๘ เรืออากาศโท ทองสุก จทัชบุตร

ป.๙ อาจารย์ชด หัสบำเรอ รื่น จำรัสฉาย อดีตพระอมรโมลี มีความเชื่อแน่ว่าคงจะได้รับความจริงมาก จึงจัดพิมพ์ขึ้นในงานกุศลครั้งนี้

นอกจากนั้นอันว่าบุตรของคุณบุญช่วย คุณนายส่องศรีทุกคน เป็นผู้ที่อยู่ในโอวาทของบิดามารดา มีความกตัญญูกตเวทีเป็นอย่างดี สำหรับคุณอาภรณ์ผู้ที่ล่วงลับไปแล้วนั้น ข้าพเจ้ามีความรักใคร่สงสาร เป็นอันมาก แต่เธอได้มาละโลกไป ข้าพเจ้าก็มีความเศร้าใจมาก แต่เมื่อมาคิดถึงหลักธรรม อันพระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า ผู้ที่เกิดมาในโลกนี้ ย่อมมีความตายเป็นธรรมดา ไม่ว่าจะเป็นเด็ก จะเป็นผู้ใหญ่ จะหนีพ้นความตายไม่ได้

แต่ความตายของคุณอาภรณ์ ศรประภา นับว่าเป็นการไปดี เพราะในชั่วชีวิตที่อยู่ในโลกมนุษย์ ไม่เคยประกอบกรรมชั่วแต่ประการใด ก่อนแต่จะลาโลกไป ก็ไม่มีการทรมานร่างกายแต่ประการใด เธอได้เกิดมาดี และเธอก็ไปโดยดี ยิ่งกว่านั้นคุณอาภรณ์ยังได้มอบลูกน้อย ๆ ให้เป็นตัวแทนของเธอไว้ เพื่อให้คุณจำนงค์สามี และบิดามารดาไว้ แม้ตนเองจะจากโลกนี้ไป แต่ลักขีพยานแห่งความรักยังปรากฏอยู่ตลอดมา อันเป็นภาระที่บิดามารดาสามี จะต้องอุปถัมภ์เป็นอย่างดี เราท่านทั้งหลายเห็นกันอยู่แล้วว่า อันว่าบิดามารดาที่รักบุตรนั้น สุดที่จะพรรณนา อย่าว่าแต่บุตรเลย แม้ลูกของบุตร เมื่อถึงความจำเป็นก็ต้องพยายามเลี้ยงดูเสมอลูกหรือยิ่งกว่าลูกเสียอีก ดังเช่นคุณส่องศรี ได้จากบ้านจากสามีมาเลี้ยงดูหลานอยู่ในกรุงเทพ ฯ ทำหน้าที่แทนมารดาผู้บังเกิดเกล้า ซึ่งเดินตามหลักธรรมของพระพุทธเจ้า อันว่าบิดามารดาย่อมคอยดูแลความทุกข์ความสุขของลูกหลาน เนื่องจากเหตุผลอันนี้เอง พระพุทธเจ้าจึงตรัสว่า อันบิดามารดาผู้เป็น**พรหม**ของลูก

แต่หน้าที่ของลูกอันมีต่อบิดามารดาของตน พระพุทธเจ้าตรัสไว้ ๕ ประการ คือ

๑. คอยเลี้ยงดูบิดามารดาของตน และประพฤติปฏิบัติตามคำสอนของท่าน

๒. ช่วยเหลือการงานของบิดามารดาของตน

๓. รักษาเกียรติยศ ชื่อเสียงบิดามารดาของตน

๔. ประพฤติปฏิบัติตน ให้สมควรที่จะเป็นผู้รับทรัพย์สมบัติ

๕. เมื่อบิดามารดาของตน ได้ละโลกนี้ไปแล้ว เราต้องทำบุญกุศลอุทิศไปให้

ด้วยคุณธรรมทั้ง ๕ ประการนี้ ขณะที่คุณอาภรณ์ ศรประภา เมื่อยังมีชีวิตอยู่ ก็ได้ประพฤติปฏิบัติตามโอวาทของบิดามารดาเป็นอย่างดี ช่วยทำงานแทนบิดามารดา ได้รักษาเกียรติชื่อเสียงของวงศ์ตระกูลเป็นอย่างดี ไม่ให้บิดามารดาได้รับความเดือดร้อนแต่ประการใด นับว่าเป็นบุตรที่ดีของวงศ์ตระกูล อุดมศักดิ์และศรประภา

อันว่าคุณธรรมอันดีงาม ชั่วชีวิตอันสั้นก็จริงที่ผ่านมา คุณอาภรณ์ ศรประภา ได้ประพฤติปฏิบัติต่อบิดามารดา ต่อสามีของเธอ ตลอดจนญาติมิตร นับว่าเป็นกุศลธรรมอันดีงาม เมื่อคุณอาภรณ์จากเราท่านทั้งหลายไปเช่นนี้ ความรักใคร่อาลัยเสียดาย ย่อมเกิดมีในหมู่ญาติมิตรทั่วไป แต่ก็ไม่มีวิถีทางอันใดที่จะยับยั้งชาตาชีวิตของเธอได้ดังกล่าวแล้ว

อาศัยคุณงามความดี ซึ่งท่านทั้งหลายได้ประจักษ์แก่ตาแล้ว และได้ยินได้ฟังคำสอนของพระพุทธเจ้ามาแล้ว แม้ว่าคุณอาภรณ์ ศรประภาได้จากไป ย่อมไปสู่สุคติโดยเที่ยงแท้แน่นอน

ด้วยกุศลผลบุญ ที่คุณจำนงค์ ศรประภา คุณบุญช่วย คุณนายส่องศรี อุดมศักดิ์ และญาติมิตรทั้งหลาย ทำบุญอุทิศให้ พร้อมด้วยได้พิมพ์พระพุทธพจน์ของพระพุทธเจ้า ที่ได้ปรากฏกันอยู่แล้วตลอดมา หากว่าดวงวิญญาณของคุณอาภรณ์ ศรประภา สถิตอยู่ที่สถานใด ๆ ขอจงรับทราบ และรับเอาส่วนบุญกุศลเหล่านี้ด้วยเทอญ

ร.ต.อ. เบี้ยม บุณยะโชติ
๕๐๖ ถนนข้างบ้านมนังคศิลา
โทร. ๘๑๒๖๙๒

นางอาภรณ์ ศรประภา

ชาตะ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๔๗๖

มรณะ ๒๒ มกราคม ๒๕๑๒

ประวัติ
นางอาภรณ์ ศรประภา

นางอาภรณ์ (อุดมศักดิ์) ศรประภา เป็นบุตรคนที่สองของนายบุญช่วย นางส่องศรี อุดมศักดิ์ เกิดเมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๗๖ ที่ตำบลปากแพรก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน ๖ คน

๑. พ.ต. มุกดา อุดมศักดิ์
๒. นางอาภรณ์ ศรประภา
๓. นางสาวเพ็ญศรี อุดมศักดิ์
๔. นางเสาวณี สุวรรณเดช
๕. นางสุวิภา อุดมศักดิ์
๖. นายแพทย์ปริวรรต อุดมศักดิ์

ได้เริ่มศึกษาที่โรงเรียนอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราชจนจบการศึกษาชั้นมัธยมปีที่ ๔ ต่อจากนั้นได้ไปศึกษาต่อที่โรงเรียนวรนารีเฉลิมสตรีประจำจังหวัดสงขลา จนจบการศึกษาชั้นมัธยมปีที่ ๕

ต่อจากนั้นได้เข้ามาศึกษาที่โรงเรียนเขมะศิริอนุสรณ์ ในพระนครจนจบมัธยมปีที่ ๘ แล้วได้เข้าศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จนจบได้ปริญญาทาง **พาณิชยศาสตร์บัณฑิต** เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๘ ต่อมาได้เข้ารับราชการในแผนกหักภาษี ณ ที่จ่าย กรมสรรพากร กระทรวงการคลัง

เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๑๐ ได้ทำการสมรสกับ นายจำนงค์ ศรประภา ข้าราชการกองรักษาที่หลวง กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง ได้มีบุตรด้วยกัน ๑ คน ชื่อ ด.ญ. วิยดา ศรประภา

นางอาภรณ์ ศรประภา ได้เข้าไปคลอดบุตรที่โรงพยาบาลศิริราช เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๑๒ และหลังจากคลอดบุตรได้ประมาณ ๗ วัน คือในวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๑๒ ซึ่งเป็นวันที่จะออกจากโรงพยาบาล ได้เกิดหัวใจวายโดยฉับพลัน และถึงแก่กรรมเมื่อเวลาประมาณ ๒๐ นาฬิกา ๔๕ นาที ของวันเดียวกัน รวมอายุได้ ๓๕ ปี ๑๐ เดือน ๒๒ วัน

ความอาลัยรักของพ่อและแม่
อันมีต่อลูกอาภรณ์ ศรประภา (อุดมศักดิ์)

ลูกเกิดมาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๖ นี้เอง ลูกมาจากพ่อและแม่ไปเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๒ ชั่วเวลา ๑ ปี ๑๐ เดือน ได้บรรจุศพลูกไว้ ณ วัดโสมนัสวิหารนั้น เสมือนลูกยังมีชีวิตอยู่ แต่ทว่าในงานเผาศพของลูกครั้งนี้เป็นอันว่าลูกได้สูญสิ้น จากโลกนี้ไปเสียแล้ว ทิ้งความเศร้าสลดใจ ไว้ให้พ่อแม่ และพี่น้องทั้งหลาย เพราะลูกจะไม่ได้มีวันที่จะกลับมาพบพ่อแม่และพี่ ๆ น้อง ๆ อีกแล้ว เว้นแต่ดวงวิญญาณอันบริสุทธิ์ของลูกเท่านั้นที่ยังมีอยู่

แต่ทว่าอันเกิดแก่ เจ็บ ตาย เป็นของธรรมดา ทุกคนจะหลีกไม่พ้นความตาย ไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่ ก็จะจากโลกนี้ไปเช่นกัน จะมีเหลืออยู่เฉพาะความดีและความชั่วเท่านั้น แต่สำหรับลูกตั้งแต่เล็กจนโตจนถึงวันจากพ่อแม่ไป ลูกได้สร้างแต่ความดีอันบริสุทธิ์ ไว้ให้พ่อแม่และพี่น้อง จนได้รับปริญญา และรับราชการในกรมสรรพากร เพื่อประเทศชาติอย่างสมบูรณ์ด้วยแล้ว แต่มาสิ้นวาสนาไปเสียก่อนในระยะเวลาอันสั้น

พ่อแม่และพี่น้อง จึงมีความโศกเศร้าสลดใจอาลัยอาวรณ์อย่างเหลือที่จะพรรณนา ว่าลูกกำลังจะมีความก้าวหน้า เพื่อสร้างความดีและความสุขความสมบูรณ์ของตนและครอบครัว แต่ว่าต้องมาด่วนจากโลกนี้ไปเสียแล้ว ก่อนที่จะมีความสุขสบายตอนนี้แหละ จึงทำให้พ่อแม่

และพี่น้อง เพิ่มความโศกเศร้าอาลัยอาวรณ์มากขึ้น เพราะลูกไม่มีหวังกลับมาสร้างความดีให้พ่อแม่พี่น้อง มีแต่ความคิดถึงลูก ด้วยความเศร้าสลดใจทุกเวลาเท่านั้น

ฉะนั้นในภายภาคหน้า ขอให้ลูกมาเป็นลูกของพ่อแม่อีกครั้ง และขอให้ดวงวิญญาณอันบริสุทธิ์ของลูก จงไปสู่สุคติ ในสัมปรายภพโน้นเถิด แสนเศร้าที่ลูกจากไปแล้วไม่กลับมา ขอให้ลูกไปสู่สุคติ

พ่อและแม่

คำไว้อาลัยจากสามี

ผมไม่สามารถพูดอะไรได้มากเกินกว่า คำว่า ผมมีความสุดแสนเสียดายและเสียใจอย่างสุดซึ้งในการจากไปอย่างไม่มีวันกลับของภรณ์ ดูเหมือนมันจะรวดเร็วและคาดไม่ถึงจริง ๆ เสียดายที่เรามีชีวิตของความรักมากกว่าชีวิตที่เราได้อยู่ร่วมกัน ถ้าเผื่อว่าชาติหน้าหรือภพหน้ามีจริง ดังคำกล่าวอ้างแล้วละก็ ผมขออธิษฐานให้เราทั้งสองมีชีวิตได้อยู่ร่วมกันยืนยาวกว่าชาตินี้หรือภพนี้ด้วยเทอญ

สุดท้าย ผมขอวิงวอนให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายที่มีอยู่ในจักรภพนี้จงบันดาลและนำดวงวิญญาณของภรณ์ไปสู่สุคติด้วยเถิด.

จำนงค์ ศรประภา

๒๖๒ ซอยอาคารสงเคราะห์ ถนนพิชัย

อำเภอดุสิต พระนคร

๙ ธันวาคม ๒๕๑๓

ภรณ์ น้องรัก

นับตั้งแต่ ๒๒ ม.ค. ๑๒ จนถึงวันนี้ เป็นเวลานานเกือบ ๒ ปีเต็มแล้ว ที่ภรณ์จากไป ทั้ง ๆ ที่ภรณ์จากไปแล้ว แต่ในความทรงจำหรือความคิดคำนึงเหมือนกับภรณ์ไม่ได้จากไปเลย หรือจากไปชั่วคราวเท่านั้น ถ้าหากว่าภรณ์และทุก ๆ คน ยังจำได้เกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญ ๆ ของภรณ์ในอดีตที่ล่วงมาแล้ว.....

เมื่อปี ๒๔๗๖ เป็นปีที่ภรณ์ถือกำเนิดมาเป็นน้องของพี่ เป็นปีที่พ่อ แม่ ดีใจที่ได้สมาชิกในครอบครัวเพิ่มขึ้นอีก ๑ คน เมื่อเติบโตขึ้นภรณ์ก็เป็นคนอาภัพและน่าสงสารอย่างหนึ่งคือ สุขภาพของภรณ์ไม่ค่อยสมบูรณ์นัก ทุก ๆ คนรู้ดี ไม่ว่าจะเป็นพ่อ แม่ หรือพี่ น้อง ๆ ต้องพยายามเอาใจไม่ให้ภรณ์กระทบกระเทือนใจ ภรณ์มักจะมีอารมณ์หงุดหงิดบ่อยครั้ง.... แต่ต่อมาเมื่อเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ ภรณ์เป็นผู้ที่มีความมานะพยายามและอดทน

เมื่อปี ๒๕๐๘ ถึงแม้ว่าสุขภาพจะไม่ค่อยสมบูรณ์นัก แต่ภรณ์ก็มีความมานะพยายามตั้งใจเล่าเรียน จนสำเร็จสมความปรารถนาทุกประการ จนได้รับปริญญาตรีทางพาณิชย์จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีนี้เป็นปีที่ภรณ์ภาคภูมิใจในความสำเร็จของภรณ์ในด้านการศึกษา และเป็นปีที่ พ่อ แม่ พี่ ๆ น้อง ๆ มีความภาคภูมิใจในความสำเร็จของภรณ์ทุก ๆ คน

และในปีเดียวกันนี้เองหลังจากภรณ์สำเร็จการศึกษา ซึ่งเป็นบันไดเบื้องต้นของการที่จะดำรงชีวิตอยู่ เพื่อการต่อสู้ในอนาคต ภรณ์คงคิดถึงเรื่องส่วนตัวของภรณ์ คิดถึงการที่จะมีชีวิตอยู่ต่อสู้ก่อน แต่ภรณ์ยังมีสุขภาพไม่ค่อยสมบูรณ์ ภรณ์ได้ตั้งใจเด็ดเดี่ยวที่จะทำให้สมบูรณ์ในทุกวิถีทาง จึงได้เข้ารักษาตัว ณ โรงพยาบาลศิริราชเป็นครั้งแรก และในที่สุดก็เป็นไปสมความมุ่งหมาย การรักษาตัวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ปีนี้เป็นปีที่ภรณ์คงจะคลายหรือหมดความกังวลใจในเรื่องสุขภาพ และเป็นปีที่ พ่อ แม่ พี่ ๆ และน้อง ๆ คลายความกังวลใจไปด้วยอย่างมาก

เมื่อปี ๒๕๑๐ หลังจากที่ภรณ์ได้เข้ารักษาตัวแล้ว และพักผ่อนเพื่อให้สุขภาพของตัวเองสมบูรณ์อยู่ประมาณ ๒ ปีเศษ ก็คงคิดถึงเรื่องครอบครัว ซึ่งเป็นไปตามกฎของธรรมชาติ ภรณ์จึงได้ตกลงใจเข้าสู่พิธีสมรส กับ คุณจำนงค์ ศรประภา ผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีทางสถาปัตยกรรมศาสตร์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งภรณ์ได้เลือกเป็นผู้นำและร่วมชีวิตที่จะอยู่สู้ฟันฝ่าอุปสรรคในอนาคตด้วยกัน เมื่อ ๑๔ พ.ย. ๒๕๑๐ ปีนี้เป็นปีที่ภรณ์สมหวังในความรัก และมีความสุขเป็นอย่างมาก และเป็นปีที่ พ่อ แม่ พี่ ๆ และน้อง ๆ ของภรณ์มีความสุขที่ได้เห็นภรณ์มีความสมหวังในชีวิตรัก ตลอดจนเพื่อนของภรณ์ก็คงดีใจในความสมหวังของภรณ์

เมื่อปี ๒๕๑๒ หลังจากที่ภรณ์ได้สมรสมาแล้วประมาณเกือบ ๒ ปี ความปรารถนาในทางธรรมชาติของปุถุชนที่จะมีพยานรักหรือผู้สืบตระกูลไว้**แทน**ตัวก็เกิดขึ้น และในที่สุดเมื่อ ๑๕ ม.ค. ๑๒ ภรณ์และนงค์ก็ได้ **ลูกเจี๊ยบ** ไว้เป็นพยานรักคนแรก เป็นปีที่ภรณ์และนงค์ดีใจ ปลื้มใจ และสุขใจที่สมหวังในความรัก และเป็นปีที่พ่อ แม่ พี่ ๆ และน้อง ๆ

ปลื้มใจด้วยกันทุก ๆ คน ตลอดจนเพื่อนก็ดีใจในความสมหวังของภรณ์และนงค์ ทุก ๆ คนดีใจที่เห็นภรณ์ร่าเริง สุขภาพดี ตลอดเวลาหลังจากได้คลอดลูกแล้ว

.....แต่ใครจะคาดฝันได้เล่าว่าในห้วงของความสุขนั้น จะมีความทุกข์เข้ามาแทรกอย่างกระทันหัน ทำให้คิดว่าในระหว่างที่มีชีวิตอยู่นั้น ความสุขที่แท้จริงคงจะไม่มีเลย คงจะมีแต่ความทุกข์มากกว่า แต่ว่าคนเราจะทุกข์มากหรือทุกข์น้อยเท่านั้นเอง.....ภรณ์จะได้กลับไปพักผ่อนที่บ้าน หลังจากคลอดแล้วใน ๒๑ ม.ค. ๑๒ ต่างคนต่างเตรียมการกลับของภรณ์ แต่แล้วในตอนเย็นของ ๒๑ ม.ค. ๑๒ นี่เอง ภรณ์เกิดช็อคกระทันหัน ทุก ๆ คนเมื่อทราบข่าวของภรณ์ต่างก็ตกใจเป็นอย่างมาก มีความรู้สึกต่าง ๆ นานากัน แต่ที่แน่นอนที่สุดคือทุกคนคงภาวนาในใจขอให้ภรณ์แคล้วคลาดจากภยันตราย และปลอดภัยทุกประการ หมอก็คงพยายามช่วยเหลือเต็มที่ ผู้ที่ขัดขวางก็คงเป็นเจ้ามัจจุราชนั่นเอง ซึ่งไม่เคยปรานีใครเลย ไม่ว่าจะเป็นคนดีคนชั่ว แต่ที่ไม่ค่อยยุติธรรมอยู่ประการหนึ่งคือ มักจะพรากเอาคนดีไปก่อน ส่วนคนเลวนั้นยังคงปล่อยให้ลอยนวลทำกรรมเลวอยู่ได้เรื่อย ๆ เพราะอะไรคงไม่มีใครตอบได้.... หลังจากภรณ์สิ้นสติไปตั้งแต่ประมาณ ๑๖.๐๐ น. ของวันที่ ๒๑ ม.ค. ๑๓ จนกระทั่งประมาณ ๒๐.๐๐ น. เศษของวันที่ ๒๒ ม.ค. ๑๒ ทุกคนรอด้วยความกระวนกระวายใจเป็นเวลาประมาณเกือบ ๒๘ ชั่วโมง ประโยคที่ใครไม่คาดฝัน.... "ภรณ์สิ้นใจเสียแล้ว" เป็นประโยคที่ทุกคนไม่อยากจะเชื่อไม่อยากจะฟัง แต่จำยอมต้องรับฟังด้วยความโศกเศร้า เสียใจ สงสารอย่างสุดซึ้ง ทั้ง ๆ ที่ทุกคนรู้ดีว่าไม่มีใครจะอยู่ได้ค้ำฟ้า แต่มันรวดเร็วเกินไปสำหรับภรณ์ ภรณ์ได้ประกอบกรรมดีมาแล้ว และกำลังประกอบกรรมดี

ต่อไป กำลังอยู่ในห้วงของความสุขที่สมบูรณ์ ชีวิต อนาคตกำลังรุ่งโรจน์ ภรณ์จากไปโดยไม่มีโอกาสได้พูดจากับใครเลย แม้แต่ลูกน้อยของภรณ์เอง ภรณ์มีโอกาสได้เชยชมเพียงไม่ถึงสัปดาห์ ไม่มีโอกาสได้ร่ำลาใคร ๆ หรือแม้แต่ลูกของภรณ์เอง ทุก ๆ คนไม่สามารถช่วยเหลือได้ แม้แต่พลังจิตของแต่ละคนก็ไม่สามารถที่จะช่วยป้องกันภรณ์ไว้ได้เลย....ปีนี้เป็นปีอะไรกันแน่ สมหวัง ปลื้มใจ สุขใจละหรือ ?

ภรณ์ไม่ได้จากเราหรือ ? ภรณ์จากเราไปชั่วคราวหรือ ? ในวันนี้ ๙ ธ.ค. ๑๓ เราไม่สามารถหลอกตัวเราเองได้ต่อไปแล้วว่า ภรณ์ไม่ได้จากเราไป หรือภรณ์จากเราไปเพียงชั่วคราว....แต่ภรณ์จากทุก ๆ คนไปชั่วนิรันดร์ ด้วยความอาลัยยิ่ง

ภรณ์น้องรัก ภรณ์จากไปแล้วชั่วนิรันดร์ คงเหลือแต่ความดีที่ภรณ์ได้ประกอบไว้เท่านั้น ขอให้กุศลผลบุญและกรรมดีที่ภรณ์ได้กระทำและสร้างสมไว้ในชาตินี้ จงเป็นปัจจัยนำส่งดวงวิญญาณอันบริสุทธิ์ของภรณ์จงไปสู่สุคติเถิด ถ้าภรณ์สามารถทราบด้วยวิถีทางใดก็ตามแต่ขอให้ทราบไว้ด้วยว่า ทุก ๆ คน รัก อาลัย และคิดถึงภรณ์เสมอ.

จากพี่

ประวัติศาสตร์ของโลกมนุษย์

บทที่ ๑

เนื่องจากโลกของเราที่อาศัยกันอยู่นี้ได้เกิดประลัย ประชาชนที่ได้อาศัยอยู่ในโลก ที่ได้เป็นได้เกิดในอาภาพวรเทพ มีร่างกายอันสุขุมปราศจากสรรพมลทินทั้งปวง มีอินทรีย์ทั้งหลายไม่วิกลวิการ มีอวัยวะน้อยใหญ่ครบบริบูรณ์ มีผิวพรรณวรรณะผ่องใส มีรัศมีพุ่งออกจากกายเที่ยวไปได้ตามพื้นดินและบนอากาศ มีความร่าเริงเบิกบานใจเป็นอาหาร บุคคลเหล่านี้เรียกกันว่าเทวดา ดำรงชีวิตแต่ละท่านยืนนาน

กาลต่อมาแผ่นดินอันใหญ่หลวงนี้ ระคนปนกับมหาสมุทร ในพื้นเบื้องบนทั้ง ๓ ที่ระคนปนกันอยู่นี้ มีลมพัดเป่าทำให้โอชะแค่นเข้า และมาร่วมกัน เหมือนกับลมที่พัดเป่าในเบื้องบน เหมือนกับน้ำนมอันเราเคี่ยวแล้ว มันก็ค่อย ๆ เย็นลงทีละน้อย ให้หัวของนมแค่นเข้า ครั้นแล้วมันก็มารวมกันเข้า อุปมาลมในเบื้องบนและลมบนพื้นดิน เมื่อระคนกันเข้ากับน้ำในมหาสมุทร ก็เกิดอากาศเย็นลง

ส่วนที่แข็งเมื่อประสมกันแล้วเกิดเป็นง้วนดิน ถ้าเราจะพูดตามภาษาไทย ไม่ถือคำภาษาสังสกฤต เราเรียกว่าหน่อดิน ที่ผุดขึ้นโดยธาตุต่าง ๆ ในยุคนั้น มีสีงาม มีรสอร่อย มีกลิ่นอันหอมยวนใจ สีของมันเหมือนเนยแข็ง รสเหมือนน้ำผึ้งสด ๆ

ในระวางที่โลกได้ตั้งขึ้นเป็นรูปนี้ ได้มีเทพบางองค์ในอาภาสวรภพ ลงมากำหนดกาล เมื่อหมดบุญที่ได้สร้างไว้ในชาติปางก่อนแล้วก็

ดับสูญไป ครั้นต่อมาก็กลับมาเกิดเป็นมนุษย์ แต่มีคุณสมบัติยังไม่ขาดระยะ ยังมีคุณธรรมอย่างที่มีอยู่ก่อนแล้ว ในยุคนี้บุคคลยังมีร่างกายสวยงามดีและยังรับประทานอาหารด้วยความปีติ

ในระวางนี้ พระอาทิตย์ พระจันทร์ ยังไม่เกิดขึ้นในโลก นอกจากนั้นยังไม่มีกลางวัน ยังไม่มีกลางคืน และยังไม่มีวัน ยังไม่มีองศาลิปดา ปี เดือน ปักษ์ ฤดูทั้ง ๓ ยังไม่มีผู้หญิง ยังไม่มีผู้ชาย

กาลต่อมาได้มีเรื่องเกิดขึ้นใหม่ ได้มีคน ๆ หนึ่ง มีนิสัยซอกแซกซุกซน ผิดกับประชาชนทั้งหลาย เอานิ้วมือจิ้มดินที่งอกขึ้นมา แล้วลองกินเข้าไป มีรสชาติอร่อยดี ต่อมาเขาก็กินตอนเช้ากินตอนเย็น คนอื่น ๆ เมื่อเห็นเขากินก็ได้ลองทดลองบ้าง เห็นว่ามีรสชาติดีและมีกำลังดี ผลที่สุดประชาชนในโลกนี้ชวนกันกินง้วนดินกันทั้งโลก

กาลต่อมาผิวพรรณที่กายหยาบ มีความอ้วนขึ้น รัศมีที่สว่างพุ่งออกจากกายก็หายไป ในโลกนี้ก็มืดมนเหมือนกลางคืนไปหมด

กาลต่อมา จึงได้มีพระอาทิตย์ มีพระจันทร์ และดวงดาวต่าง ๆ เกิดขึ้นบนท้องฟ้า เกิดมีกลางวัน เกิดมีกลางคืน เกิดมีวัน เกิดมีปี มีเดือน มีองศา ลิปดา มีปักษ์ มีฤดูทั้ง ๓ พวกที่รับประทานดินมีอายุยืนนาน ผู้ที่กินหน่อดิน เมื่อได้รับแสงอาทิตย์ แสงดาวและแสงพระจันทร์ (เดิมเขาเรียกว่าพระเขน) ผิวพรรณวรรณะค่อยสวยขึ้น แต่ผู้ที่รับประทานดินมากเกินไป ผิวติดข้างดำคล้ำ สมัยโบราณเขาเรียกว่าสี ไม่ได้เรียกผิวพรรณวรรณะ มาดัดจริตเรียกกันในยุคหลัง ๆ เมื่อใครสีไม่ดีกลับพูดว่าผู้นั้นมีบาป แม้การกินดินยังมีอยู่ในยุคนี้ มีท่านสุภาพสตรีบางคน เวลาเริ่มตั้งครรภ์ ก็ต้องรับประทานดิน

กาลต่อมาการกินดินก็หายไป เกิดมารับประทานหญ้าปล้อง คือ

พันธุ์ไม้หรือเถาวัลย์มีหัวมีรสชาติอันประเสริฐ กินแล้วผิวพรรณวรรณะงามอายุก็ยืนนานดีด้วย เลยเป็นที่นิยมชมชอบกันทั่วไป

กาลต่อมาได้เกิดมีข้าวเกิดขึ้นบนพื้นดิน แต่ข้าวสมัยนั้นพระคัมภีร์กล่าวว่า ไม่มีเปลือก เมล็ดไม่โต ขาวสะอาด ยาว ๔ องคุลี มีเสมอไม่ขาด ถ้าเกี่ยวเช้าตอนเย็นก็งอกขึ้นใหม่ ถ้าเกี่ยวตอนเย็นรุ่งขึ้นก็งอกขึ้นเหมือนเดิม เพราะเหตุนี้จึงหันมารับประทานข้าวกัน มนุษย์ในโลกใหม่ย่อมอุดมสมบูรณ์ ทั้งอายุยืนนานเป็นร้อย ๆ เท่าคนในยุคนี้

เนื่องจากประชาชนในพื้นโลกนี้หันมารับประทานข้าวเป็นเหตุให้ส่วนร่างกายแตกต่างกว่าเดิม ที่แปลกมากที่สุด คือมีเพศชายเกิดขึ้นบางคนมีเพศหญิงเกิดขึ้น อันว่าของใหม่ที่เกิดขึ้น เป็นธรรมดาอยู่เองที่อยากรู้อยากเห็น ว่าทำไมเมื่อก่อนมันไม่มี เวลานี้ทำไมมันจึงมี ฝ่ายหญิงมันเกิดขึ้นแปลกกว่าผู้ชาย เพราะได้มีนมทั้ง ๒ โตกว่าของผู้ชาย มีช่องสำหรับปัสสาวะและมีช่องถ่ายเทเลือดไหลออกเดือนละครั้ง ที่ทางแพทย์สมัยนี้เขาเรียกกันว่ามีระดู และช่องอันนี้เองเรียกกันว่าช่องคลอด ส่วนผู้ชายก็มีเนื้องอกออกมา มีรูปร่างคล้ายคลึงกัน จะผิดกันบ้างใหญ่เล็ก สั้นยาว มีอ่อนมีแข็งเป็นครั้งเป็นคราว เช่นก่อนจะถ่ายปัสสาวะบางครั้งมันก็แข็งขึ้นมา ครั้งแรก ๆ ฝ่ายชายก็ลูบคลำของเพศหญิง ฝ่ายหญิงก็ลูบคลำของชาย ฝ่ายชายเมื่อถูกผู้หญิงลูบคลำมีการเกิดกามตัณหาเกิดขึ้นเร็ว เลยสำเร็จความใคร่ ฝ่ายหญิงก็เช่นเดียวกัน ก่อนแต่จะมีระดูมีความใคร่เกิดขึ้น ก็ให้เพศชายลูบคลำ ก็สำเร็จความใคร่เช่นกันได้ประพฤติปฏิบัติกันมาเช่นนี้ช้านาน

ต่อมาในกาลครั้งหนึ่ง เพศชายเป็นผู้เกิดความเบื่อหน่ายในการลูบคลำ จึงเอาเครื่องสืบพันธุ์ของตนใส่ลงในของเพศหญิง เป็นที่ชอบอก

ชอบใจด้วยกันทั้ง ๒ เพศ ในหมู่คนหมู่อื่นได้สอบถามว่า จะมีอันตรายอะไรบ้าง ต่างพากันว่าการกระทำเช่นนั้น มนุษย์ที่แล้ว ๆ มาเขาไม่ประพฤติปฏิบัติกัน มนุษย์ต่างด่านานาชนิด บางคนก็เอาก้อนหินปา แต่ผู้ที่ทำบอกว่าวิเศษแท้ ดีกว่ารสลูบคลำ ดีกว่ารับประทานอาหารที่มีรสอร่อยอีก กาลต่อมาก็ได้ทดลองกันดู เลยเกิดเป็นประเพณีนิยมกันขึ้น นับว่าการเสพเมถุนอันว่าเพศชายหญิงร่วมกันเป็นคู่ ๆ คำว่าไม่เป็นธรรมของมนุษย์ มาบัดนี้ถือกันว่าเป็นธรรม เป็นของที่ใครต่อใครยกย่องกัน หากเพศหญิงคนใดได้สมสู่กับเพศชาย ผู้ที่มีอายุหรือเพื่อนฝูงได้จัดของหอมมาให้เพศหญิง

กาลต่อมาเมื่อเพศชายและเพศหญิงได้ร่วมกันแล้ว จึงได้เกิดมีการสร้างที่พักกันขึ้น เรียกว่าเคหะหรือเรือน เพราะการที่ร่วมกันในที่เปิดเผย เกิดถือกันว่าไม่ดีไม่งาม ต้องให้มิดชิดคน อย่าให้คนเขาเห็น เพราะคนในระบบร่วมสังวาสกันนี้ ย่อมมีการคลอดเป็นครั้งแรก นอกจากนั้นได้มีหัวหน้าคอยควบคุมดูแลให้คนมีสิทธิ์ มาภายหลังเราขนานนามหัวหน้าว่า พระราชา พระราชาได้เริ่มตั้งข้อบังคับขึ้น เรียกกันว่าประเพณีหรือกฎหมายของหมู่คณะ

ประชาชนทั้งหลายต้องการข้าวรับประทานมื้อเช้าและมื้อเย็น ก็ไปเอามาตามความต้องการของครอบครัว แต่มีเรื่องเกิดขึ้นด้วยคน ๆ หนึ่ง มีนิสัยเกียจคร้านไปเอาข้าวครั้งเดียวให้พอทั้งมื้อเย็นมื้อเช้า มีคนอื่นมาชวนว่า พวกเราจงไปเอาข้าวกันเถิด เขากลับตอบว่า เราได้ไปเอามาครั้งเดียวกินได้ตลอดมื้อเย็นมื้อเช้า คนที่ชวนก็คิดว่า ดี ดีมากส่วนเราเองก็ควรเอามาให้มาก ๆ ให้กินได้ ๒ วัน ๓ วัน หรือถึง ๗ วันแล้วก็ปฏิบัติตามความคิดของตน ต่อจากนั้นมามีคนไปชวนเพื่อนให้ไป

เอาข้าวพร้อม ๆ กัน แต่กลับได้รับคำตอบจากเพื่อนว่าขอให้เพื่อนไปเอาข้าวส่วนของเพื่อนเถิด ส่วนของเรา เราได้ไปเอามาแล้วรับประทานได้ถึง ๕ วัน ๖ วัน ๗ วัน ส่วนเพื่อนที่ชวนได้ทราบเช่นนั้นก็นึกในใจว่าดีเหมือนกัน ส่วนของเรา ๆ ก็ควรไปเก็บมาไว้เป็นยักษ์ คือกินได้ถึง ๑๕ วัน อันว่ามนุษย์กินข้าว และรับผิดชอบในเรื่องมีเพศชายเพศหญิงเกิดขึ้น และได้สมสู่กันแล้ว ก็มีความเกิดความโลภอยากได้ เกิดความเกียจคร้านต่อการไปเอาข้าวแต่ละมื้อเหมือนเช่นก่อน ๆ บางคนไปเก็บข้าวมาไว้บริโภคเป็นเดือน ๆ

กาลต่อมาเหตุที่ประชาชนไม่นึกไม่ฝันได้เกิด ก็เนื่องมาจากข้าวที่เกิดขึ้นเอง สำหรับประชาชนเอามารับประทานแต่ละมื้อ แต่ประชาชนได้ไปนำข้าวนั้นมากักตุนไว้เป็นสมบัติของตน ข้าวเหล่านั้นได้เปลี่ยนสภาพของมันเอง เดิมข้าวไม่มีเปลือก เมื่อเก็บเกี่ยวแล้วก็นำมาบริโภคได้เหมือนผลไม้หรือเผือกมัน แต่บัดนี้ข้าวออกมาใหม่ได้เปลี่ยนสภาพเป็นข้าวมีเปลือกหุ้มห่อ ดังเช่นเราท่านเห็นกันอยู่ทุกวันนี้ นอกจากนั้นยังต้องมีพิธีกรรมอีกนานาประการ จึงจะบริโภคข้าวนั้นได้

กาลต่อมาประชาชนเกิดได้รับความเดือดร้อน ในเรื่องอาหารการบริโภค ข้าวได้เปลี่ยนสภาพไป มีความโศกเศร้าคร่ำครวญว่า ในกาลก่อนโน้น เราเกิดมามีความผาสุกสมบูรณ์ดี ผิวพรรณวรรณะก็สุขุม อาหารการบริโภคเราก็อิ่มด้วยความปีติของเรา เราจึงมีแสงของเราเองเปล่งรัศมีออกไปสว่างไสว เป็นที่พึ่งของเราเอง กาลต่อมาเราได้หวังผลจากภายนอกเข้าไป เช่นกลับไปอุตริรับประทานดิน รับประทานเผือกมันผลไม้ข้าวและหญ้านานาชนิด จึงเป็นเหตุให้ร่างกายของเราเปลี่ยนสภาพเป็นเพศหญิงบ้าง เป็นเพศชายบ้าง ในครั้งแรกพวกผู้หญิงอยู่ในหมู่พวก

หญิงด้วยกัน ฝ่ายชายเขาก็อยู่ในหมู่ชายด้วยกัน เขาก็ได้ช่วยเหลือด้วยกัน ในเมื่อเกิดกามตัณหาเกิดขึ้นให้สำเร็จความใคร่ได้เหมือนกัน ฝ่ายผู้หญิงก็ช่วยผู้หญิง แต่ความซุกซนและพลิกแพลงของบุคคลหมู่น้อย ได้ไปทำความใคร่ต่างเพศกัน เช่นเพศชายชอบให้เพศหญิงช่วยทำให้ ฝ่ายผู้หญิงก็ชอบให้เพศชายทำความใคร่ให้ แม้ในครั้งแรก ๆ เป็นการดูหมิ่นของบุคคลส่วนมาก แต่ภายหลังบุคคลทุกคนพากันนิยมชมชอบ หากบุคคลผู้ใดขาดเพศตรงข้ามเป็นคู่ครอง ถือกันว่าพวกนั้นยังมีเวรกรรมมากเป็นที่รังเกียจของคนหมู่มาก

มาบัดนี้เหตุการณ์ของมนุษย์ได้ประชุมปรึกษากันว่า การที่พวกเขาเอาเปรียบเรื่องข้าวบริโภค เป็นเหตุให้ข้าวบริโภคนั้นได้เปลี่ยนสภาพไป ฉะนั้นพวกเราทั้งหลายจึงขอแบ่งแยกกันเป็นครอบครัว เพื่อป้องกันไม่ให้เอาเปรียบต่อกัน (ท่านจะเห็นได้ว่า การที่คนกินข้าวเป็นอาหารแถมเสพกามารมณ์เข้าอีก เป็นเหตุให้ดินฟ้าอากาศเปลี่ยนแปลงไป มีความโลภอยากได้เกิดขึ้น มีการเอาเปรียบในหมู่มนุษย์ด้วยกัน เลยยังให้ทุกอย่างเปลี่ยนสภาพไป เหมือนกับมนุษย์เราในทุกวันนี้ รู้สึกว่ามีการเอาเปรียบกันไม่น้อยเลย เช่นพวกข้าราชการที่รับราชการอยู่ มีตำแหน่งผู้ตรวจราชการทุกกระทรวง กระทรวงหนึ่งมีหลายท่าน นอกจากนั้นสำนักงานนายกรัฐมนตรีก็มีหลายสิบท่าน แต่ละท่านกินเงินเดือนชั้นพิเศษกันทั้งนั้น แต่ข้าราชการยังมีการทุจริตกัน ยังมีการโกงกัน เมื่อพิจารณาแล้วผลงานที่เขาปฏิบัติแต่ละวันนั้น ไม่คุ้มกับค่าจ้างเลย เดชะบุญรัฐบาลเก็บภาษีอากรไปจากประชาชน หากเป็นบริษัทห้างร้านคงจะล้มละลายกันไปนานแล้ว นอกจากนั้นข้าราชการที่ประจำกรมประจำกระทรวง อย่าว่าจะได้ทำงานเลย แม้แต่โต๊ะเก้าอี้ก็ไม่มีนั่ง เมื่อพิจารณาดูทุกกระทรวงก็เป็น

จำนวนร้อยคน ส่วนมากข้าราชการชั้นสูงทั้งนั้น จะเรียกว่ารับเงินเดือนเฉย ๆ แต่ไม่มีงานทำ นอกจากนั้นยังมีอยู่อีกส่วนหนึ่งเรื่องเงินบำนาญ

เรื่องของเงินบำนาญ ผู้ที่ออกจากราชการแล้ว บัดนี้บำนาญที่ข้าราชการรับกันอยู่ นับเป็นจำนวนมาก เมื่อออกจากราชการแล้ว เงินบำนาญไม่ผิดอะไรกับเงินเดือนเท่าใด เช่นเวลารับราชการอยู่มีเงินเดือน ๘๐๐๐ บาท ออกรับบำนาญจะได้เดือนละ ๗๘๐๐ บาท เวลานี้เงินงบประมาณเพิ่มบำนาญมากขึ้นทุกปี แท้ที่จริงท่านที่เข้าวัยอายุ ๖๐ ปีแล้ว การใช้จ่ายก็น้อยลงมากแล้ว เพียงแต่รับประทานคิดแล้วเดือนหนึ่งไม่เกิน ๒๐๐๐ บาท เฉพาะอย่างยิ่งลูกก็จบการศึกษาแล้ว แต่เหตุการณ์ของประเทศการใช้จ่ายเงินทองมาก ถึงกับประเทศเราต้องกู้เงินต่างประเทศ การกู้เงินต่างประเทศนั้น ท่านอย่านึกว่าเราจะได้เงินก้อนมาเหมือนกับเราท่านกู้เงินกัน เขามีระเบียบอย่างนี้ เช่นเรากู้เงินมาสร้างถนน ๓๐๐๐ ล้านบาท เขาจะส่งผู้เชี่ยวชาญของเขามาอย่างน้อย ๑๐ กว่าคน ต้องให้เงินเดือนเขาอย่างน้อย ๑๕๐๐๐ บาท มีรถยนต์ประจำตำแหน่ง มีบ้านเช่าจัดให้เขา เมื่อคิดดูแล้วเราต้องจ่ายไปไม่น้อยกว่า ๑๐ เปอร์เซ็นต์ที่เราต้องเสียไป ฉะนั้นรัฐบาลจะต้องเก็บภาษีจากพวกเราท่านทั้งหลาย เป็นเวลานานจนกว่าเงินกู้จะหมด

เมื่อเราหวนรำลึกถึงคนจนว่าบัดนี้ในบ้านเมืองมีมากกว่าคนมั่งมีท่านที่เอาเปรียบประชาชน และเอาเปรียบรัฐบาล ผลแห่งกรรมที่เราทำอยู่อาจจะเข้าแบบโลกมนุษย์เริ่มแรกก็ได้เปลี่ยนสภาพมาแล้ว กาลต่อไปหากว่าเราไม่ปรับปรุงตัวของเรา มัวแต่จะเอาเปรียบซึ่งกันและกัน ระวังเหตุการณ์ของดินฟ้าอากาศ รัศมีของเราจะหมดไป ดังเช่นที่แล้วมาเพราะอีกคนหนึ่งก็กินได้ คนต่อ ๆ ไปมันก็กินได้เหมือนกัน ลงสุดท้าย

ประชาชนทั้งชาติจะได้ผลเช่นกันหมด ไม่มีการเลือกหน้าพรหมหน้าอินทร์กัน ผลที่สุดต้องโทษมึงโทษกูกัน ดังเช่นที่ปรากฏการณ์กันมาแล้ว ใครเป็นผู้ประกอบกรรมขึ้น ในหมู่น้อยแล้วเป็นกันเป็นผู้ใหญ่ เมื่อหลาย ๆ ใหญ่เข้ารวมกัน ก็กลายเป็นคนทั้งโลก

นอกจากนั้นขอให้เราท่านทั้งหลายพึงพิจารณาเถิดว่า แต่ก่อนวิทยาศาสตร์ไม่รุ่งเรืองไม่เจริญ เช่นบัดนี้มีการทำฝนเทียม ทำฝนปลอม สร้างยานเดินบนอากาศ สร้างยานไปดวงจันทร์ ใช้วิทยุ ใช้โทรเลข หากเราจะจับกระแสคลื่นที่คนในโลกส่งกันไปส่งกันมา อากาศที่จะบริสุทธิ์แทบไม่มีในท้องฟ้า พวกทำสวนทำนา ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล อันว่าเทพเจ้าที่สถิตอยู่บนพื้นดินและอาศัยอยู่บนสวรรค์ จะกลับลงโทษเราได้เหมือนกัน เวลานี้ราคาข้าวเกวียนละ ๑๐๐๐ กว่าบาท ในสมัยก่อนข้าวราคาเกวียนละ ๒๐ บาท ที่ดินที่บางกะปิราคาตารางวาละ ๕๐ สตางค์ เวลานี้ราคาเป็นพันเป็นหมื่นบาท ข้าวสารถังละ ๓๖ บาท นับว่าเป็นของอัศจรรย์อยู่ไม่น้อยเลย เราพูดไปอนุชนรุ่นหลัง ๆ หาว่าเราไม่ทันสมัย แต่จะทันไม่ทันสมัยนั้น มันเป็นเรื่องจริง ไม่ใช่ข้าพเจ้าโกหกพกลมมาพูดไว้ บางท่านอาจจะค้านก็ได้ว่า ถ้าคนไม่มีเพศหญิงไม่มีเพศชาย ไม่เสพกามต่อกัน มนุษย์ในโลกเราจะเกิดมาอย่างไรได้ ตามที่อนุชนรุ่นหลัง ๆ เขาพูดกัน ก็ถูกตามที่เขาพบเขาเห็นในชั่วชีวิตไม่ถึงสิบปี แม้แต่ข้าพเจ้าก็มีเชื่อเช่นนั้นเหมือนกัน แต่เมื่อมาศึกษาพระพุทธพจน์ คือพระไตรปิฎกอันทรงกล่าวไว้ อันว่าสรรพสัตว์ที่อุบัติขึ้นในโลกนี้ ย่อมมีพีชกรรมต่าง ๆ กัน เช่นเกิดจากไข่เกิดขึ้นจากฟองน้ำ เกิดขึ้นจากธาตุต่าง ๆ ประสมกันเข้า เช่นชีวิตของเราท่านทั้งหลาย ที่ดำรงชีวิตอยู่ได้ก็ต้องประกอบด้วยธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุลม และธาตุไฟ หากขาดส่วนหนึ่งส่วนใดไป

ชีวิตของท่านจะอยู่ไม่ได้ คือถึงแก่ดับไป ความเกิดกับความดับย่อมเป็นของคู่กัน ไม่มีสิ่งอันใดที่จะตั้งอยู่ได้ถาวรคงทน แม้แต่ต้นไม้ แผ่นดิน ภูเขาทะเลมันผิดกันอยู่ที่เร็วหรือช้าเท่านั้น เมื่อ ๔๐ ปีก่อนโน้นพวกเศรษฐีกรุงเทพ ฯ อยู่ที่จังหวัดธนบุรี อยู่ที่จังหวัดนนทบุรี แต่มาในยุคนี้มหาเศรษฐีอยู่ที่บางกะปิ อยู่ที่ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ และอยู่ตามหนองจอก เพราะที่นาจากไร่ละ ๕๐๐ บาท กลายเป็นไร่ละ ๑๐๐,๐๐๐–๒๐๐,๐๐๐ บาท เรียกว่าความเปลี่ยนแปลงในยุคเร็ว ๆ นี้ ต่อไปจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรอีก เราท่านทั้งหลายยังทราบไม่ได้ เพราะทรัพย์ทั้งหลายที่อยู่ในโลกนี้ ย่อมไปขึ้นอยู่กับเจ้าของเดิมของมัน เจ้าของเดิมของมันนั้น คือผู้ที่บริจาคทานการกุศลกับคนจนหรือกับสมณะชีพราหมณ์ ผู้บำเพ็ญธรรมและบำเพ็ญศีลไว้แต่ชาติปางก่อน มาเกิดในชาตินี้เขาผู้นั้นย่อมได้เสวยความสุข

แต่คำว่าบุญอันประชาชนคนไทยเราที่เคารพนับถือพระพุทธศาสนา เฉพาะอย่างยิ่งพระภิกษุสงฆ์ พระธรรมพระวินัยทรงกล่าวไว้ในอิทธิฤทธิ์ของพระพุทธ พระธรรมและพระสงฆ์ อันพระสาวกของพระพุทธเจ้าได้แล้วแต่ไม่ถึงพระอรหันต์ แต่พระภิกษุสงฆ์ควรจะได้มรรค ควรจะได้ผล ควรจะได้ญาณ ควรจะได้ฌาน หรือโลกียะบ้าง เพราะพระภิกษุสงฆ์มีเกือบ ๒ แสนรูป แม้แต่สำเร็จทางจิตแทบไม่มีแล้ว เมื่อ ๔ ปีก่อนท่านอาจารย์เบ๋าเอิง วัดญวนสะพานขาว ท่านบังคับไฟไม่ให้ร้อนได้ ข้าพเจ้าได้ไปดูด้วย ถ่านไฟแดงร้อนแรงทั่วไปหมด ท่านออกเดิน มีศิษย์ท่านออกเดิน ต่อมาฝรั่งก็ถอดรองเท้าออกเดิน ๓ คน อยู่ในสายมงคลเท้าไม่มีเป็นอันตรายเลยแม้แต่คนเดียว แต่ทางฝ่ายพระหินยาน แบบที่ข้าพเจ้าบวช ข้าพเจ้ายังไม่เคยเห็นเลย

อีกประการหนึ่งหลักของโลก มีอยู่ว่าหากบุคคลใดในโลก คนได้ประกอบกรรมชั่วมากโลกจะเปลี่ยนสภาพไปในทางชั่ว เป็นเหตุให้บุคคลในโลกได้รับความเดือดร้อนทั่วหน้ากัน เพราะผลแห่งกรรมชั่วที่ประกอบขึ้น

อีกประการหนึ่ง หากว่าคนในโลกประกอบกุศลกรรมเป็นเหตุให้โลกมนุษย์ตั้งอยู่ในสิ่งที่ดีงาม มีความเจริญรุ่งเรืองในการไม่เบียดเบียนกัน เทพเจ้าที่สถิตอยู่บนพื้นดินและบนอากาศอำนวยผลในทางดี นี้เป็นเรื่องธรรมชาติของโลก ที่จะลงโทษบุคคลที่อาศัยโลกอยู่ แต่บางครั้งเราไปเห็นการฆ่าฟันกันเป็นของประเสริฐ แต่แท้จริงสิ่งเหล่านั้น เป็นกรรมอันหนัก แต่กลับเห็นว่าเป็นของดี

ส่วนหัวหน้าคนบางหมู่บางคณะ ได้ล้มล้างผู้ที่มีพระเดชพระคุณแก่ตน และบุคคลผู้นั้นทำประโยชน์แก่ประเทศชาติ แต่ตนได้ประณามให้บุคคลผู้นั้นเป็นคนที่ชั่วช้าไม่ควรยกย่องสรรเสริญ แบบนี้แสดงว่าบุคคลผู้นั้นเป็นผู้อกตัญญูและนำให้คนเหล่าอื่นไม่ให้เคารพบูชาอีก อันว่ากรรมอันนี้ย่อมสนองตอบ แบบผู้ใหญ่ยุยงให้ผู้น้อยขาดความกตัญญูกตเวที ผลที่สุดลูกหลานของตนนั้น จะขาดความเคารพต่อผู้มีพระคุณได้ ธรรมเท่านั้นที่ยังให้โลกอยู่ในความสงบสุข

กาลต่อมาครั้งหนึ่ง มีคนได้ไปเอาข้าวของผู้อื่น โดยไม่ขอขานต่อเจ้าของ เมื่อคนทั้งหลายเห็นเข้าก็พากันต่อว่าต่อขาน แต่เขาก็ไม่ได้กล่าวโต้ประการใด ครั้นแล้วก็ได้ปฏิบัติต่อมาเป็นครั้งที่ ๒ – ๓ ตามลำดับ ประชาชนส่วนใหญ่ได้ควบคุมตัวของเขาไปเข้าที่ประชุมว่ากล่าวสั่งสอน หากอยากได้ข้าวของใคร ขอจงไปขอเจ้าของเขาก่อน เมื่อเจ้าของอนุญาตแล้ว จึงจะไปเก็บเกี่ยวข้าวของผู้อื่นได้

แต่บุคคลที่ไปเอาข้าวผู้อื่นโดยไม่ขออนุญาตไม่ได้กล่าวโต้อะไร เพียงแต่กล่าวว่า ท่านทั้งหลายมีความชั่วร้ายยิ่งนัก ที่คุมตัวเขามาในที่ประชุม ส่วนเรื่องไปเอาข้าวของผู้อื่นมากิน มันเป็นเรื่องเล็กน้อยไม่ควรจะนำมากล่าวโทษกัน เลยเกิดเป็นปากเสียงกันขึ้นเป็นครั้งแรกแห่งโลกมนุษย์ในเรื่องข้าวรับประทาน เพราะของอื่นคนยังไม่รู้จัก ท่านจะเห็นได้ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างที่ขาดไม่ได้คือข้าวอันจะให้เรามีชีวิตอยู่ได้ ทุกคนไม่มีใครจะยอมตาย ขี้เกียจการงานใด ๆ ได้ทั้งนั้น แต่การกินย่อมไม่มีใครขี้เกียจ แม้คนเองขี้เกียจไม่ทำนา แต่ถึงเวลาก็ต้องไปเอาของผู้อื่น ผู้ไปเอาของผู้อื่นมากินถือว่าของเล็กน้อย แต่ผู้ที่ทำนาไว้รับประทานถือว่าเป็นของสำคัญ ทำขึ้นแล้วคนอื่นเขาเอาไปรับประทาน เรื่องนี้กลับเป็นเรื่องใหญ่ ประชาชนที่ทำมาหากินโดยยุติธรรม กลับได้รับความเดือดร้อน นับว่าบุคคลได้รับความเดือดร้อนครั้งที่ ๒ ครั้งแรกเรื่องเพศชายกับเพศหญิงริเริ่มสมสู่กัน อันถือว่าเป็นสิ่งชั่วร้ายในยุคแรก ๆ เพราะฝ่ายชายขึ้นไปทับเพศหญิงเป็นการเอาเปรียบเพศอ่อนแอ แต่กาลต่อมาก็อนุญาตให้เพศหญิงทับเพศชายได้ แต่ที่นิยมกันมากเพศชายแก่เพศหญิงสาว แต่ลงท้ายผู้กล่าวได้ทดลองความที่ว่า เขาชั่วร้ายก็กลับกลายเป็นดี มายุคนี้โลกกลับนิยมกันแล้ว ถือว่าเป็นเนื้อนาบุญอันยอดเยี่ยม

บัดนี้ปรากฏว่าผู้ที่มีบุตรมาก ต้องรับประทานข้าวมาก นาที่ตนทำไม่พอรับประทาน ต้องแอบไปเก็บเกี่ยวของผู้อื่น เกิดเป็นการแตกความสามัคคีกันขึ้น ผู้ที่มีกำลังมากย่อมได้เปรียบผู้ที่มีกำลังน้อย เลยต้องประชุมกัน คัดเลือกบุคคลที่มีกำลังมาก มีความยุติธรรม ประชาชนเคารพส่วนมาก มีความสง่าให้เป็นหัวหน้า ไม่ต้องทำนาเหมือนคนทั้งหลาย ประชาชนให้ข้าวรับประทาน คอยให้ความยุติธรรมแก่พวกตน

คนใดผิดข้อบังคับ ก็ให้ลงโทษได้ ใครทำความดีความชอบ ก็ยกย่องบุคคลผู้หนึ่งผู้ใดได้เรียกว่าหัวหน้าเกษตร ถ้าจะพูดตามนัยสมัยนั้นเรียกว่าพระราชา หมายถึงพระราชาผู้ควบคุมนา ครั้งแรก ๆ เขาเรียกหัวหน้าว่า **มหาสมมติ** เป็นเจ้าผู้ปกครอง ท่านจะเห็นได้ว่า บุคคลผู้มีจิตใจไม่เหมือนกันปกครองกันเองไม่ได้ เลยต้องยอมเสียข้าวให้ผู้ปกครองตน เพราะพวกตนขาดความสามัคคีต่อกัน แบบทำเองได้เอง ไม่มีใครมาทำให้เรา หัวหน้าเราก็ตั้งกันเอง ให้ท่านมาปกครองเรา ดูแลเรือกสวนไร่นาเรา เราต้องเฉลี่ยข้าวและผลไม้ให้ท่านรับประทาน ดังที่กล่าวแล้วข้างต้น

ต่อจากนั้นมีพวกหนึ่ง เกิดมีโรคภัยเกิดขึ้นครั้งแรกของมนุษย์การเป็นผี มีการเจ็บปวดเกิดขึ้น บุคคลเหล่านี้ต้องออกจากหมู่บ้านของตนไปปลูกบ้านเรือนเล็ก ๆ อยู่ในป่า เรียกกันว่ากระท่อม ปลูกด้วยกิ่งไม้ ใบไม้หรือหญ้าทำเป็นหลังคาเป็นที่พักอาศัยของคนป่วย เมื่อก่อนจะกินอาหารก็ไปหาอาหารจากหมู่บ้านมารับประทาน คนทั้งหลายก็บริจาคอาหารให้ ถือว่าบุคคลที่มีโรคเป็นผู้ศึกษา เมื่อหายจากโรคภัยแล้วบางท่านศึกษาพระมนต์คาถา ในสถานที่อันวิเวก ครั้งแรก ๆ ไม่มีพวกอยู่บ้านอกจากคนที่เจ็บป่วยและเกิดตายกันขึ้น ฉะนั้นถือว่าพวกนั้นมีบาปมาก จึงเข้าป่าอยู่ในที่อันสงบสำรวมกายวาจาใจเป็นสมาธิ โรคภัยก็หาย เมื่อหายแล้วไม่ยอมไปสู่บ้านเรือนเดิม กลัวจะเกิดเจ็บป่วยหรือล้มตายลง เลยเป็นผู้ผูกคาถามนต์เวทมีความศักดิ์สิทธิ์ เป็นที่เคารพนับถือของชาวบ้าน พระท่านเหล่านี้จิตใจบริสุทธิ์ ไม่มีสถานที่อยู่แน่นอน มีก็รับประทาน ไม่มีก็กินใบไม้ผลไม้เป็นอาหารแทนข้าว

ต่อจากนั้น พวกที่มีความเฉลียวฉลาด ก็ได้ไปเรียนมนต์กับพวกที่ถือสันโดษ นุ่งห่มผ้าสีหมากสุกซึ่งแบบเดียวกับพระอินเดียใช้อยู่ทุกวันนี้ กาลต่อมาพวกที่ศึกษาพระเวทมนต์ พวกที่ไม่ศึกษา หรือศึกษาแต่ไม่มีสมาธิ ปัญญาน้อยจัดเข้าในพวกทำพิธี พวกที่ฉลาดในเชิงพูดจัดให้เป็นพวกปาฐก ในที่สุดเขายกพวกเขาว่าเป็นผู้รู้ ถือตนว่าเป็นนักปราชญ์ เขาเริ่มเรียกเขาเองว่าพวก **พราหมณ์** ถือตนว่าเป็นนักปราชญ์เป็นผู้ที่ติดต่อกับเทพเจ้าบนสวรรค์ และเทวะทั่ว ๆ ไป ต่อจากนั้นได้แบ่งชั้นวรรณะของมนุษย์ออกไป เช่น

๑. พวกพราหมณ์ ได้แก่พระบรมครูผู้รู้ จัดเข้าในดาวพฤหัสบดี

๒. กษัตริย์ หรือพระราชา ผู้รักษานาสวน ลงโทษและบำเหน็จความดีความชอบแก่คน จัดเข้าในพระอาทิตย์

๓. แพศย์ ได้แก่พวกพ่อค้าพาณิชย์ หาเงินหาทองหาข้าวมาบำรุงพระราชาและพวกพราหมณ์ ผู้กล่าว ผู้ประกอบพิธีและผู้แนะนำได้แก่ดาวพุธ

๔. พวกศูทร ได้แก่บุคคลที่ประกอบอาชีพการทำสวนทำนา ยังผลที่เกิดขึ้นจากพื้นดิน พวกนี้จัดให้เข้าอยู่ในพวกดาวเสาร์

๕. พวกบัญจมะ ผู้ประกอบการงานที่ไม่สะอาดให้สะอาดเรียบร้อยดี เพื่อให้สะดวกสบายแก่คนทั้งปวง สมความประสงค์ ท่านจัดให้เข้าในดาวศุกร์

๖. พวกนักรบอันเป็นลูกมือของพระราชา ซึ่งหมายถึงผู้ถืออาวุธท่านถือว่า คือดาวอังคาร

๗. ส่วนวรรณะที่สวยงาม ก็ได้จัดเข้าในดาวจันทร์ เพราะดาวนี้ถือว่าเป็นมเหสีของพระอาทิตย์ เพราะแสงสีของดาวจันทร์ จะสว่างสวยงามได้แสงจากพระอาทิตย์ สะท้อนแสงออกมาสู่โลกมนุษย์ในเวลากลางคืน เดิมมนุษย์เขาเรียกพระเขน มาตอนหลังเขาเรียกว่าพระจันทร์

๘. กาลต่อมามีสิ่งที่ทำให้เกิดความเลวร้ายมากและทำให้มนุษย์ได้ดีมาก ท่านเรียกนามว่าพระราหู เป็นผู้ที่คอยปราบพวกพราหมณ์และพวกพระราชา อันตนไม่อยู่ในข้อตกลงครั้งแรกกับมวลประชาชน

การที่เมืองศูนย์กลางของดวงอาทิตย์ได้แก่ประเทศภาคพื้นอินเดียได้เป็นผู้ค้นคว้าธรรมชาติ มีนักบวชออกทำทุกรกิริยามากกว่าชาติใด ๆ ในโลก มีลัทธิศาสนามากที่สุด ประมุขของศาสนาต่าง ๆ ก็ออกจากประเทศอินเดียทั้งนั้น เท่าที่ท่านทั้งหลายได้ศึกษากันอยู่ในประเทศไทยนับว่าไม่น้อยกว่า ๘๐ เปอร์เซ็นต์ เฉพาะอย่างยิ่งคือคำสอนของพระพุทธเจ้า

ส่วนประเทศจีน เป็นผู้ที่ชอบชั้นเชิงในการรบ ชอบช่วงชิงอำนาจกัน มีลูกไม้นานาประการ นักปราชญ์อยู่ในเรื่องสามก๊ก

พระราชาองค์แรกในโลกมีพระโอรส

๑. พระเจ้าโรจะ

๒. โอรสของพระเจ้าโรจะ มีพระนามว่า **วรกัลยานะ**

๓. โอรสของพระเจ้าวรกัลยานะอุตโปษธะ พระเจ้าโปษธะ มีพระโอรสเกิดจากพระเศียร ๑ องค์ ทรงพระนามว่า **มันธาตะระ** เป็นพระเจ้าแผ่นดิน พระโอรสของพระราชาในคณะนี้มี ๖ ท่าน อายุยืนนานมาก จึงเรียกรวมเข้าว่าอปริมาณ

พระเจ้ามันธาตาระ มีพระโอรสเกิดจากอังสาซึ่งบวมนูนขึ้น ๑ พระองค์ ทรงพระนามว่า **การุ** ได้ปกครองทวีปทั้ง ๔ ต่อมาได้มีพระโอรสอันเกิดจากอังสาซ้าย มีพระนามว่า **อุปการุ** ได้ครอบครอง ๓ ทวีป และได้มีพระโอรสเกิดจากพระมังสะ คือที่พระบาทซ้าย ๑ พระองค์ มีพระนามว่า **การุมันตะ** ได้ปกครอง ๒ ทวีป ต่อมาพระองค์ได้คลอดพระโอรสจากพระบาทขวา ๑ พระองค์ ทรงพระนามว่า **อุปการุมันตะ** ได้ครอง ๑ ทวีป

ท่านทั้งหลายคงทราบได้ดีว่า คำว่าพระเจ้าแผ่นดิน ครั้งเดิมเขาตั้งให้รักษาที่ทำมาหากินพื้นดินได้สืบเนื่องกันมายืดยาวพอดู เช่นพระเจ้าแผ่นดินครองเมืองพาราณสี เมืองกัมพล เมืองหัสติปุระ เมืองตักศิลา เมืองกานยะกุลชะ และเมืองอื่น ๆ มากมายด้วยกัน และพวกพระเจ้าแผ่นดินเหล่านี้ไม่ใช่เชื้อสายของ **ศักยะ** จึงไม่ขอบรรยายไว้ในที่นี้

พระเจ้ามเหศวรเสนเมืองพาราณสี มีเชื้อสายมากซึ่งได้ครองเมืองกุศินคร รวมทั้งเมืองโปตละ ในบรรดาเชื้อเถาเหล่านี้ องค์ที่ ๑ ได้เป็นพระเจ้าแผ่นดิน ทรงพระนามว่า **การณิก** ได้มีพระโอรส ๒ พระองค์ มีพระนามว่า **เคาตมา** และ **ภรทวาชะ** ท่านเคาตมาเป็นผู้มีบุญหนักศักดิ์ใหญ่ แต่ส่วนพระเจ้าภรทวาชะเป็นคนใจบาปหยาบช้า ทั้ง ๆ ที่พระองค์เองเป็นพระน้อง ได้ไปทูลต่อพระบิดา ขอให้ท่านเคาตมาออกบวช และตนเองก็จะได้เป็นพระเจ้าแผ่นดินแทนพ่อ ผลที่สุดพระราชบิดาก็ได้ขอร้องให้พระราชโอรสออกบวช ได้ไปเป็นศิษย์ของ **กฤษวรรณ** ฤษีผู้มีผิวอันดำ

ต่อมาเมื่อพระเจ้าการณิกทิวงคตลง พระเจ้า **ภรทวาชะ** ก็ได้เป็นพระเจ้าแผ่นดินแทนพระราชบิดา เป็นอันว่าสมความมุ่งหมายที่พระเจ้า

ภรทวาชะวางนโยบายไว้ แต่ยังมีความระแวงอยู่ว่า หากพระเจ้าโคตะมะลาพรตออกมา ตนจะต้องหลุดพ้นจากตำแหน่งพระเจ้าแผ่นดิน เพราะประชาชนส่วนมากมีความเคารพนับถือมาก แต่ก็ไม่มีทางใดที่จะทำได้

ต่อมาท่านฤษีผู้เป็นอาจารย์ เห็นว่าท่านโคตมะ ควรจะแยกออกจากตนได้แล้ว จึงแนะนำให้สร้างกระท่อมขึ้นหลังหนึ่ง ในเขตเมืองโปตละ และเจริญธรรมอยู่ที่นั่นเพื่อประกอบความเพียร

ครั้นต่อมาได้มีเรื่องเกิดขึ้น คือผู้หญิงนครโสเภณีชื่อว่า **ภัทรา** คนในเมืองโปตละถูกชู้รักซึ่งมีเล่ห์กลมาฆ่าใกล้กับกระท่อมพระเจ้าโคตมะผู้บำเพ็ญสันโดษอยู่ ผู้ร้ายเมื่อฆ่านางภัทราแล้ว เอาดาบที่เปื้อนเลือดแอบทิ้งไว้ในกระท่อม ประชาชนที่โง่เขลาเบาปัญญาก็พูดว่าคงจะเป็นพระเจ้าโคตมะเป็นผู้ฆ่า ผลที่สุดทางราชการบ้านเมืองได้ตัดสินให้ประหารชีวิตให้ตายตามกันไป แล้วให้เอาพวงดอกไม้สีแดง ดอก **กรบีร** (ดอกยี่โถ) สวมรอบคอพระเจ้าโคตมะ (เคาตมา) ให้นุ่งห่มผ้าขี้ริ้วแล้วพาตระเวนรอบพระนคร นำไปนอกประตูข้างทิศใต้ ให้เสียบประจานไว้ที่ปลายไม้แหลม (สมัยโบราณประเทศไทยเราได้เคยประกอบเช่นนี้ ขอให้เราท่านทั้งหลาย พระเจ้าแผ่นดินคนแรกนับตั้งแต่การสร้างโลกท่านที่ได้ศึกษาข้างต้น จะเห็นว่าอันว่าพระเจ้าแผ่นดินมีหน้าที่ คือให้ความเป็นธรรมแก่ประชาชน แต่บัดนี้พระเจ้าแผ่นดิน **ภรทวาชะ** ได้ริเริ่มคุมอำนาจโดยปราศจากศีลธรรม เช่นผู้หญิงหากินมาเทียบราคากับพระพี่ชายท่าน ทั้งๆที่เป็นนักพรต ความลับย่อมไม่มีในโลก แม้เป็นเวลาหลายสิบพันปีแล้วประวัติศาสตร์ย่อมผุดขึ้นมาได้ แม้ในยุคภรทวาชะดำรงชีวิตอยู่ อาจจะไม่ออกจากปากเปิดเผย แต่การกระซิบต่อกันย่อมมี จึงเราท่านทั้งหลายได้ทราบกัน ฉะนั้นอันว่าความชั่ว เราไม่ประกอบเลยดีกว่า)

ก่อนแต่พระเจ้าโคตมะต้องประหารชีวิต พระฤษี **กฤษวรรณ** เมื่อได้ทราบข่าวว่า **พระเจ้าโคตมะ** มีความผิดจะต้องประหารชีวิต ก็ได้เดินทางมาเยี่ยมศิษย์ ได้ถามลูกศิษย์ว่า เธอได้กระทำความผิดจริงหรือ ? ท่านโคตมะนมัสการตอบว่า ตามข้อกล่าวหาทั้งหมดข้าพเจ้าไม่มีความผิดใด ๆ ทั้งสิ้น แต่ข้าพเจ้ามีความปรารถนากาลต่อไป ส่วนเรื่องที่เขาจะประหารชีวิตท่านนั้นเป็นเรื่องเล็ก แต่มีความปรารถนาจะให้อาจารย์เปลี่ยนเรื่องผิวดำ ขอให้กลับร่างเป็นสีทอง ท่านพระฤษีผู้เป็นอาจารย์ตามความปรารถนาของพระเจ้าโคตมะ ต่อจากนั้นได้นมัสการต่ออาจารย์ต่อไปว่า บัดนี้ยังเป็นห่วง **เมืองโปตละ** อันพระอนุชาปกครองอยู่นี้ ไม่มีพระราชกุมารและพระราชบุตร เกรงว่าในกาลต่อไปบ้านเมืองจะขาดผู้ดูแล เกรงว่าประชาชนจะได้รับความเดือดร้อน

ต่อจากนั้นมาเล็กน้อย ท่านฤษีกนกวรรณได้เล็งญาณให้ฝนตกลงมาห่าใหญ่ ลมพายุพัดแรงกล้าเกิดขึ้นอย่างแรง ความเจ็บปวดของท่านโคตมะเกิดหายความเจ็บปวด มีสติเป็นปกติ น้ำอสุจิได้เคลื่อนออกมา ๒ หยด ได้ระคนปนกับเลือดของพระองค์ซึ่งกำลังทรมานอยู่นั้น เลือดกับน้ำอสุจิได้ประสมกัน กลับเปลี่ยนสภาพเป็นไข่ ๒ ใบ พอได้รับแสงอาทิตย์ ไข่นั้นได้แตกออกเป็นพระกุมาร พระฤษีก็นำไปให้อาศัยอยู่ในไร่อ้อย ซึ่งไม่ห่างไกลกับท่านโคตมะ พอพระอาทิตย์ส่งแสงร้อนมากเลือดของพระเจ้าโคตมะแห้ง ครั้นแล้วก็ทำกาลกิริยาตาย

ท่านฤษีกนกวรรณ จึงได้นำกุมารทั้ง ๒ ไปอุปการะเลี้ยงดู (ถ้าพูดตามหลักแล้ว อันที่เราเคยถกเถียงกันว่า ไก่เกิดก่อนหรือไข่เกิดก่อนเคยเถียงกันมา แต่ไม่มีหลักฐาน คราวนี้แน่แล้วว่าไข่เกิดก่อน พึ่งมาทราบเมื่ออายุ ๖๕ ปี)

กาลต่อมาพระเจ้าภรทวาชะ ซึ่งเป็นพระเจ้าแผ่นดิน ก็ได้ทำกาลกิริยาตายลง อันว่าพระมเหสีทั้งหลายก็ไม่สามารถปกครองประเทศชาติได้ แม้บุตรขุนนางผู้ใหญ่ก็ไม่มีใครสามารถปกครองประเทศชาติได้ ท่านคณะมุขมนตรีทั้งหลายได้ประชุมกันหลายครั้งหลายคราว ก็หมดปัญญาทุกท่าน ในที่สุดก็ชวนกันเดินทางไปหาฤษี **กนกวรรณ** ผู้เป็นพระอาจารย์ของพระเจ้าโคตมะเพื่อขอให้ช่วยเหลือ

พระอาจารย์จึงกล่าวว่า อันว่าพระเจ้าแผ่นดินที่ล่วงลับไปนั้นอันแท้จริงยังไม่ถึงมรณกรรม แต่หากว่ายังมีชีวิตยืนนานต่อไป เกรงว่าจะสร้างกรรมชั่วอีก แม้แต่ประหารชีวิตพี่ของเขา ทั้ง ๆ ที่เป็นนักพรตอยู่ป่า โดยที่มอบบ้านเมืองให้ตนแล้ว เป็นผู้ขาดความกตัญญู ไม่รู้จักบุญคุณท่าน เมื่อละโลกมนุษย์ไปแล้ว เขาจะไปสู่กรรมอันหนักช้านาน

ส่วนท่านเคาตมะนั้น เกิดมาในชาตินี้ไม่ได้ประกอบกรรมชั่วแต่ประการใด แม้แต่น้องชายวางเล่ห์กล พร้อมกับท่านบางคน ท่านเคาตมะหรือจะเรียกว่าโคตมะ ท่านไม่ได้พยาบาทตอบแทนแต่ประการใด ทั้ง ๆ ที่ทรมานอยู่ก่อนจะดับ ยังได้ปรึกษากับเรา และขอร้องให้เราช่วยเหลือพวกท่าน และบ้านเมืองที่เกิดความทุกข์ร้อนอยู่อันเป็นเหตุให้พวกท่านต้องเดินทางมาให้เราช่วยเหลือ อันว่าตัวของเราและตัวของท่านโคตมะ เราประสงค์แห่งการช่วยตัวของเราเอง แต่ในขณะเดียวกันเราต้องช่วยพวกท่านด้วย เพราะทราบจากเรามีใจอันบริสุทธิ์ว่า คนในเมืองนี้ยังมีคนดีมากกว่าคนชั่ว และมีความเคารพบูชาพระเจ้าโคตมะอยู่ แต่เกรงกลัวต่อพระเจ้าความแผ่นดินผู้ใจบาป แต่มีการกระซิบกระซาบกันภายใน

พระฤษีได้กล่าวต่อไปว่า ผู้ประกอบกรรมดีอันได้แก่ท่านโคตมะนั้น ก่อนแต่เขาจะถึงมรณภาพ เขาได้ให้เราช่วยเหลือประชาชนในเมือง

นี้ อันเป็นญาติ มิตร และผู้จงรักภักดีต่อพระบิดามารดาของท่าน เราจึงเอาเลือดของท่านโคตมะเจือปนกับน้ำอสุจิในเวลาก่อนรุ่งอรุณ พอได้รับแสงพระอาทิตย์ก็เกิดเป็นไข่ขึ้น ๒ ใบ พอแสงอาทิตย์แรงขึ้น ไข่แตกออกเป็นพระราชกุมาร เราได้เอาพระราชกุมารทั้ง ๒ มาเลี้ยงไว้ (คำว่าเลือดเนื้อเชื้อไข่ ที่คนโบราณเขาพูดกันมาจากนี้เอง) พระกุมารทั้ง ๒ นี้เรียกว่าต้นตระกูลของท่านโคตมะ พอถูกแสงอาทิตย์ไข่แตกออกมา จึงเรียกว่าวงศ์ **พระอาทิตย์** หรือวงศ์ **สุริยะ** น้ำอสุจิซึ่งออกจากส่วนละเอว เรียกว่า **อังคีรส** เหตุที่ ๒ กุมารคอยดูบิดามารดาอยู่ในไร่อ้อยจึงเรียกว่า **อิกษวากุ**

ท่านมุขมนตรีทั้งหลาย เมื่อทราบเรื่องที่ท่านฤาษีเล่าให้ฟังเช่นนั้นก็มีความปลาบปลื้มใจเหลือที่จะคณานับ จึงได้เชิญพระเจ้า**อังคีรส** และพระเจ้า**อิกษวากุ** ไปเป็นพระเจ้าแผ่นดิน ท่านอังคีรสผู้เป็นพี่เป็นพระเจ้าแผ่นดิน แต่ท่านหาพระราชโอรสและพระราชธิดาไม่ได้ กาลต่อมาท่านมุขมนตรีจึงอัญเชิญพระน้องยาเธอขึ้นเป็นพระเจ้าแผ่นดิน คือพระเจ้า**อิกษวากุ** ได้ปกครองเมืองโปตละสืบต่อกันถึง ๑๐๐ พระเจ้าแผ่นดิน

พระเจ้าอิกษุวากุได้ปกครองประเทศชาติมาด้วยความเรียบร้อย ประชาชนพลเมืองมีความอยู่เย็นเป็นสุข บริหารประเทศชาติตามแบบฉบับของพระเจ้าแผ่นดิน พระองค์ได้มีพระโอรส ๔ องค์ ทรงพระนามว่า

๑. พระเจ้าอุลกามุข

๒. พระเจ้ากรกรรณ

๓. พระเจ้าหัสตินาชก

๔. พระเจ้านูปุร

กาลต่อมาพระองค์มีพระมเหสีคนใหม่ได้ทำความตกลงกันว่า หากมีพระราชกุมารต่อกันจะให้พระราชกุมารเป็นพระเจ้าแผ่นดิน กาลต่อมาพระมเหสีคนใหม่ได้คลอดพระราชโอรสออกมาเป็นชาย เมื่อพระราชกุมารเจริญวัยขึ้นทรงแต่งตั้งให้เป็นรัชทายาท อันมีพระนามว่าวาราชยนันท

ส่วนพระมเหสีองค์แรกที่มีพระราชบุตร ต้องออกนอกเมืองพร้อมด้วยข้าราชบริพารเป็นจำนวนมาก เที่ยวสัญจรไปจนถึงภูเขาหิมาลัยถึงแม่น้ำคงคา (ภคิรถี) เป็นสถานที่อยู่ของพระฤาษีกบิล จึงได้ชวนกันสร้างบรรณศาลาไม้อาศัยอยู่ หาเลี้ยงชีวิตโดยการกินเผือกมันผลไม้และได้มีการล่าสัตว์ ส่วนพระราชกุมารและพระราชกุมารี ได้ทำการสมรสต่อกัน แต่ต่างมารดากัน ได้มีพระราชโอรสต่อกันเป็นจำนวนมาก (ประเพณีนิยมอันนี้พวกพระเจ้าแผ่นดินเขาสมสู่กันเอง เหมือนกับพวกพราหมณ์ก็สมสู่ในหมู่พราหมณ์ด้วยกัน กาลต่อมาผู้ชายที่ถือว่าวรรณะสูง ย่อมไปแต่งงานกับสุภาพสตรีใดก็ได้ แต่สุภาพสตรีที่วรรณะสูง จะแต่งงานกับชายผู้มีวรรณะต่ำกว่าตนไม่ได้ แต่บัดนี้ส่วนมากเลิกกันไปมากแล้ว)

พระฤษีกบิลเห็นว่าประชาชนมากขึ้นทุกวัน จึงได้เอาทรายทองประสมกับน้ำ ขีดหมายเขตที่ให้พระราชกุมารทั้งหลายสร้างพระนคร ภายหลังได้ตั้งนามเมืองว่าเมืองกบิล หรือเมืองกบิลวัสดุ

เมื่อพระราชวงศ์โคตมะเจริญรุ่งเรืองขึ้น ได้มีเทวดามาชี้ทำเลที่สร้างเมืองต่อไปอีก จึงให้นามพระนครใหม่ว่าเทวทหะ

เมื่อพระราชวงศ์กว้างใหญ่ไพศาลออกไป ได้ประชุมมีข้อบังคับขึ้นว่า อันว่าผู้ชายจะมีสตรีเป็นคู่ครองได้เพียงคนเดียว เฉพาะอย่างยิ่งในโคตรตระกูลเดียวกัน

กาลต่อมาครั้งหนึ่ง พระเจ้าวิรุฬหกได้ระลึกถึงพระราชโอรสอันงามของพระองค์ ทรงตรัสถามพวกมุขมนตรีว่า ลูกของเราเป็นอย่างไรบ้าง ? ท่านมุขมนตรีทูลว่า มีความองอาจดีมากพระเจ้า

พระเจ้าวิรุฬหกได้ตรัสว่า อันว่าพวกหนุ่มมีความองอาจดีจริง อาศัยมูลเหตุอันนี้เอง จึงได้เรียกกันว่า **วงศ์ศักยะ**

ต่อมาพระเจ้าวิรุฬหกได้ทิวงคตแล้ว พระโอรสน้อยก็ได้ขึ้นเสวยราชสมบัติ โดยไม่มีพระราชกุมารสืบราชสมบัติแทน พระเจ้าอุลกามุขจึงได้ขึ้นครองราชสมบัติเมืองโปตละ แต่ก็ไม่มีเชื้อสายสืบสันตติวงศ์อีก **พระเจ้ากรกรรณ** และพระเจ้าหัสตินาชก ได้สืบราชสมบัติมาตามลำดับ แต่ก็ไม่มีพระราชโอรสและธิดาอีก ลงที่สุดพระเจ้านูปุรเป็นพระเจ้าแผ่นดิน

พระเจ้านูปุร มีพระราชโอรส ๑ พระองค์ ทรงพระนามว่า วสิษฏะ มีเชื้อสายครองราชสมบัติเมืองกบิลพัสดุ์ถึง ๕,๕๐๐ ชั่วคน องค์สุดท้ายมีพระนามว่า พระเจ้าธนุวทุรคะ พระองค์มีพระราชโอรส ๒ องค์ คือ

๑. พระเจ้าสีหหนุ

๒. พระเจ้าสีหนาท

พระเจ้าสีหหนุมีพระราชโอรส ๔ องค์ คือ

๑. พระเจ้าสุทโธทนะ

๒. พระเจ้าโลทนะ

๓. พระเจ้าทะโรโนทนะ

๔. พระเจ้าอมฤโตทนะ

และมีพระราชธิดา ๔ องค์

๑. พระนางเจ้าศุทธา

๒. พระนางเจ้าศุกลา

๓. พระนางเจ้าทโรนา

๔. พระนางเจ้าอมฤตา

พระเจ้าสุทโธทนะมีโอรส ๒ องค์

๑. พระพุทธเจ้า

๒. พระเจ้านันท์

พระเจ้าโสทนะมีพระโอรส ๒ องค์

๑. พระเจ้าชิน

๒. พระเจ้าภัทรศักย

พระเจ้าทะโรโนทนะ มีพระโอรส ๒ องค์

๑. พระเจ้ามหานาม

๒. พระเจ้าอนิรุทธ

พระเจ้าอมฤโตทนะ มีพระโอรส ๒ องค์

๑. พระอานนท์

๒. พระเทวทัต

ส่วนรายละเอียดที่ข้าพเจ้ายกมากล่าวนี้ มีในภาษาบาลี และมีทั้งเป็นภาษาสันสกฤต บางท่านเรียกว่าคัมภีร์ธิเบต บางท่านเรียกว่าของมหายาน ข้าพเจ้าเชื่อว่าในหมู่ภิกษุคงจะทราบเรื่องดี เพราะประวัติของโลกเป็นมูลเหตุที่มาของความชั่วและความดี ท่านอย่าลืมว่า ครั้งแรก ๆ มนุษย์ในโลกนี้ เป็นผู้ที่ประกอบด้วยศีลธรรม อันไม่เบียดเบียนต่อกัน นอกจากนั้นอายุยืนนานเป็นพันเป็นหมื่นปี โรคภัยไข้เจ็บไม่มี ผิวพรรณวรรณะก็สวยงามเลิศกว่านางงามในยุคนี้ อิ่มเอิบไปด้วยจิตอันบริสุทธิ์

แม้ในยุคนั้นในสมัยนั้น ยังไม่มีพระอาทิตย์ ยังไม่มีพระจันทร์ ยังไม่มีดวงดาวใด ๆ เกิดขึ้นในโลก แต่อย่าลืมว่าความบริสุทธิ์หมดจดของมนุษย์แต่ละท่าน ได้มีแสงสีโชติช่วงออกจากร่างกายของเขา โลกมนุษย์ย่อมสว่างตลอดกาล เมื่อจิตใจของมนุษย์ประเสริฐกว่าสิ่งทั้งปวง ทุกสิ่งทุกอย่างเราย่อมสามารถทำได้ ไม่มีสิ่งใดในโลกนี้จะยิ่งไปกว่าจิตของมนุษย์ได้ เข้าหลักต้องทำตนให้เป็นที่พึ่งของตน เพราะชีวิตของมนุษย์เกิดมาไม่มีอะไรติดตัวมา นอกจากศีรษะซึ่งรวบรวมน้ำมันสมอง เพื่อคิดอ่านในการประกอบกิจต่าง ๆ ต่อจากนั้นตาสำหรับมองดูวัตถุต่าง ๆ จมูกสำหรับหายใจเข้าออก หูสำหรับคอยฟังเสียงต่าง ๆ ปากสำหรับรับประทานอาหารเข้าไปเลี้ยงร่างกาย แขนทั้งซ้ายขวาเป็นของที่ประกอบงาน รักแร้ทั้ง ๒ ต้องมีขนงอกออกมาเพื่อป้องกันไม่ให้เนื้ออ่อนบดกันในเมื่อมีเหงื่อออก นมทั้ง ๒ สำหรับผู้หญิง ไว้ให้บุตรทาน จึงนมโตกว่าของผู้ชาย แต่ของผู้ชายเพื่อให้อวัยวะครบถ้วน แต่สำหรับเครื่องสืบพันธุ์โดยแบบสากล ของเพศชายและของเพศหญิง แตกต่างกันอย่างไร อันว่าเราท่านเคยเห็นกันอยู่แล้ว ข้าพเจ้าจะไม่ต้องบรรยายให้มาก เชื่อว่าท่านมีความรู้ดีกันทั่วไปแล้ว ส่วนขาหรือเท้าสำหรับเดิน เพื่อให้ร่างกายใช้ความเคลื่อนไหว ฯลฯ

เมื่อประมวลครบถ้วนแล้วมีอยู่ ๓๒ ประการ ใน ๓๒ ประการนี้เขาเรียกกันว่ามนุษย์ที่สมบูรณ์ครบถ้วน และออกต่อสู้ประกอบอาชีพ ตามที่ทุกท่านในยุคนี้กำเนิดมาจากน้ำ อันมีกลิ่นอันติดข้างเหม็น ไม่ว่าพวกชั้นใดวรรณะใดศักดิ์สูงศักดิ์ต่ำก่อตัวจากน้ำเหม็นด้วยกันทุกคน แต่ต้องได้รับความอบอุ่นจึงจะเกิดเป็นร่างขึ้นได้ ต่อมาตัววิญญาณที่โคจรอยู่ ได้เข้าอาศัยร่างนั้น ถ้าเข้าอาศัยอยู่ในคน เราสมมติกันว่าคน ถ้าเข้าสิงสู่อยู่

ในสัตว์เหล่าอื่น เราก็เรียกวิญญาณนั้นตามที่เขาเข้าไปอาศัยอยู่ ภายหลังจึงยึดมั่นเป็นตัวเป็นตนของตนเอง แท้ที่จริงเพียงเป็นที่อาศัยของร่าง เวลาครบกำหนดกฎเกณฑ์ของวิญญาณ วิญญาณก็จากร่างนั้นไป ซึ่งเราถือว่าตาย เพราะได้ทิ้งร่างไว้กับพวกเดียวกัน พวกที่อยู่ข้างหลังทำหน้าที่เก็บร่าง ทำพิธีกรรมตามประเพณีนิยม ซึ่งเหล่าชนที่ตนอาศัยอยู่

แต่ตามสัจจธรรมอันแท้จริงของพระพุทธเจ้า อันเราจะกตัญญูกตเวที ต่อผู้ที่มีบุญคุณต่อเรานั้น ควรจะทำในเวลาที่ท่านยังมีชีวิตอยู่ได้กุศลแรงมาก ท่านจะเห็นได้ว่าก่อนแต่พระพุทธเจ้าจะละโลกมนุษย์ไป พระอานนท์ยังได้ทูลถามว่า จะให้ปฏิบัติต่อพระศพประการใด พระองค์ทรงตรัสว่าควรจะให้เอาไว้อย่างมากเพียง ๗ วัน แบบเดียวกับพระเจ้าแผ่นดินในสมัยนั้น ไม่ใช่แบบไว้ ๕๐ วัน ๑๐๐ วัน ๓๖๐ วัน ดังเช่นเรากระทำกันในเวลานี้ ยิ่งไว้นานวันก็เจ้าภาพลำบาก นอกจากนั้นยังเสียทรัพย์มากด้วย กุศลที่เราทำไปท่านอาจจะไม่ได้รับ เพราะท่านไปสู่ที่อื่นแล้ว และในที่นั้นท่านไม่ได้รับ คือรับไม่ได้ดังพระพุทธเจ้าตรัสไว้แล้ว

อนึ่ง ท่านทั้งหลายคงได้อ่านคัมภีร์โหรมาแล้วในเล่มต้น ๆ ว่าคนเราที่เกิดมานี้ หากลัคนาอยู่ในราศีเมษและราศีพิจิก แต่ดาวเจ้าเรือนไม่ได้รวมอยู่ด้วย ท่านว่าทำให้แสงของตนอ่อนไป จึงให้เพิ่มแสงของตนที่อ่อนไป จึงใช้สีอังคารไว้ประจำตัวเรา ให้เรามีแสงประจำตัว เพราะสมัยสร้างโลกหรือสร้างมนุษย์ พวกมนุษย์สมัยเดิม มีสีแสงออกจากร่างสว่างไสว เพราะยุคนั้นยังไม่มีพระอาทิตย์ พระจันทร์ และดวงดาว เมื่อมีดวงจันทร์ ดวงอาทิตย์ จึงได้เกิดโหราศาสตร์ขึ้น มีการเพิ่มแสงสีสถิตได้มีขึ้นเมื่อหมดแสงสีของมนุษย์ แต่เป็นแสงสีของดวงอาทิตย์ ของดวงจันทร์ และของดวงดาวต่าง ๆ

ส่วนแสงสีที่เกิดจากพระอาทิตย์ พระจันทร์ และดาวต่าง ๆ ย่อมมีการให้คุณ ย่อมมีการให้โทษ แล้วแต่มันจะอยู่ทิศทางใดมีเหตุผลอยู่ทั้งนั้น เช่นบุคคลที่คลอดออกมา ดาวที่ส่งเสริมเรา แต่ดาวนั้นดับ บุคคลผู้นั้นไม่มีแสงสีของตน เช่นขาดจากความสง่าผ่าเผย ไม่มีตบะในตน เมื่อเข้าชุมนุมชนแห่งใดไม่มีบุคคลสนใจ ไม่มีใครเกิดศรัทธาในตัวบุคคลผู้นั้น ประกอบการงานใด ๆ ไม่ก้าวหน้า ไม่เจริญ ด้วยเหตุผลอันนี้จึงเกิดเพิ่มแสงสี เอาของเหล่านั้นมาไว้ในตัวของเรา

แต่กาลต่อมาพระพุทธเจ้าเกิดขึ้นในโลกอยู่ได้ไม่ถึง ๑๐๐ ปี เมื่อสวรรคตแล้ว พระศรีธรรมโศกมหาราช ได้อาราธนาให้พระโสณะเถระและพระอุตระเถระ นำพระพุทธศาสนามาเผยแผ่ในประเทศไทย ด้วยเหตุนี้เองพวกชาวไทยเรา จึงทำพิธีกรรมทอดทิ้งแบบโหราศาสตร์มาถือเอาพระพุทธศาสนาอย่างเดียว เข้าใจว่าภิกษุสงฆ์มีความรู้ในเรื่องศาสตร์ แต่พระภิกษุส่วนมากไม่มีหลักสูตรเรียนเรื่องศาสตร์ และไม่ทราบพระพุทธพจน์ที่แท้จริง เพราะพระสงฆ์ไทยเรียนพระธรรมบท อันพระภิกษุธรรมโฆษะแต่งไว้ ไม่ได้ศึกษาพระไตรปิฎก นอกจากพระสงฆ์บางรูปต้องค้นคว้าเอาเอง แต่ก็เรียกว่ามีการศึกษาส่วนน้อยนั่นเอง เพราะหนังสือทั้งหลายที่กล่าวนี้ เป็นภาษาไทยก่อนพ่อขุนรามคำแหงก็มี เป็นภาษาบาลีก่อนบาลีสมัย ๆ ก็มี เป็นภาษาสันสกฤตก็มี เป็นภาษาจีนก็มี กว่าท่านผู้รู้จะแปลออกมาได้แต่ละเล่ม ใช้เวลาเป็นเดือน ๆ แต่สำหรับข้าพเจ้ามีดีกว่าคนหลายท่าน เพราะมีผู้ที่ข้าพเจ้าเคารพนับถือมาก หรือจะพูดตรง ๆ มีครูมากที่ให้ความกรุณาปรานี เป็นเหตุให้รวบรวมหนังสือได้มากเล่ม ดังปรากฏแก่ท่านทั่วไปอยู่แล้ว

ท่านทั้งหลายทราบกันทั่วไปแล้ว อันว่ากรรมดีก็ตาม กรรมชั่ว

ก็ตาม ไม่มีท่านผู้หนึ่งผู้ใดประกอบกรรมให้เรา เราท่านนั้นเป็นผู้ประกอบกรรมขึ้นเอง การซัดทอดกรรมว่าคนนั้นทำให้ คนนี้ทำให้ ย่อมผิดทั้งนั้น ดังนักโทษที่ถูกจองจำอยู่ในเรือนจำ ท่านลองไปถามดูเถิดว่า ส่วนมากเขาไม่รับว่าเขาผู้ประกอบกรรมชั่ว เพราะคนไทยส่วนมากปากกับใจไม่ตรงกัน ยิ่งไปกว่านั้นผู้เป็นบิดามารดาของลูก มักชมลูกในทางที่ผิด ๆ ว่าเป็นของดี เช่นมักชมว่าฉลาดดี เวลาไปโรงเรียนเอาดินสอของเพื่อนมา ฉลาดดีไม่ยอมให้ของตนแก่เพื่อน ฉลาดดีมีแต่การเอาเปรียบผู้อื่น ฉลาดดีเวลาจะไปโรงเรียนมักพูดว่าปวดหัว ปวดท้อง เก่งมากเพื่อนกลัวต่อยเพื่อน

ขอให้ท่านทั้งหลายจงพิจารณาเถิด ในสมองของเด็กยังไม่มีคติธรรมใด ๆ อยู่ เมื่อเด็กได้ยินได้ฟังคำชมเชยเข้าไปอยู่ในสมองครั้งแรก เด็กย่อมจำคำกล่าวอันนี้ไว้เป็นเดิมพัน คติธรรมอันนี้หาได้เป็นมงคลกับเด็กเวลาเติบใหญ่ขึ้นไม่ กลับเป็นภัยในเมื่อเด็กหนุ่มเป็นสาวขึ้นมา บางท่านพูดว่าเด็กคบเพื่อนไม่ดี แต่อย่าลืมว่าเพื่อนของเด็กอยู่กินนอนกันมาคือเราผู้เป็นพ่อผู้เป็นแม่ ถ้าเราวางรากฐานลูกเราดีขั้นต้นแล้ว ถึงจะไปทางที่ชั่ว ก็ย่อมชั่วไม่มาก และสามารถจะกลับตัวกลับตนได้ภายหลัง

ตอน ๒ ประวัติที่มาของพราหมณ์

พวกพราหมณ์เป็นบุคคลชาติหนึ่ง อันโบราณกาลเรียกกันว่า พวกอริยกะ หรือพวกอารยัน เป็นพวกหนึ่งของมนุษย์สมัยโบราณกาลโน้น ก่อนประวัติศาสตร์เกิดมีขึ้นในโลกที่ไม่มีใครรู้แน่ชัดว่า ภูมิลำเนาเดิมเขาอยู่กันที่แห่งหนใด เอาความเที่ยงแท้แน่นอนกันไม่ได้ นอกจาก

จะเดา ๆ กันเท่านั้นเองว่าพวกเหล่านี้อยู่ในทวีปเอเชีย พวกชาติอารยันได้แตกแยกออกจากกันเป็นหลายหมู่ หลายคณะ หลายพวก หลายก๊ก หลายเหล่าด้วยกัน ออกไปตั้งรกรากถิ่นฐานอยู่ในที่ต่าง ๆ ของโลก พวกหนึ่งได้ตั้งถิ่นฐานอยู่ตามริมน้ำสินธุ ในประเทศอินเดีย แต่พวกเหล่านี้เป็นผู้เฉลียวฉลาดมาก ครั้นต่อมาภายหลัง เขาเรียกตัวเขาเองว่าฮินดู ซึ่งมาจากคำว่าแม่น้ำสินธุนั่นเอง คือสถานที่อันเขาตั้งรกรากครั้งแรก กาลต่อมาพวกชาติอารยันนี้ ได้แผ่อำนาจของตนเข้าสู่ภาคเหนือของประเทศอินเดียด้วยความเฉลียวฉลาดของเขา

เมื่อชนชาติอารยันได้แผ่อำนาจเข้าสู่อินเดีย พวกอินเดียเผ่าที่อยู่ป่า ย่อมอยู่กับที่ การสัญจรไปมากับเผ่าอื่นแทบไม่มี หรือมีก็เป็นส่วนน้อย แต่พวกอารยันอยู่ในแม่น้ำสินธุ การคมนาคมส่วนใหญ่ย่อมใช้เรือการติดต่อกับชนเผ่าต่าง ๆ ได้มาก ความได้ยินได้ฟังมาก การได้พบได้เห็นมากย่อมเกิดปัญญา เมื่อพวกอารยันได้เข้าสู่อาณาจักรของอินเดีย เขาก็เห็นว่าพวกอินเดียยังโง่เขลาเบาปัญญาเป็นเหตุให้เกิดการดูถูกเหยียดหยามพวกถิ่นเดิม เลยใช้คำพูดเรียกพวกถิ่นเดิมว่า พวกหัลยุ หรือพวกทาส การแบ่งชั้นวรรณะในสังคมมนุษย์ก็เริ่มมีขึ้น กาลต่อมาในยุคหลัง ๆ พวกอารยันเขาเรียกพวกถิ่นเดิมว่า พวกศูทร เขาถือว่าพวกเหล่านี้ชนชั้นต่ำเขาไม่สังคมด้วย ด้วยความปรีชาสามารถของพวกอารยันได้เข้าปกครองอินเดียเหนือตลอดแล้ว พวกเขาได้วางแผนการเพื่อปกครองอินเดียใต้ต่อไปอีก ทุกสิ่งทุกอย่างย่อมสมความปรารถนาของพวกอารยัน แต่ท่านอย่าลืมว่าการปกครองคนหมู่มากจำเป็นจะต้องวางแบบแผนการปกครอง

ริเริ่มการวางแบบแผน

เมื่อพวกอารยันมีอำนาจขึ้นในประเทศอินเดียเขาได้วางรากฐานของเขาขึ้น ครั้งแรกได้แยกคนออกเป็น ๔ วรรณะ

๑. พวกพราหมณ์

๒. พวกกษัตริย์

๓. พวกเวศย์ หรือ ไวศยะ

๔. พวกศูทร

เรื่องที่ข้าพเจ้ารวบรวมมาทั้งนี้ ไม่มีหลักฐานแน่นอนว่าเขาริเริ่มขึ้นเมื่อวันเดือนปีใด แต่ส่วนมากในหนังสือยืนยันว่า ก่อนพระพุทธศาสนาไม่น้อยกว่า ๑๐๐๐ ปีเศษ เพราะลัทธิอันนี้พวกอารยันผู้เป็นนักปราชญ์ได้รวบรวมขึ้นเป็นแบบฉบับครองอินเดีย แต่ถึงอย่างนั้นก็ตามยังมีขัดแย้งกันในหนังสือต่าง ๆ แต่ส่วนมากเป็นเรื่องของเวลา เพราะหนังสือเหล่านี้ได้พิมพ์ออกเป็นภาษาอังกฤษก็มาก ได้พิมพ์เป็นภาษาสันสกฤต และภาษาฮินดูก็มีพอดู แต่หลักฐานที่คนทั่วไปเชื่อถือมาก ก็มีเพียงเท่านี้เอง แต่พวกนักปราชญ์ในยุคหลัง ได้ถือเอาคำกล่าวในศาสนาต่าง ๆ หรือบันทึกของพวกนักพรตดาบส และพระฤาษีมาประกอบคัมภีร์เก่าด้วยจึงทำให้หลักฐานและเหตุผลชัดเจนขึ้น ไม่ใช่อ่านหนังสือ ๗–๘ เล่ม จะเข้าใจเรื่องของพราหมณ์ได้ดี แต่ก็เอาให้เที่ยงแท้แน่นอนไม่ได้ เพราะประวัติศาสตร์ได้เขียนขึ้นทีหลังพราหมณ์ ได้แต่การเดากันเป็นส่วนมาก แต่การเดานั้น จะเดาผิดหรือเดาถูก ก็เป็นเรื่องของการเดา แต่การเดานั้นมีหลักฐานประกอบ โดยหลักฐานที่เชื่อแน่ว่าพราหมณ์เป็นผู้ตั้งวรรณะขึ้นนั้นแน่นอน ในครั้งแรกตั้งบุคคลขึ้น ๔ จำพวกก่อน มาตอนหลังได้เพิ่มขึ้นอีกพวกหนึ่ง เรียกว่า **บัญจมะ** ซึ่งพวกวรรณะทั้ง ๔ เขาไม่สังคมด้วย

พระพรหมเป็นผู้สร้างมนุษย์

๑. เนื่องจากทฤษฎีดังกล่าวมาแล้วว่า **พรหม** เป็นผู้สร้างพราหมณ์จากเศียร ซึ่งตามที่พวกเราชาวเอเซียถือกันว่าเป็นส่วนหนึ่งของร่างกายที่สูงสุด **พรหม** ของพราหมณ์ผิดกับ **พรหม** ในพระพุทธศาสนา ของพระพุทธศาสนาเรียกว่า **สหัมบดีพรหม** มีประชาชนเข้าใจว่าเป็นองค์เดียวกัน แม้แต่องค์การซึ่งถือพระพุทธศาสนา แต่กลับไปเชื่อพรหมของพราหมณ์ไว้เป็นที่เคารพบูชาก็มีหลายแห่ง ด้วยเหตุผลอันนี้เอง พวกที่ตั้งตนว่าเป็นพราหมณ์ เป็นผู้สูงสุดยิ่งกว่าวรรณะใด ๆ ทั้งหมด เป็นผู้รู้หน้าที่ประกอบกรรม และพิธีกรรมต่าง ๆ ในทางศาสนา ในทางทำการบูชายัญต่อพระผู้เป็นเจ้า

ความจริงขณะที่พวกอารยันรวมกันอยู่ในถิ่นเดิม ยังไม่ได้แตกแยกหมู่คณะออกจากกัน พวกเหล่านี้ได้เคารพนับถือเทวดากันอยู่ก่อนแล้ว เทวดาเหล่านั้นมีหน้าที่ต่าง ๆ กัน เทวดาที่มีหน้าที่ดูแลพื้นดิน ดูแลให้ความสุขแก่มนุษย์และสัตว์ ส่วนพวกที่อยู่บนสวรรค์หรืออยู่บนท้องฟ้าอันมีฐานะดีกว่าเทวดาที่รักษาพื้นดิน เรียกกันว่าเทวะ หมายถึงผู้มีแสงออกจากกาย มีลักษณะเป็นลมเป็นท้องฟ้า เป็นอากาศ เป็นแสงดาว เป็นแสงเดือน เป็นพระอาทิตย์ และเป็นพระจันทร์เป็นต้น

การทำพิธีกรรมสวดอ้อนวอนเทวดาบนพื้นดินและเทวดาบนท้องฟ้า เมื่อครั้งเดิมทีเดียว หัวหน้าแต่ละครอบครัวทำกันเอง นับว่าเป็นการสะดวกดี ไม่มีอะไรเป็นการยุ่งยากลำบากแต่ประการใด แต่เมื่อได้แบ่งวรรณะของคนออกไปแล้ว ผู้มีปัญญาหรือที่เรียกกันว่าพวกนักปราชญ์อันเขาได้ขนานนามเขาเองว่าพวกพราหมณ์ ผู้ศึกษาเล่าเรียนพิธีกรรมต่าง ๆ เป็นพิเศษ ต้องเป็นผู้ประกอบพิธีกรรม ถือกันว่าเป็นการถูกต้อง

เที่ยงแท้แน่นอน เนื่องจากพิธีกรรมอันนี้เอง เป็นเหตุให้พวกวรรณะพราหมณ์กลายเป็นคนสำคัญในหมู่มนุษย์ทั้งปวง เขาเรียกกันว่า ฟลาเมนพวกปราชญ์ยุคหลัง ๆ สันนิษฐานกันว่าคงจะมาจากพราหมณ์ก็อาจจะเป็นได้

ต่อจากนั้นมาชนชาติอารยัน ที่ได้บุกรุกมาตั้งถิ่นฐานอยู่ริมแม่น้ำสินธุ และได้แผ่สมาคมมนุษย์ออกเป็น ๕ พวกแล้ว ดังที่กล่าวข้างต้นนั้น พวกที่เคารพนับถือเทวะและเทวดาเหมือนเช่นเดิม นอกจากได้จัดระเบียบเสียใหม่ให้ละเอียดแยบคายสืบไป ไม่เรียกเป็นสามัญเหมือนเดิมแต่กลับให้คิดคำขึ้นใหม่ ๆ ให้ไพเราะเมื่อฟังแล้วเหมือนศักดิ์สิทธิ์ดีด้วย เพื่อความเหมาะสมในการที่จะกราบไหว้บูชา จึงได้มีการแบ่งเทวะและเทวดา ออกเป็น ๒ ประเภทด้วยกันคือ

เทวะและเทวดา ๓ พวก

๑. พวกเทวดาที่อยู่บนสวรรค์ ขนานนามว่า **พระวรุณ พระสุริยะ พระสวิตฤ พระวิษณุ พระอุษา พระอทิติ พระมิตระ พระอรรยมัน และพระอัศวิน**

๒. พวกเทวดาอยู่บนอากาศ ขนานนามขึ้นว่า **วาตะ อินทระ รุทระ ปรวชันยะ** และ **มารุต**

๓. พวกเทวะที่อยู่บนพื้นดิน ได้ขนานนามขึ้นใหม่ว่า **อัคนี โสม และยม**

กาลต่อมาบทสวดต่าง ๆ ซึ่งแต่งไว้ครั้งก่อนพวกพราหมณ์ได้สวดกันมา ถือกันว่าเป็นของศักดิ์สิทธิ์ พวกที่ตั้งตัวว่าเป็นพราหมณ์ได้จัดรวบรวมขึ้น จัดเป็นหมวด ๆ ได้ตั้งชื่อว่า **ฤคเวท** อันเป็นคัมภีร์เล่ม

แรกของพราหมณ์ ซึ่งพวกนักปราชญ์ในยุโรปยกย่องกันทั่วไป เป็นยอดของวรรณคดีชั้นยอดเยี่ยมของสมัยโบราณ

พวกพราหมณ์ถือกันว่า คัมภีร์ฤคเวทเป็นศรุติ เป็นคำทิพย์ซึ่งพวก **พระฤาษี** มีพระวิสิษฐะ พระวิศวามิตร เป็นต้น สดับมาจากพราหมณ์โดยตรง ในสมัยนั้นพวกพราหมณ์มีอยู่ ๓ นิกาย

๑. พวกพราหมณ์ที่หนึ่ง คือโหรดา เป็นผู้มีหน้าที่ทำการบูชา

๒. พราหมณ์พวกที่สอง ได้แก่พราหมณ์อุทาดา มีหน้าที่ทำการสวดขับ

๓. พราหมณ์พวกที่สาม ได้แก่พราหมณ์อัธวรรยุ มีหน้าที่จัดของทำพิธี

ครั้นกาลต่อมา พราหมณ์ที่เขายกย่องแล้วเข้าขั้นปุโรหิตาจารย์ อันว่าผู้นักปราชญ์ชั้นยอดได้ปรับปรุงบทสวดของเก่า แต่งเป็นมนต์สำหรับให้พวกพราหมณ์รุ่นหลังสวดขับในคัมภีร์ฤคเวท มาจัดขึ้นอีกเป็นหมวดหนึ่ง เพื่อให้พวกพราหมณ์อุทาดาใช้โดยเฉพาะ เปลี่ยนชื่อขึ้นใหม่ว่าคัมภีร์ **สามเวท** ได้คัดเอาแต่มนต์โศลก และในหมวดคำร้อยแก้วอันเป็นพิธีพลีกรรมมารวมกัน สำหรับให้พวกพราหมณ์ **อัธวรรยุ** ใช้ ให้ชื่อใหม่ว่าคัมภีร์ยัชุรเวท (ยชุรเวท) ฤคเวทกับอีก ๒ เวท ที่ได้จัดทำขึ้นภายหลังต่อมาเรียกว่า **ไตรเพท** ส่วนพราหมณ์โหรดา คงยึดถือคัมภีร์พระเวทเป็นเครื่องมือของตนเช่นเดิม ไม่ยอมแก้ไขเปลี่ยนแปลง

กาลต่อมาราว ๆ ก่อนแต่พระพุทธเจ้าประสูติ เชื่อกันว่าไม่นานเท่าใดนัก พวกท่านปุโรหิตาจารย์ ได้สร้างคัมภีร์พระเวทขึ้นอีก ๑ เล่ม เรียกชื่อว่า **อาถรรพเวท** ข้อความในคัมภีร์ **อาถรรพเวท** นั้น ได้แต่งขึ้นใหม่ บางส่วนข้อความเก่า ๆ มีอยู่ไม่น้อยเหมือนกัน พระคัมภีร์

อาถรรพเวทนี้มีผู้นิยมชมชอบมาก ถือกันว่าไพเราะดีกว่าคัมภีร์เก่าอีก เนื่องจากมีมนต์คาถาสำหรับปลุกเสกปัดเป่า ยิ่งไปกว่านั้น มีคาถาขับไล่เสนียดจัญไรให้ออกไป ครั้นแล้วอัญเชิญพระพุทธมนต์ เป็นศิริมงคลเข้ามาส่งเสริมให้ตนมีความเจริญรุ่งเรือง มาเพิ่มบารมียิ่งขึ้น มนต์ในคัมภีร์มีเรื่องราวอยู่มาก เช่นมนต์ทำให้คนนิยมนับถือ มนต์ทำให้คนมีอำนาจวาสนา มนต์ทำให้คนรักใคร่ทั่วไป มนต์ทำให้ผัวเมียรักใคร่กัน มนต์ทำให้ผัวเมียเลิกร้างกัน มนต์ทำให้คนฉิบหาย มนต์ทำให้คนพิกลพิการ มนต์ทำให้ฝนตก มนต์ทำให้ฝนแล้ง มนต์ทำให้น้ำมันเดือด มนต์ทำให้สามีหลง ฯลฯ อันว่าคัมภีร์เล่มนี้เป็นที่นิยมแทบทุกศาสนา คัมภีร์ที่กล่าวนี้ได้ตกทอดมาสู่ประเทศไทยไม่น้อยเลย แต่เฉพาะทางภาคใต้ ริมทะเล เช่นภาคใต้ของไทย แหลมมลายู ปีนัง อินโดนิเซีย

แต่ภายหลังว่าได้เสื่อมไปมาก เพราะผู้ที่ศึกษาเล่าเรียนวิชานี้ได้ขัดแย้งกับหลักพระพุทธศาสนา เรียกว่าเป็นเวรเป็นกรรม นอกจากนั้นผู้ศึกษาเล่าเรียนวิชาเหล่านี้บุคคลผู้นั้นไม่ได้หวังลาภ ถึงวิชาเหล่านั้นจะศักดิ์สิทธิ์สมความมุ่งหมาย นอกจากนั้นผู้ที่จะบำเพ็ญตนในสาขาวิชานี้จิตใจเข้มแข็งและเป็นสมาธิด้วย จึงวิชาอันนี้จึงจะเจริญรุ่งเรืองได้

แต่น่าเสียดายวิชาเหล่านี้ บุคคลที่หวังความเจริญในครอบครัวไม่ค่อยจะศึกษาเล่าเรียนเพราะความเป็นอยู่ของครอบครัวแร้นแค้น เนื่องจากคนไปหามีมากก็จริงอยู่ แต่เมื่อสำเร็จกิจของตนแล้วเขาไม่ค่อยกตัญญูกตเวทีต่อผู้เป็นอาจารย์ ยิ่งกว่านั้นต่างฝ่ายต่างถือเป็นความลับ ยิ่งกว่านั้นยังเป็นเวรกรรมอีกด้วย แบบนี้ข้าพเจ้าพบเห็นมามากเหมือนกัน ครอบครัวใดที่ทำมนต์แบบนี้ หาความเจริญรุ่งเรืองมิได้ ลูกของเขาก็วิกลวิการไปต่าง ๆ นานา ไม่ผิดอะไรกับคนที่ฆ่าสัตว์ที่มีบุญคุณต่อ

มนุษย์ และบุคคลที่ฆ่ามนุษย์ด้วยกัน อันว่าเวรกรรมอันนี้ ตามสนองตนไม่ทันก็มาตามทันลูกของตน ดังปรากฏการอยู่ทั่วไป

กาลต่อมาพวกพราหมณ์ ยังได้แต่งคัมภีร์เพิ่มเติมขึ้นอีกเป็นจำนวนหลายเล่ม เป็นคัมภีร์ **ศรุติ** เช่น **อุปนิษัท** และบางคัมภีร์ก็เป็น **สมติ** ในเนื้อความของแต่ละคัมภีร์ได้เล่านิยายสืบเนื่องกันมาในหมู่พราหมณ์ด้วยกัน ไม่ใช่เขาได้รับคำสั่งมาจาก **พระพรหม** นอกจากนั้นยังได้พูดถึงพิธีกรรมเพิ่มเติมขึ้นมากมาย เช่นการบูชาเทวดาควรทำอย่างไร การบูชาเทวะควรทำอย่างไร ของเหล่านี้ได้แต่งเพิ่มเติมขึ้นอีกมาก นอกจากนี้ได้เพิ่มเติมพระผู้เป็นเจ้าขึ้นจากคัมภีร์เก่าอีก แม้แต่ผู้ทำพิธีพราหมณ์เอง ก็ต้องศึกษากันนานผิดกับสมัยโบราณ

เมื่อได้พิจารณาคัมภีร์ต่าง ๆ ซึ่งพวกพราหมณ์ได้เรียบเรียงสร้างขึ้นใหม่แล้ว และคำนึงถึงว่า คนสมัยโบราณมีความสนิทสนมเกี่ยวพันกับพวกผี ๆ สาง ๆ เทวะ เทวดาและพระผู้เป็นเจ้ามากกว่าสิ่งอื่น ๆ เมื่อเห็นพระอาทิตย์ เห็นพระจันทร์ เห็นพระอังคาร เห็นพระพุธ เห็นพระพฤหัสบดี เห็นพระศุกร์ และเห็นพระเสาร์บนท้องฟ้าตลอดจนเห็นฝนตก ได้ยินฟ้าร้อง ฟ้าผ่า ฟ้าคนอง พายุจัด สีแดงของท้องฟ้าผิดปกติ ดาวที่โคจรผิดปกติ อากาศร้อนจัดอากาศหนาวจัด ผิดฤดูกาล ฝนตกไม่ถูกต้องตามฤดูกาล แผ่นดินไหว น้ำฝนที่ตกลงมาเป็นสีเลือด ผลไม้ออกผลผิดปกติ สัตว์ยกพวกสู้รบกันเอง สิ่งเหล่านี้คนอื่นไม่มีความรู้ เป็นหน้าที่ของพวกพราหมณ์ปุโรหิตาจารย์ได้แนะนำให้พระราชาทำพิธีบวงสรวง เพราะพวกพราหมณ์เขาเป็นผู้เจรจากับเทวดาและเทวะได้ พวกวรรณะอื่น ๆ ต้องเชื่อฟังพวกพราหมณ์ทั้งหมด ตลอดจนพระราชาไม่มีใครจะมาดีเด่นยิ่งกว่าพราหมณ์

ความยิ่งใหญ่ของพวกพราหมณ์ ในสมัยโบราณกาลพวกวรรณะต่าง ๆ เกรงกลัวพวกพราหมณ์ยิ่งนัก การบริจาคทานการกุศลก็ต้องทำกับพราหมณ์ อย่าว่าแต่พวกวรรณะอื่นเลย แม้แต่พระราชาผู้บริหารประเทศชาติ ก็ต้องเป็นบริวารของพราหมณ์ เพราะพราหมณ์ในยุคแรก ๆ บำเพ็ญตนดุจสมณะเว้นแต่มีภรรยาได้เท่านั้น แต่ไม่ใช่มัวเมาในกามตัณหา นอกจากนั้นพราหมณ์ยังต้องควบคุมพระราชาด้วย พระราชาต้องอุปการะพราหมณ์ ให้อยู่ดีกินดี เพราะ**พระพรหม**ได้สร้างจากเศียร ส่วนพระราชานั้นได้สร้างจากแขนทั้ง ๒ ย่อมเป็นผู้ปกป้องภัยภายในและภายนอก เพื่อประโยชน์ของพราหมณ์และประเทศชาติ แต่พระราชาจะต้องเป็นผู้เสียสละ ส่วนพราหมณ์เป็นยอดของมนุษย์อยู่แล้ว ไม่ต้องเสียสละให้ใครอีก นอกจากถวายแด่เทวดาและพวกเทวะบนสวรรค์ และบนพื้นดิน แต่ท่านเทวะและเทวดาท่านไม่ได้เอาทรัพย์สมบัติของมนุษย์โลกไป ผลที่สุดพวกพราหมณ์ก็รักษาไว้ จนเต็มบ้านเต็มเรือน นอกจากนั้นยังมีเรือกสวนไร่นา และจำนวนหมื่น ๆ แสน ๆ ไร่ อันว่าไม่มีใครจะมั่งมียิ่งไปกว่าพวกพราหมณ์ เพราะพวกวรรณะทำบุญกุศลก็ต้องไปทำต่อพราหมณ์จึงจะได้กุศลมาก

พวกอิสลามยกกองทัพตีอินเดีย

เมื่อพวกอิสลามได้ทราบเรื่องดีว่า ประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศอินเดียแตกความสามัคคีกัน จึงได้ยกกองทัพเข้าตี แทนที่พวกมุสลิมจะเข้าตีพระราชวัง อันพระราชาประทับอยู่ แต่กลับไปตีบ้านเรือนของพวกพราหมณ์ และโบสถ์วิหารของพราหมณ์ เพราะผู้มีอำนาจและมีทรัพย์สมบัติมาก ก็ล้วนแล้วแต่พวกพราหมณ์ทั้งสิ้น

เนื่องจากพิธีกรรมต่าง ๆ เช่นบุคคลผู้ใดคลอดออกจากครรภ์ของมารดา ครบ ๕ วันพวกพราหมณ์ทำพิธีกรรมตั้งชื่อ อันว่าบิดามารดาจะต้องเสียเงินทองให้แก่พวกพราหมณ์ พอถึงวัยรุ่นหนุ่ม แม้บิดามารดาเป็นพราหมณ์ตนเองก็เป็นพราหมณ์โดยกำเนิดอยู่แล้วก็จริง แต่ก็ไม่สมบูรณ์ ต้องให้พวกพราหมณ์ทำพิธีอีกครั้งจึงจะได้นามว่า เป็นพราหมณ์ที่สมบูรณ์ เราก็ต้องเสียเงินเสียทองอีกครั้งหนึ่ง ต่อจากนั้นเวลาแต่งงานก็ต้องให้พราหมณ์ทำพิธีให้อีกครั้งหนึ่ง ก็ต้องเสียเงินเสียทองให้แก่พราหมณ์ผู้ทำพิธีอีก และนอกจากนั้น เวลาถึงแก่ความตายภาระสำคัญอย่างมาก ที่จะต้องให้พราหมณ์ทำพิธีอีกครั้ง พิธีกรรมอันนี้ไม่ว่า พวกกษัตริย์ พวกพราหมณ์ พวกแพศย์ พวกศูทรจะขาดการทำพิธีไม่ได้ หากเงินทองไม่มี ต้องมอบที่สวนที่นา และที่บ้านมอบให้พวกพราหมณ์ผู้ประกอบพิธี เพราะถือกันว่าผู้ตายนั้นดวงวิญญาณจะไปแห่งหนใด สุดแท้แต่พราหมณ์จะดลบันดาลทั้งสิ้น เพราะพราหมณ์เท่านั้นเนื่องจากพราหมณ์ผู้เจรจาติดต่อกับเทพเจ้าองค์หนึ่งองค์ใดได้ทั้งนั้น อันว่าบุคคลหนึ่งคนใดพราหมณ์ได้เงินทองมาก พราหมณ์สามารถติดต่อให้ขึ้นสวรรค์ก็ได้ ให้เกิดเป็นมนุษย์มั่งมีก็ได้ ให้เป็นคนสวยงามก็ได้ ให้เป็นคนยากจนก็ได้ เนื่องจากมนุษย์เรามีความเคารพนับถือบิดามารดา สามีภรรยาที่ตายจากไป อยากให้ดวงวิญญาณไปสู่ที่ดี จำเป็นอยู่เองที่จะให้ผู้ที่ตายจากเราไป จะให้ไปจุติสบาย จึงกู้หนี้ยืมทรัพย์ผู้อื่นให้พราหมณ์แม้จะสร้างเวรสร้างกรรมไว้มาก เมื่อพราหมณ์ส่งไปที่ใดย่อมไปอยู่ที่นั้นเพราะเขาเชื่อตามคัมภีร์นั้นแล้ว เหมือนกับพวกเราท่านทั้งหลายที่เชื่อพระพุทธเจ้า ที่เชื่อพระเยซูเจ้า เชื่อท่านนาบีของศาสนาอิสลาม จะจริงหรือไม่จริงเราทราบกันได้แต่ในปัจจุบัน เวลาตายแล้วจะไปเกิดอีกหรือ

ไม่เราก็ไม่ทราบ เราก็ไม่เห็นใครกลับมาบอกเราเลย เราเชื่อแต่หนังสือที่เขียนไว้ ผู้ทำหน้าที่เผยแผ่เทศนาให้เราฟัง แต่เมื่อประมวลผลของการสอนศาสนา ต้องการให้คนอยู่กันโดยความสงบ ไม่ให้เบียดเบียนซึ่งกันและกัน ต้องการให้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ต้องการให้มีความสามัคคีแก่กัน ต้องการให้ขยันมีมานะอดทน

นอกจากนั้นสวรรค์แบบพราหมณ์ ท่านพราหมณ์กล่าวไว้ดังนี้ มีรัศมีของร่างกายสว่าง ยิ่งกว่าพระอาทิตย์ ๑,๐๐๐,๐๐๐ เท่า นอกจากนั้นจะมีผู้หญิงที่สวยงามคอยบำเรอ ๑,๐๐๐,๐๐๐ คน การไปไหนมาไหนมีรถเข็นเป็นยานพาหนะ หรือมีคานหาม ประดับด้วยเพชร นิลพลอยเงินทองนาก อายุของบิดามารดาของตนจะอายุยืนประดุจเมล็ดทรายบนพื้นแผ่นดิน ยิ่งมอบทรัพย์แก่พราหมณ์มาก อายุของผู้ตายก็ยืนนานเช่นกัน

การบริจาคทรัพย์สมบัติให้ผู้ตายไปสวรรค์ ต้องมอบวัว ควาย ช้าง ม้า ผู้ตายจะไม่ไปสู่นรก ซึ่งนรกนั้นมีชื่อว่า **ไวตารานี** หากบริจาคบ้านให้แก่พราหมณ์ แทนที่จะไปตกนรก จะไปอยู่ในวิมาน ถ้าบริจาครองเท้าแก่พราหมณ์ แทนที่จะเจ็บปวดเท้า จะพ้นจากการเจ็บปวดเท้า ถ้าบริจาคร่มให้พราหมณ์ แทนที่จะเดือดร้อน จะได้มีความร่มเย็น ถ้าบริจาคน้ำแก่พราหมณ์ แทนที่กลิ่นตัวเหม็นสาบจะมีกลิ่นตัวอันหอม ถ้าบริจาคอาหารแก่พราหมณ์ แทนที่ตัวเองจะหิวโหย ตนจะอุดมสมบูรณ์ด้วยอาหารนานาชนิด นอกจากนั้นร่างกายก็ไม่มีโรคภัยอีกด้วย ฉะนั้นคนเวลาเกิด คนเวลาแต่งงาน และเวลาตาย หากบริจาคทานแก่พราหมณ์มาก ๆ กุศลผลบุญมากมายเหลือที่จะคณานับ นี่เป็นคำสอนของพราหมณ์ซึ่งเผยแผ่อยู่ในยุคนั้น

พราหมณ์ย่อมเป็นผู้สูงสุดกว่าคนทั้งปวง บุคคลผู้ใดฆ่าพราหมณ์ผู้นั้นเรียกว่าบาปมากที่สุด รองลงมาจากการฆ่าเทวดา แม้พราหมณ์จะทำร้ายต่อพระราชา พระราชาจะลงโทษพราหมณ์ไม่ได้ หากพวกศูทรทำร้ายพราหมณ์ ให้ประหารชีวิตมันเสีย ผู้ใดด่าว่าพราหมณ์ต้องตัดลิ้นบุคคลผู้นั้นเสีย แต่หากว่าพวกศูทรถูกพราหมณ์ทำร้าย ให้ตำหนิโทษเล็กน้อย

ความศักดิ์สิทธิ์ไม่ใช่มีแต่เพียงทำร้ายร่างกายพราหมณ์เท่านั้น หากยังรวมไปถึงทรัพย์สมบัติ ในการขโมยของพราหมณ์ ถือเป็นบาปหนักทั้งนั้น เกือบ ๆ กับการฆ่าพราหมณ์ อันว่าสมบัติของพราหมณ์พระราชาไม่มีอำนาจจะเก็บภาษีอากรได้ เมื่อมีความผิดจะให้ริบทรัพย์เป็นของรัฐก็ไม่ได้ ในเมื่อพราหมณ์ล้มตายลงโดยไม่ทำพินัยกรรมไว้ ทรัพย์สินอันนั้น จะต้องแบ่งให้พวกพราหมณ์ อิทธิพลของพวกพราหมณ์ในระยะต่อ ๆ มาเมื่อใกล้จะถึงพุทธกาลถึงขนาดที่ว่า ความโกรธง่ายของพวกพราหมณ์ ร้ายแรงกว่าความโกรธของพวกเทวดาเสียอีก บุคคลผู้ใดเมื่อถูกพราหมณ์สาป จะต้องเป็นไปตามคำสาปของพราหมณ์ แม้ในยุคนั้นจะถือว่าเทวดาสำคัญ แต่คนเกรงกลัวพราหมณ์ยิ่งกว่ากลัวเทวดาเสียอีก ไม่มีใครกล้าทำให้พราหมณ์โกรธเป็นอันขาด ทุกคนต้องเอาใจพราหมณ์ คำว่าเหตุผลไม่มีในยุคนั้น ความสุขและความทุกข์ ย่อมขึ้นอยู่กับพราหมณ์ พระราชาจะมีความสุขได้ จะต้องเอาลูกสาวพราหมณ์มาเป็นมเหสี

แต่ในสมัยนั้น มีพวกพราหมณ์อยู่ไม่น้อยเหมือนกันที่ไม่ประสงค์ทรัพย์จากประชาชน เมื่อเขาได้มากได้เสียสละแก่คนที่ยากจนต่อไป ยอมสละทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อประชาชน แต่ส่วนมาก ท่านพราหมณ์เหล่านี้ออก

บำเพ็ญตนอยู่ในป่า มีการถือพรหมจรรย์บำเพ็ญพรตเป็นดาบส เป็นมุนีและเป็นฤาษี

อันว่าในโลกนี้ ทุกสิ่งทุกอย่างเจริญถึงขีดสูงสุดของมัน ก็ย่อมเสื่อมลงเป็นธรรมดา เรื่องของพวกพราหมณ์ก็เช่นเดียวกัน เรื่องของอื่น ๆ ก็เช่นเดียวกัน เรื่องของพราหมณ์ได้เสื่อมลงถึงที่สุดแห่งความเสื่อมเริ่มต้นตั้งแต่พระพุทธเจ้าประกาศธรรมของพระองค์

บัดนี้ท่านผู้ใดอยากทราบเรื่องของพราหมณ์ ว่ามีรูปร่างหน้าตาเป็นอย่างไร ลองถามพวกแขกยามดูว่า เขาคือใคร ถ้าเขาตอบเราว่า ชัตริยา หรือบรามัน นั่นแหละพวกพราหมณ์แท้ เพราะคนส่วนมากจะออกจากประเทศอินเดียได้ ต้องเป็นผู้มีวรรณะที่พรหมยกย่อง แต่ความเห็นแก่ตัว และความเสียสละของเขาโดยมากไม่มี มีแต่ความอยากได้ มีแต่การเอาเปรียบ ไม่เลือกหน้าอินทร์หน้าพรหม แม้แต่พราหมณ์ที่อยู่ในประเทศไทย ไม่เคยปรากฏว่า ได้เสียสละทรัพย์สมบัติเพื่อประโยชน์ส่วนรวมแต่ประการใด นอกจากเท่าที่ได้ประสบมาแล้ว ให้เงินกู้เอาดอกเบี้ยร้อยละ ๑๐ ต่อเดือน ซึ่งข้าพเจ้าเองก็เคยโดนมาแล้ว สมัยอยู่ในกระทรวงการต่างประเทศ

เรื่องของพวกกษัตริย์

ดังที่กล่าวมาแล้วว่า พรหม ผู้สร้างวรรณะกษัตริย์ขึ้นด้วยแขนทั้งสองข้าง เพื่อให้เป็นนักรบ คือทหาร จึงมีหน้าที่ปกครองบ้านเมือง ปกป้องสังคม ให้พ้นจากศัตรูทั้งภายในและภายนอกประเทศ อันเป็นสิทธิและหน้าที่ของวรรณะกษัตริย์ ที่เราเรียกกันว่า พระเจ้าแผ่นดิน พระราชา และทหารยอดขุนพล ตามกฎแห่งวรรณะที่กำหนดไว้ว่า กษัตริย์เท่านั้น

จึงจะปกครองบ้านเมือง และปกครองแผ่นดิน ดินแดนใดก็ตาม อันว่าคนวรรณะอื่นปกครองย่อมไม่มี หากมีกษัตริย์ ก็ต้องถวายกษัตริย์ไป

ตามกฎแห่งวรรณะอย่างว่า ประชาชนผู้ใดเป็นข้าแผ่นดิน จะต้องเคารพบูชาพระเจ้าแผ่นดิน เช่นเดียวกับเราเคารพบูชาเทวดา และเทวะทั้งหลาย จงมีความจงรักภักดีและเชื่อฟังกษัตริย์ แม้จะคัดค้านอย่างหนึ่งอย่างใดไม่ได้ ส่วนกษัตริย์นั้นเล่า ก็ต้องปฏิบัติต่อข้าแผ่นดิน ด้วยความกรุณาปรานี เหมือนบิดามารดาคอยดูแลลูกหลานของตนตลอดไป ถึงดูความทุกข์สุข ความเจริญก้าวหน้าของข้าแผ่นดินให้เป็นไปด้วยความดีเสมอ จะไม่เก็บภาษีให้หนักเกินไปจนข้าแผ่นดินได้รับความเดือดร้อน รักษาความสงบภายในและภายนอกตามกฎหมาย การลงโทษผู้กระทำความผิดและกำจัดผู้ที่เป็นปฏิปักษ์ต่อสังคมหรือประเทศ

เหนือสิ่งอื่นใดก็คือ กษัตริย์จะต้องดูแลรักษาพราหมณ์เป็นอย่างดี เฉพาะอย่างยิ่งอย่าให้พวกวรรณะต่ำ ดูถูกต่อพราหมณ์ ผู้มีวรรณะสูงเป็นอันขาด กษัตริย์จะพระราชทานที่ดินแก่พราหมณ์ ต้องมีการบันทึกหลักฐานไว้แน่นอน ไม่เช่นนั้นกษัตริย์องค์ใหม่มา อาจจะถูกเรียกคืนได้

ที่ปรึกษาของกษัตริย์ อันมีนามว่า ปุโรหิตาจารย์ก็ต้องเลือกจากพราหมณ์ ผู้ที่เชี่ยวชาญในทางคัมภีร์พระเวทและธรรมศาสตร์ นอกจากนั้นกษัตริย์ พร้อมที่จะตายเพื่อความคุ้มครองรักษาพราหมณ์ และรักษาวัวด้วย

อันว่ากษัตริย์หรือว่าพระราชา ต้องเป็นผู้มีความกล้าหาญ ไม่เกรงกลัวต่อสิ่งอันใดทั้งหมด แม้จะตายขอให้ตายในสนามรบ เวลาละโลกมนุษย์ไปแล้ว จะได้ไปสู่สวรรค์ในชั้นดาวดึงส์ อันมีนางอัปสรห้อมล้อมแย่งกันบำเรอ อันมีจำนวนร้อยจำนวนพัน

เนื่องจากหน้าที่ในการรบ กษัตริย์จึงได้รับความยกเว้นหลายอย่างที่พราหมณ์ไม่อาจจะกระทำได้ เช่นอนุญาตให้กษัตริย์ทำการล่าสัตว์เพื่อฝึกตนให้มีความเชี่ยวชาญในเชิงรบ การล่าสัตว์เป็นความสำราญของกษัตริย์ หรือเพื่อเป็นอาหารได้ ตามกฎกษัตริย์กินเนื้อสัตว์ได้ แต่พราหมณ์กินเนื้อสัตว์ไม่ได้ (แบบถือมังสะวิรัต) นอกจากนั้นกษัตริย์ยังดื่มสุราได้ด้วย แม้ว่ากฎแห่งวรรณะจะไม่สนับสนุนให้กระทำเช่นนั้นก็ตาม แต่ก็ไม่ห้ามปรามประการใด กษัตริย์อาจจะสละราชสมบัติได้ เพื่อออกไปบำเพ็ญพรตในป่า แต่ก็ไม่อาจจะหลุดพ้นโมกษะได้ เพียงแต่เสวยสุขบนสวรรค์อย่างสูง (ปรมาตมัน) แต่ส่วนพราหมณ์เข้าถึงพระนิพพานได้

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ จะเห็นได้ว่าวรรณะกษัตริย์ที่เป็นพระราชา แม้ว่าจะยิ่งใหญ่ในแผ่นดินที่ตนปกครองอยู่นั้น แต่ก็ยังเป็นที่สองรองจากพราหมณ์นั่นเอง ตามประวัติศาสตร์ปรากฏว่า พราหมณ์กับกษัตริย์ ได้มีการปะทะกันเสมอเหมือนกัน แต่ผลที่สุดพ่ายแพ้ต่อพราหมณ์ เนื่องจากพวกพราหมณ์ เขาเข้าถึงพรหม เทวดา และพระเป็นเจ้าอยู่ในมือของเขา ส่วนกษัตริย์ไม่มีอิทธิพลอันใด ที่จะไปทูล พรหม เทวดาเทวะ และพระผู้เป็นเจ้าได้ จึงต้องยอมจำนนต่อพราหมณ์ในที่สุด

แต่เดชะบุญกษัตริย์ผู้สามารถ ไม่มีทางใดจะเอาชัยชนะต่อพราหมณ์ นอกจากเอาลูกสาวของพราหมณ์มาเป็นเมีย ลูกที่ออกมาจะได้เป็นวรรณะกษัตริย์

เรื่องของพวกไวศยะ (แพศย์)

พวกไวศยะอันเกิดจากขาของพระพรหม จึงมีฐานะในทางสังคมต่ำกว่าพวกพราหมณ์ และพวกกษัตริย์ หน้าที่ของพวกไวศยะก็ได้แก่ทำ

ความเจริญรุ่งเรืองให้แก่ประเทศชาติ ในทางเศรษฐกิจ การทำเกษตร การเลี้ยงสัตว์ การทำการค้าขาย มีความมั่งมีในทรัพย์สินและเงินทอง แต่ยังมีกฎของวรรณะกล่าวไว้ว่า อันว่าวรรณะไวศยะ จะต้องบริจาคเงินทอง ทรัพย์สิน ตลอดทั้งอาหารให้แก่พวกพราหมณ์ และจะต้องมีการสร้าง โบสถ์ วิหาร สร้างสถานที่เคารพบูชาในทางศาสนาโดยไม่ต้องเสียดายทรัพย์สมบัติของตน

พวกไวศยะ นับว่าเป็นผู้ที่ต่ำสุดของพวกอารยัน ซึ่งมีการเกิดสองครั้ง ที่เรียกว่าทวิชาติ หมายถึงว่า พวกอารยันซึ่งได้แก่พราหมณ์ กษัตริย์กับไวศยะนั้น เกิดจากครรภ์ของมารดาครั้งหนึ่งแล้ว เป็นการเกิดโดยธรรมชาติ เมื่ออายุสมควร (ซึ่งแตกต่างกันแล้วแต่วรรณะ) ก็จะต้องทำพิธีการเกิดใหม่อีกครั้ง ยอมรับผู้นั้นเข้าอยู่ในสังคมของพวกอารยันเสวยเอกสิทธิ ตามที่พวกอารยันพึงมีพึงได้ เรียกได้ว่าเป็นการเกิดครั้งที่สอง

มีหลายท่านพูดกันว่า ในปัจจุบันนี้ พวกวรรณะไวศยะอันแท้จริงหมดไปนานแล้ว พวกพ่อค้า พวกเกษตรที่อ้างตนว่าเป็นพวกไวศยะ ส่วนมากเป็นพวกที่มีวรรณะสูงแต่ลดชั้นของตนเองลงมา เพื่อประโยชน์แก่ปากแก่ท้องของตน ต้องทำมาหากิน นอกจากนั้นบัดนี้พวกศูทร ก็ได้มั่งมีเป็นเศรษฐีมหาเศรษฐีขึ้นมาก เลยอ้างตนว่าพวกไวศยะส่วนมาก

เรื่องของพวกศูทร

อันวรรณะที่น่าสนใจที่สุด ของสังคมชาวอินเดียในปัจจุบันต่อจากพราหมณ์ ก็ได้แก่พวกศูทร เนื่องจากพวกศูทรมีจำนวนมาก มากกว่าพวกอารยันทั้ง ๓ เสียอีก และเป็นพวกที่ใหญ่ และเป็นที่สังคมฮินดูรังเกียจมาก ทั้ง ๆ ที่พวกอารยันไม่เอามารวมเข้าก็ตาม

ตามกฎแห่งวรรณะที่กำหนดไว้ ในหนังสือของพวกฮินดูนั้น ฐานะการสังคมของศูทรนับว่าต่ำมากจริง ๆ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของสังคม ไม่ว่าจะเป็นกฎหมาย หรือกฎแห่งศีลธรรม ล้วนแล้วแต่หมายถึงอารยัน คือพวกวรรณะสูงทั้งสิ้น เรื่องของพวกศูทรเป็นเรื่องของคนใน ๓ วรรณะที่สูงขึ้นไป เป็นผู้วินิจฉัยตามแต่จะเห็นควร จะว่าเป็นพวกที่อยู่นอกกฎหรือนอกกฎหมายก็ว่าได้ ในความหมายที่ไม่มีอะไรเลย หน้าที่ในทางสังคมที่สำคัญของพวกศูทร คือเป็นผู้รับใช้คนทั้ง ๓ วรรณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรับใช้พวกพราหมณ์

กฎแห่งวรรณะที่ ๑ กล่าวไว้ว่า การรับใช้พราหมณ์ผู้เรียนรู้คัมภีร์พระเวท เยี่ยงทาสผู้ซื่อสัตย์ จัดเป็นคุณธรรมอันสูงสุดของพวกศูทร คุณธรรมอันนี้เองที่จะนำพาพวกศูทรไปสู่สุคติในภายภาคหน้า และอาจจะบรรลุถึงวรรณะสูงคือเป็นพราหมณ์ได้ในชาติต่อไป พวกศูทรจะอ่านคัมภีร์พระเวทไม่ได้เด็ดขาด หากไปทำผิดข้อนี้โทษถึงตัดลิ้น แม้จะฟังข้อความในคัมภีร์พระเวท ซึ่งพราหมณ์เป็นผู้อ่านก็ไม่ได้เช่นกัน หากขืนฟังจะต้องถูกลงโทษ คือหลอมตะกั่วเทลงในรูหูทั้งสองข้าง

พวกศูทรไม่มีหน้าที่เรียนหนังสือ นี่เป็นกฎที่วางไว้สมัยโบราณเช่นเดียวกับกฎต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวแล้ว ทั้งนี้ก็เกรงไปว่า เมื่อพวกศูทรรู้หนังสือดีแล้ว ก็อาจจะตีตนเสมอกับเจ้านาย ซึ่งเป็นคนวรรณะสูงได้ กฎที่วางไว้เกี่ยวกับความประพฤติของคนในวรรณะต่าง ๆ และละเอียดลออมาก อย่างไม้ที่ใช้ถูชำระพื้นเป็นต้น พวกพราหมณ์เขาต้องใช้ยาว ๑๒ นิ้ว พวกกษัตริย์จะต้องใช้ยาว ๑๑ นิ้ว พวกไวศยะจะต้องใช้ยาว ๑๐ นิ้ว พวกศูทรจะต้องใช้ยาว ๙ นิ้ว เวลาถ่ายอุจจาระเสร็จแล้วพวกพราหมณ์จะต้องใช้ดินเช็ดก้น ๕ ก้อน พวกกษัตริย์จะต้องเอาดินเช็ดก้น ๔ ก้อน

พวกไวศยะจะต้องเอาดินเช็ดก้น ๓ ก้อน พวกศูทรจะต้องเอาดินเช็ดก้น ๒ ก้อน ส่วนผู้หญิงไม่ว่าวรรณะใด ๆ จะต้องใช้ดินเช็ดก้น ๒ ก้อนเสมอกันหมด

สิ่งที่น่าสังเกตอยู่อย่างหนึ่ง เกี่ยวกับคนในวรรณะศูทรคือ เขาไม่เคยพอใจในฐานะที่กฎหมายแห่งวรรณะวางไว้เลยแม้แต่น้อย และเขาพยายามต่อสู้ตลอดมา เมื่อพวกวรรณะกษัตริย์ และไวศยะเสื่อมอำนาจลง ตามกฎแห่งความเป็นอนิจจัง พวกศูทรก็เข้ามีอำนาจและเอกสิทธิ์ต่าง ๆ ที่ชนทั้ง ๒ วรรณะเสวยมาก่อน

ส่วนพวกพราหมณ์นั้น แม้จะมีกฎอันศักดิ์สิทธิ์ ห้ามไว้ไม่ให้รับใช้พวกศูทร แต่มาในยุคหลัง ๆ นี้ ศูทรมีเงินทองจ่ายดี พวกพราหมณ์ก็อ่อนข้อลง ไม่กล้าเคร่งครัดต่อบัญญัติข้อนี้ยิ่งนัก ยิ่งไปกว่านั้น พวกศูทรนี้เหี้ยมหาญ สามารถที่จะตั้งตนเป็นกษัตริย์ได้ พวกพราหมณ์ในฐานะเป็นผู้เชี่ยวชาญในพระเวทอันศักดิ์สิทธิ์ และชำชองเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของมหาราช รวมทั้งวีรบุรุษในอดีต ยังได้เที่ยวค้นคว้าสืบเสาะประวัติของพระกษัตริย์องค์ใหม่ได้ว่า เป็นผู้สืบสายมาจากมหาบุรุษยิ่งผู้ใหญ่ในประวัติศาสตร์คนนั้นคนนี้ คล้าย ๆ กับในสมัยหนึ่ง "ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ" ของประเทศไทย ได้สืบประวัติผู้นำทางการเมืองคนหนึ่งว่า มีเชื้อสายมาจากสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเป็นต้น

ในปัจจุบันเมื่อโลกผันผวนไป อย่างไม่มีทิศทางดังที่เราเห็นอยู่นี้ ผู้ที่เคยท่องเที่ยวไปในประเทศอินเดีย และสนใจในเรื่องนี้สักเล็กน้อย จะเห็นได้ว่าพวกศูทรที่เปลี่ยนสภาพเป็นคนมั่งมี หรือมีอำนาจในการเมือง มีคนใช้เป็นพวกพราหมณ์ มาเป็นพ่อครัวแม่ครัว พ่อบ้านแม่บ้าน นอกจากนั้นยังมาเป็นลูกจ้างทำสวน เป็นอันว่า วรรณะเปลี่ยนสภาพมาเป็น

เรื่องของท้องพวกพราหมณ์ จะไปติดต่อกับพวกพราหมณ์ด้วยกันก็ไม่ได้ ติดต่อกับเทวดา พระพรหม เทวะและพระผู้เป็นเจ้าก็ไม่ได้ เป็นอันว่าความล้มเหลวลงแล้วจำต้องยอมทุกประการ

ข้อความอันเกี่ยวกับพราหมณ์ทั่วไป

ได้กล่าวไว้แล้วว่า นอกจากพวกพราหมณ์ พวกกษัตริย์ พวกไวศยะ และพวกศูทร วรรณะ ๔ นี้ ซึ่งพระพรหมเป็นผู้สร้างขึ้นจากส่วนต่าง ๆ ของร่างกายแล้ว ยังมีชนอีกพวกหนึ่ง ซึ่งเราจะลืมเสียไม่ได้ ซึ่งพวกวรรณะทั้ง ๔ ถือว่า เกิดจากความมืดมน เพราะในเวลานั้น พระพรหมกำลังไปสร้างพวกวรรณะทั้ง ๔ อยู่ และพระพรหมได้หยิบทิ้งออกไปแล้วแต่มันก็ยังมีอยู่ในประเทศอินเดีย เขาเรียกกันว่า พวกปัญจมะ คนพวกที่กล่าวนี้เรียกว่าพวกวรรณะที่ ๕ ของคนสังคมฮินดู แต่พวกฮินดูกลับถือพวกนี้ว่าเป็นพวกที่ต่ำกว่าพวกศูทร

พวกวรรณะที่กล่าวนี้ ได้อยู่กระจัดกระจายทั่วไป ในสถานที่ต่าง ๆ ของประเทศอินเดียและมีชื่อต่าง ๆ กันตามชนบท ส่วนคนหมู่มากเขาเรียกกันว่าพวกจัณฑาล นอกจากนั้น พวกที่กล่าวนี้ หากไปได้สามีภรรยา กับผู้ที่มีวรรณะสูงกว่าตน เวลาเกิดลูกออกมาเขาเรียกว่าพวกจัณฑาลเหมือนกัน แต่ถ้าพวกกษัตริย์และพวกพราหมณ์ ได้เป็นสามีภรรยากัน เวลาออกลูกออกมา เขาเรียกลูกนั้นไวศยะ ดังที่เราเรียกกันทั่ว ๆ ไปในเมืองไทยว่า พวกแพศย์

พวกปัญจมะถูกพวกฮินดูเหยียดหยาม และกดขี่อย่างทารุณที่สุด พวกศูทรนั้นแม้จะต่ำที่สุดอยู่แล้ว แต่ก็ยังมีดีกว่าพวกจัณฑาล พวกศูทรยังอยู่ในบ้านในเมืองได้ เพราะเป็นผู้รับใช้พวกพราหมณ์ กษัตริย์ และ

พวกไวศยะ (แพศย์) แต่พวกปัญจมะ (คือพวกจัณฑาล) นั้นจะอยู่ในบ้านในเมืองไม่ได้ แม้จะเข้าในหมู่บ้านหรือเข้าไปในเมืองไม่ได้ หากจะเข้าไปในหมู่บ้านหรือเข้าไปในเมืองได้ เช่นเข้าไปเก็บขยะสิ่งโสโครกเท่านั้น พวกวรรณะทั้ง ๔ ไม่กล้าแตะต้องเป็นอันขาด หากผู้หนึ่งผู้ใดขึ้นไปแตะต้องเข้า ถือกันว่าความอัปรีย์จังไรมาถึงตัว ต้องเข้าพิธีกรรมทำการชำระล้างกันเป็นการใหญ่

แต่ว่าสิ่งที่ประหลาดอยู่มีอยู่อันหนึ่ง แม้แต่พวกเขาเองก็ยังแบ่งชั้นวรรณะกันออกไปอีก เช่นพวกในรัฐมาลาบาร์ แห่งแคว้นเคเรลาทางใต้ของประเทศอินเดีย เมืองนี้พวกมุสลิมเข้าตีไม่ถึง อันระบบเกี่ยวด้วยวรรณะ จึงยังอยู่ในสภาพโบราณแท้ หรือจะเรียกว่าฮินดูแท้ก็คงไม่ผิดเพราะในยุคสงครามครั้งก่อน มุสลิมตีไม่ถึงนั่นเอง จึงยังคงสภาพอยู่

ในรัฐมาลาบาร์นี้ ยังมีพราหมณ์ที่มีวรรณะสูงสุดคือพราหมณ์นัมบูดิรี พราหมณ์คนที่สองรองลงมาได้แก่พราหมณ์ปัตตาร์ ซึ่งได้อพยพมาจากแคว้นทมิฬ แต่พวกพื้นเมืองเดิมส่วนใหญ่ เป็นพวกปัญจมะ ตระกูลของเขาสืบมาจากพวกกษัตริย์ เลยมีฐานะอยู่ในระหว่างพวกศูทรกับพวกปัญจมะ แต่ยังต่ำกว่าพวกพราหมณ์อยู่นั่นเอง

เรื่องของพวกปัญจมะแยก

๑. พวกปูลายา
๒. พวกเชรูมา
๓. พวกปาลายา

ในสามพวกนี้ เคยเป็นทาสของพวกนายาร์ กับพวกซีเรีย นับถือศาสนาคริสเตียน มีจำนวนมากกว่าพวกอื่นในแคว้นมาลาบาร์ พวกที่

ต่ำที่สุดของพวกปัญจมะ ได้แก่อุลลาดาห์ พวกนี้อยู่นอกเมือง มีอาชีพหาของป่า มีการล่าสัตว์เป็นอาชีพ

อนึ่งพวกนายาร์ ที่อยู่ในพวกศูทร อันว่าใครจะมาแตะต้องไม่ได้ แต่พวกพราหมณ์ชายนัมบูดีริ อาจจะสมสู่กันได้ แต่ต้องเป็นในบ้านของพวกพราหมณ์นัมบูดีริ แม้ฝ่ายพราหมณ์จะเกิดมัวหมองไปบ้าง แต่กฎยังอนุโลมให้ แต่จะต้องสมสู่กันในเวลากลางคืน แต่ยังมีข้อแม้ว่า ในตอนเช้าต้องอาบน้ำชำระร่างกายให้บริสุทธิ์ ถ้าไม่ทำเช่นนั้นจะกลับเข้าบ้านตนเองมิได้ ท่านว่าอัปรีย์ยิ่งนัก (อย่าว่าแต่พราหมณ์เลย แม้พวกเราเองเมื่อสมสู่แล้ว จะต้องล้าง ขืนไม่ล้าง กลับถึงบ้านเมียเล่นงานเลย เพียงแต่ผิดกลิ่น อาจจะถูกนอนนอกมุ้ง) แต่ถ้าหากว่าเกิดลูกออกมา พราหมณ์ฝ่ายพ่อจะจับต้องลูกของตนมิได้ นับว่าเป็นบาปอย่างหนักที่สุด (ความอัปรีย์จังไรของพวกมีอำนาจ สมสู่กับพวกชั้นต่ำได้ แต่ไม่รับรองลูก ข้อบังคับออกเอง)

แต่ฝ่ายหญิงจะต้องพูดกับผู้ชายนั้นว่า ข้าแต่ท่านที่เคารพดุจเทวดาอันจากพระราชวัง มาอยู่บ้านดุจรังหนู ตัวข้าคือทาสของพระองค์ เวลาผู้หญิงพูดนั้นระวังอย่าให้น้ำลายกระเด็น พราหมณ์จะเป็นบาป

นอกจากนั้น พวกพราหมณ์นัมบูดีริเดินไปที่แห่งใด หากว่าพวกนายาร์เห็น พวกเขาจะต้องถอดเครื่องปิดบังร่างกายส่วนบนออกหมดแล้วเอาผ้านั้นมาหนีบรักแร้ไว้ แล้วยืนให้ห่างพอสมควร เป็นการเคารพพราหมณ์

พวกพราหมณ์ปัตตาร์ จะเข้าใกล้พวกธียะ ต่ำกว่า ๒๐ ก้าวไม่ได้ พวกพราหมณ์นัมบูดีริ จะต้องห่างอย่างน้อย ๒๕ ก้าว ส่วนพวกปูลายา เชรูมา และปาลายา แต่ละพวกก็แตะต้องกันเองมิได้เหมือนกัน

ทั้ง ๓ พวกนี้จะเข้าใกล้พวกธิยะไม่ได้ เช่น พราหมณ์บั้ตตาร์ และพราหมณ์นัมบูคิรี มีกฎเกณฑ์ไว้ดังนี้ ๑๐ ก้าว ๒๐ ก้าว ๔๐ ก้าว ๖๐ ก้าว แต่ถ้าด้วยเหตุบังเอิญก็จะต้องทำพิธีเป็นการใหญ่ เช่นล้างน้ำหลายสิบครั้ง

เรื่องของพวกอุลลาดาห์

ยังมีคนอีกพวกหนึ่ง ที่เราเรียกกันว่าพวกอุลลาดาห์ เป็นที่รังเกียจของพวกวรรณะต่าง ๆ อย่าว่าแต่จะเข้าไปใกล้เลย แม้จะมองก็ไม่ได้ พราหมณ์บั้ตตาร์ และพราหมณ์นัมบูคิรี แม้พวกอุลลาดาห์จะเดินทางเข้าไปในหมู่บ้าน ในที่ชุมนุมแห่งใด เขาต้องตะโกนไปว่า "ฮา—ฮา" เตือนให้คนหลีกทางให้เขาไป นอกจากนั้นพวกอื่นจะได้ปิดตาด้วย หากว่าพวกเหล่านี้ไปทำงานอยู่ที่ใด ทางที่จะผ่านเข้าไปในเขตนั้น จะต้องมีกิ่งไม้ปักไว้ และเอาหินล้อมรอบ เป็นเครื่องหมายอันตราย ๖๐ ก้าวอย่างน้อย นอกจากนั้นต้องทำรั้วกั้น

ตามบันทึกของหลวงจีนฟาเหียน ตอนอยู่ในประเทศอินเดีย พวกชาวอินเดียถือว่าต่ำช้า พวกนี้ต้องมีฆ้องถืออยู่ในมือ เวลาเข้าไปในที่หมู่บ้านและที่ในเมือง เขาต้องมีฆ้อง แม้ถนนที่พราหมณ์เดินไปมา ตนเองก็เดินไม่ได้ ต้องเดินลัดทางออกข้างถนน ต่อจากนั้นหลวงจีนเหี้ยนจังซึ่งเดินทางไปศึกษาพระธรรมวินัย ก็ได้ทำรายงานถวายพระเจ้าแผ่นดินจีนเช่นเดียวกัน หากว่าพวกนี้ออกมาเดินบนถนน จะถูกทำร้าย นอกจากนั้นจะต้องตักน้ำล้างถนน พวกนี้นอกจากตะโกนแล้ว จะต้องถือไม้กวาดติดมือไปด้วย การเข้าเมืองต้องเป็นเวลาสาย ๆ หรือตอนบ่ายน้อย ๆ เพราะเงาตอนนั้นไม่ยาว หากว่าเงาถูกตัวพวกวรรณะสูงจะต้องได้รับความเดือดร้อน

นอกจากนั้นพวกปัญจมะ จะเข้าไปอยู่ในหมู่บ้านพวกวรรณะสูงไม่ได้ ส่วนบ้านเรือนจะสร้างด้วยไม้ก็ไม่ได้ จะสร้างด้วยอิฐก็ไม่ได้ จะสร้างได้แต่เฉพาะดินโคลนประสมหญ้าฟางทำเป็นกระท่อม จะได้เคยชินกับการก้มหัว จะแต่งเนื้อแต่งตัวด้วยเสื้อผ้าที่สะอาดก็ไม่ได้ อันเป็นประเพณีนิยม และมีกฎหมายบังคับด้วย เมื่อพิจารณาแล้ว ไม่ผิดอะไรกับสัตว์หรือยิ่งกว่าสัตว์เดรฉานบางตัวเสียอีก

หากพวกปัญจมะ ทำผิดประเพณีนิยม หรือทำผิดกฎหมายโดยการเจตนาก็ดี โดยไม่เจตนาก็ตาม จะต้องลงโทษถึงตายทุกรายไป หรือให้ถึงการทุพพลภาพไปเลย และอย่างชนิดเบา ๆ ที่สุดจะต้องโบยด้วยหวายจนเลือดอาบตัว

การที่ข้าพเจ้านำเรื่องของพราหมณ์ ในรัฐมาลาบาร์มาพูดนี้เพราะบัดนี้ก็ยังมีอยู่ ส่วนในรัฐอื่น ๆ ของประเทศอินเดีย ก็ได้สลายตัวลงไป เริ่มต้นตั้งแต่พระพุทธศาสนาเกิดขึ้นในประเทศอินเดีย ต่อจากนั้นพวกมุสลิมเข้าไปครองอินเดีย และพวกฝรั่งได้เข้าไปปกครองอินเดีย เป็นเหตุให้พวกพราหมณ์และพวกกษัตริย์ได้ยากจนลงเป็นลำดับ อันปรากฏอยู่ในทุกวันนี้ แม้แต่ในประเทศไทยพวกวรรณะทั้ง ๒ เหล่านี้ได้เข้ามาเช่นแขกขายถั่วมัน ๆ แขกอยู่ยามเฝ้าประตู พวกขูดรีดดอกเบี้ยแพง ๆ ส่วนพวกปัญจมะอันว่าเป็นคนชั้นต่ำ เขาไม่ค่อยอนุญาตให้ออกนอกประเทศ นอกจากผู้มีความรู้ มีความสามารถดีเป็นข้าราชการ เนื่องจากพวกพราหมณ์ในประเทศอินเดียมีมาก ยิ่งไปกว่านั้นได้มีลัทธิเกิดขึ้นในหมู่พราหมณ์เองก็มากเป็นธรรมดาของคนหมู่มาก พราหมณ์บางพวกถือว่า พวกของตนบริสุทธิ์กว่าผู้อื่น พราหมณ์บางพวกถือว่าตระกูลของตนสูงกว่าผู้อื่น ความอิจฉาริษยาย่อมเกิดขึ้น เป็นเหตุให้นำมาซึ่งความเสื่อม

ของพวกพราหมณ์เอง ผู้ที่นำความล่มจมของพราหมณ์คือ กุลินแห่งรัฐเบงคอล ซึ่งกษัตริย์ของเมืองนี้ชื่อว่า พระเจ้าอาทิศุระ ได้เอาพราหมณ์มาจากเมืองกาเนาจ์ หลังจากพระพุทธเจ้าปรินิพพานแล้วราว ๙๐๐ หรือ ๑๐๐๐ ปี คณะพราหมณ์กุลินได้มาตั้งรกรากอยู่ในรัฐเบงคอลเพียง ๕ เรือน กาลต่อมาวงศาคณาญาติก็มากขึ้น ยิ่งไปกว่านั้นพระเจ้าอาทิศุระผู้ปกครองรัฐก็นับถือมากด้วย พราหมณ์กุลินเกิดลืมตัวลืมตน ประกอบกิจของพราหมณ์นอกรีตนอกทาง ไม่เดินตามแบบของพราหมณ์ที่ดีงามมาก่อน เป็นเหตุให้พราหมณ์ทรอง ๆ ลงมา เอาตัวอย่างความเลวเป็นของดีทั่วหน้ากัน ไม่ผิดอะไรกับพ่อบ้าน พ่อเมือง สมภารเจ้าวัด เมื่อหัวหน้าเลวแล้ว ลูกน้องจะพลอยเลวกันไปหมด พ่อบ้านโกงลูกบ้าน พ่อเมืองโกงลูกเมือง สมภารโกงลูกวัด ความเดือดร้อนทั้งปวงย่อมทุกข์อยู่กับผู้น้อย ประชาชนจะหาที่พึ่งไม่ได้ กาลต่อมาพระเจ้าเมลลาละเสนาได้ขึ้นเป็นกษัตริย์แทน จึงได้เรียกประชุมพราหมณ์ทั้งหลาย ยกเอาระเบียบแบบแผนที่ดีงามของพราหมณ์เก่าก่อนมา แบบทำสังคายนาพราหมณ์ ผลที่สุดต้องตั้งข้อบังคับพราหมณ์ไว้ ๙ ประการ คือ

๑. พราหมณ์จะต้องประพฤติพราหมณาจารย์โดยเคร่งครัด

๒. พราหมณ์จะต้องเป็นผู้สุภาพอ่อนโยน และเชื่อฟังง่าย

๓. พราหมณ์จะต้องศึกษาเล่าเรียน

๔. พราหมณ์จะต้องเป็นผู้ประพฤติในทางดี

๕. พราหมณ์จะต้องพอใจในการท่องเที่ยว ไปในสถานที่อันศักดิ์สิทธิ์ทั่วไป

๖. พราหมณ์จะต้องซื่อสัตย์สุจริต อยู่ในศีลธรรมที่ดีงาม

๗. พราหมณ์จะต้องบำเพ็ญเพียรและไม่สันโดษ

๘. พราหมณ์จะต้องเป็นผู้มีใจโอบอ้อมอารีเผื่อแผ่

๙. พราหมณ์จะต้องแต่งงานกับผู้ที่มีศักดิ์เท่าเทียมกับตนเท่านั้น

ส่วนเรื่องการแต่งงานในข้อ ๙ นั้น บัดนี้ได้เสื่อมลงไปมาก เพราะพวกฮินดู ส่วนมากบิดามารดาชอบให้ลูกแต่งงานกับพวกที่ต่ำกว่าตน เพราะส่วนมากบิดามารดาของหญิงต้องการให้ลูกสาวของตนมีเกียรติสูง ฝ่ายชายก็ชอบมั่งมีเงินทองมาก ๆ เพราะประเพณีนิยมของพราหมณ์ ผู้หญิงจะต้องไปขอผู้ชาย ส่วนประเพณีบ้านเรา ชายต้องไปขอผู้หญิง ชายจะต้องเสียทรัพย์ นอกเหนือไปจากนั้น ผู้หญิงมีวรรณะต่ำ ไม่มีการอวดดี และเคารพนับถือสามีดีด้วย นอกจากนั้นจะแต่งงานต่อไปอีกก็ได้ เงินทองก็จะได้เพิ่มเติมขึ้นอีก ส่วนหญิงจะต้องอยู่กับบิดามารดาของตน ส่วนพราหมณ์ผู้สามีย่อมได้ทั้งลูกสาวและได้ทั้งเงิน ทั้งไม่ต้องเลี้ยงดูภรรยาและลูกอีกด้วย หากผู้ใดมีลูกชายมาก เขาถือกันว่าผู้นั้นมีบุญมาก หากใครมีลูกสาวมาก ผู้นั้นย่อมมีกรรมมาก

มูลเหตุที่ข้อบังคับ ๙ ประการออกใช้

มูลเหตุที่พระเจ้าเบลลาละเสนา เห็นความเดือดร้อนของประชาชนอันเกิดจากพราหมณ์เป็นเหตุ จึงต้องมีข้อบังคับพราหมณ์ ก็เนื่องจากพอพระองค์ขึ้นครองราชสมบัติ อันว่าหญิงที่แต่งงานกับพราหมณ์ออกลูกมา ผู้ชายพราหมณ์ไม่ยอมรับผิดชอบ ได้มีการร้องทุกข์กันมากเพราะพราหมณ์ในครั้งนั้น พออายุได้ ๑๗ ปี ๑๘ ปี สามารถจะแต่งงานได้วันละหลายคน บางคนแต่งวันละ ๑๐ คนก็มี แม้อายุผู้หญิงจะมีอายุ ๕๐ ปี ๖๐ ปี และ ๗๐ ปี มันก็แต่งทั้งนั้น เมื่อเงินทองได้มา ก็หาความสำราญอย่างสบายลูกของตนออกมาก็ไม่ต้องรับผิดชอบ เป็นหน้าที่ของพ่อตาแม่

ยาย ตนเองมีหน้าที่ทำให้ลูกเกิด เป็นครั้งแรกที่กษัตริย์เข้าควบคุมพราหมณ์ ไม่ใช่พราหมณ์เข้าควบคุมกษัตริย์เช่นก่อนเก่ามา

เรื่องมุสลิมเข้าอินเดีย

หลังจากพระพุทธเจ้าเข้าสู่ปรินิพพานแล้ว ระหว่างนั้น นับว่าพระพุทธศาสนายังมีความเจริญรุ่งเรืองมาก ทางพวกพราหมณ์ยังได้กดขี่พวกบัญจมะ และขูดรีดอย่างร้ายแรงที่สุด พวกมุสลิมก็ฉวยโอกาสเข้าตีประเทศอินเดีย แม้ประชาชนในประเทศอินเดียจะมากสักปานใดก็ตาม แต่เขาเป็นผู้เกลียดชังพวกวรรณะสูงอยู่ทั่วไป อย่าว่าแต่พวกบัญจมะจะช่วยรบเลย ยังช่วยสนับสนุนพวกมุสลิมเสียอีก ควรจะฆ่าใครริบทรัพย์ใคร พวกมุสลิมก็ได้อาศัยพวกบัญจมะเป็นกำลังอันยิ่งใหญ่ กาลต่อมาพวกวรรณะต่ำ ให้กลับมานับถือศาสนามุสลิมกันเป็นส่วนมาก แม้บัดนี้ศาสนาอิสลามก็ยังมีความรุ่งเรืองอยู่ในประเทศอินเดีย แต่ผู้ที่ประกาศตนว่าเป็นพราหมณ์นั้น แทบไม่มีใครพูดถึง กลับมาพูดกันว่าข้าพเจ้าเป็นฮินดูกันไปหมด

อังกฤษเข้าปกครองอินเดีย

กาลต่อมาประเทศอังกฤษ ได้เข้าปกครองประเทศอินเดีย ได้ให้สิทธิและเสรีภาพแก่ชาวอินเดียทั่วหน้ากัน ผู้ที่มีความปลื้มอกปลื้มใจมากที่สุดได้แก่พวกศูทรและพวกบัญจมะ เพราะพวกวรรณะต่ำทั้ง ๒ นี้ได้ถูกกดขี่จากพวกพราหมณ์ พวกวรรณะที่กล่าวนี้ ได้โอนจากวรรณะของตนเข้านับถือศาสนาคริสต์ นับว่าเหตุร้ายที่เกิดขึ้น แทนที่เขาจะเดือดร้อน เขากลับได้ดีขึ้น มีเสรีภาพ ผู้ที่ร้ายได้แก่พวกพราหมณ์และพวกกษัตริย์ พวกวรรณะต่ำได้มีการศึกษาสูง จนเป็นใหญ่เป็นโตในราชการมากขึ้น

เป็นเหตุให้นักปราชญ์รุ่นหลัง ได้ยกย่องพระพุทธเจ้า ยกย่องอิสลาม และคริสต์ว่าได้ช่วยปลดแอกพวกวรรณะต่ำให้สูงส่งยิ่งขึ้น

ในเวลานี้ เมื่อเราถามชาวอินเดียว่า ท่านถือศาสนาอะไร จะไม่มีชาวอินเดียคนใดเขาตอบว่า เขาถือศาสนาพราหมณ์ เขาจะตอบเราว่า เขาถือศาสนาฮินดู ศาสนาซิกส์ ศาสนาอิสลาม และศาสนาคริสต์ ซึ่งมีอยู่เป็นชนส่วนน้อยในอินเดีย คำว่าศาสนาพราหมณ์ ดูเหมือนจะมีใช้กันอยู่เฉพาะในประเทศไทยเรา ส่วนใหญ่หมายถึงพราหมณ์ที่เสาชิงช้าและคำที่ใช้กันในทางพระพุทธศาสนาเท่านั้น

เมื่อเป็นเช่นนี้ ศาสนาฮินดูส่วนใหญ่นับถือจึงเป็นศาสนาฮินดูไม่ใช่พราหมณ์ แต่อย่าลืมว่า ศาสนาฮินดูนั้นได้มาจากลัทธิเวทอีกตอนหนึ่ง ศาสนาฮินดูที่แท้จริงนั้นเกิดขึ้นราว ๆ ของสมัยอุปนิษัท ซึ่งตกอยู่ในราวสมัยพุทธกาลจากผสมปนเปกันของลัทธิต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสมัยนั้น ซึ่งนอกจากลัทธิเวท และพราหมณ์แล้ว ยังรวมไปถึงลัทธิที่คิดขึ้นใหม่และลัทธิเดิมที่คนพื้นเมืองนับถือกันนั้นด้วย

การกล่าวถึงศาสนาฮินดู โดยไม่กล่าวถึงลัทธิเวทเป็นเรื่องที่ไม่มีทางเป็นไปได้ เพราะแม้ศาสนาฮินดู จะประกอบด้วยลัทธิต่าง ๆ หลายอย่างก็จริง แต่รากเดิมและส่วนใหญ่ที่สุด เป็นเรื่องของลัทธิเวททั้งสิ้น ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า คัมภีร์เวทมีอยู่สี่เล่มด้วยกัน เล่มแรกและเล่มเก่าที่สุดได้แก่ฤคเวท เล่มที่สองได้แก่สามเวท เล่มที่สามได้แก่ยชุรเวท และเล่มที่สี่แต่งขึ้นก่อนพุทธกาลไม่นานเรียกว่าอาถรรพเวท

ต่อจากนั้นมาได้มีคัมภีร์เล่มหนึ่งเกิดขึ้น เรียกว่าคัมภีร์พราหมณ์ เป็นคำสอนหรือคำอธิบายของบรรดาอาจารย์ เกี่ยวกับคัมภีร์พระเวท

ต่าง ๆ ในเรื่องกฎเกณฑ์และพิธีกรรมที่จะต้องทำ รวมไปถึงแปลความหมาย และประวัติของคัมภีร์พระเวทด้วย

กาลต่อมาถึงคัมภีร์อารัณยกะ แปลว่าบทเรียนในป่าสำหรับใช้ศึกษาเล่าเรียนในป่าอันไกลจากชุมนุมชน เนื่องจากมีมนต์อันศักดิ์สิทธิ์จึงสั่งสอนและเล่าเรียนกันเป็นความลับ ในวงแคบ ๆ ของสานุศิษย์อันใกล้ชิดเท่านั้น หรือจะเรียกว่าของลับก็ไม่ผิด จะให้ใครอื่นรู้มากไปไม่ได้ แบบรู้กันสองต่อสอง คัมภีร์เล่มหลังนั้น ที่สำคัญที่สุดก็ได้แก่คัมภีร์อุปนิษัท คัมภีร์ทั้งหมดดังกล่าวมาแล้วนี้ถือเป็น ศรุติ (คือศักดิ์สิทธิ์) ซึ่งเป็นข้อความที่ฤาษีได้สดับมา หรือได้เห็นจากพรหมโดยตรง

สมัยพระเวท

ในบรรดาเทวะหรือเทพเจ้าที่พวกอารยันในประเทศอินเดียนับถือบูชาดังได้กล่าวมาแล้ว ในเรื่องของพราหมณ์นั้น ที่น่าสนใจที่สุดก็ได้แก่พระอินทร์ พระอินทร์ในสมัยฤคเวทหรือสมัยต้นของพระเวท ดำรงตำแหน่งสูงสุดบนสวรรค์ เป็นเทพเจ้าแห่งสงคราม อันแสดงให้เห็นถึงลักษณะอันแท้จริงของพวกอารยัน ซึ่งเป็นนักรบ ชอบการล่าสัตว์ ชอบชีวิตกลางแจ้ง ชอบดื่มน้ำส้ม (สุรา) ทำให้ใจแกล้วกล้าและชอบกีฬาต่าง ๆ พระอินทร์ในสมัยนั้นมีหน้าที่บำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ชาวโลก ปราบปรามและสังหารอมนุษย์ กับยักษ์ที่ทำให้ชาวโลกได้รับความเดือดร้อน เช่นปราบพระอาทิตย์ให้ละพยศ ฆ่าพฤตาสูรผู้กักน้ำไม่ให้ไหลลงมาสู่โลก ทำให้แห้งแล้งเป็นต้น

ในคัมภีร์พระเวทหาได้กล่าวถึงว่า จักรวาลหรือโลกเกิดขึ้นมาอย่างไร หรือใครเป็นผู้สร้างไม่ แม้แต่กระนั้นก็มีการกล่าวถึงพระอินทร์

ในบทสวดว่าเป็นผู้สร้างแสงสว่างและมหาสมุทร พวกฮินดูในสมัยต้นพระเวทมิได้คิดถึงความตาย และเมื่อตายแล้วมากนัก และแม้จะมีการกล่าวถึงอยู่บ้างก็น้อยเหลือเกิน จนไม่อาจสันนิษฐานได้ว่า พวกอารยันในสมัยนั้นคิดอย่างไรเมื่อตายไปแล้ว มีแต่การสวดอ้อนวอนให้อายุยืนนาน และขอให้มีลูกชายที่เข้มแข็งกล้าหาญสามารถเท่านั้น คนฮินดูในสมัยพระเวทรู้สึกเชื่อว่า วิญญาณของผู้ประพฤติดีย่อมไปสู่อาณาจักรของพระอินทร์เสวยสุขซึ่งไม่มีอะไรแตกต่างกันกับความสุขที่มีอยู่ในโลกนี้ ส่วนผู้ประพฤติชั่วก็ถูกทำลายไปเมื่อตาย บทสวดบางบทยังแสดงไว้ด้วยว่า หลุมฝังศพของคนนั้นเป็นแหล่งสุดท้ายของทั้งคนดีและคนชั่ว ความนึกคิดของคนฮินดู ในสมัยหลัง จนถึงสมัยปัจจุบัน เกี่ยวกับการแสวงหาสัจธรรมด้วยการบำเพ็ญเพียร หรือการออกบวช และเรื่องราวเกี่ยวกับนรกและสวรรค์หาได้อยู่ในสมัยพระเวทไม่

ต่อมาชาวอารยันที่มาอยู่ในอินเดีย ก็รับเอาลัทธิและความเชื่อถือของคนที่อยู่ในชมภูทวีปเดิม เข้าเป็นความเชื่อถือของตนด้วย ลัทธิพระเวทจึงได้มีการเปลี่ยนแปลงไปทั้ง ๆ ที่คัมภีร์พระเวทยังคงถือกันว่าเป็นคัมภีร์เก่าแก่และศักดิ์สิทธิ์ของชุมนุมชน ส่วนเทพเจ้าในคัมภีร์พระเวทก็มีเทพเจ้าองค์อื่นเข้ามาแทนที่ รวมทั้งมีความเชื่อถือต่าง ๆ เกิดขึ้นใหม่ซึ่งเดิมไม่มีอะไรเกี่ยวข้องกับคัมภีร์พระเวทเลย เทพเจ้าองค์ใหม่ ๆ นั้นอาจจะเป็นเทพเจ้าของก๊ก หรือเหล่าที่มีอำนาจมาก ซึ่งหัวหน้าก๊กนั้นสามารถขยายอาณาเขตของตนออกไป และครอบครองดินแดนอันกว้างใหญ่ ซึ่งพวกพราหมณ์เกรงกลัวก็ได้ จึงยอมรับเอาเข้าไปเป็นเทพเจ้าของตนด้วย

เทพเจ้าองค์ใหม่ ๆ ของฮินดู จะมีกำเนิดมาอย่างไรก็ตาม แต่อินเดียก็ได้ย่างเข้าสู่สมัยประวัติศาสตร์แล้ว ลัทธิพระเวทอันเป็นลัทธิก่อนประวัติศาสตร์ ก็มีลัทธิปุราณะ ซึ่งเป็นลัทธิใหม่เข้าไปแทน พวกเทวะและเทพเจ้าในสมัยพระเวทก็ถูกลดตำแหน่งและความสำคัญลงไป พระวิษณุกับพระศิวะกลายเป็นเทพเจ้าผู้ยิ่งใหญ่มีคนกราบไหว้นับถือบูชากันอย่างกว้างขวาง ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่าพระวิษณุกับพระศิวะเป็นเทพเจ้าผู้มีฤทธาศักดานุภาพมากที่สุด ของลัทธิปุราณะนั่นเอง

คัมภีร์ปุราณะ ซึ่งมีทั้งบทสวดและบทขับอันไพเราะก็กลายเป็นวรรณคดีในทางศาสนาที่คนนิยมกันมาก ส่วนคัมภีร์พระเวทลดฐานะลงไปเพียงวัตถุในการศึกษา สำหรับนักศึกษา นักปรัชญา และผู้ต้องการความรอบรู้เกี่ยวกับพิธีการเท่านั้น แม้กระนั้น ก็ยังถือกันว่าเป็นคัมภีร์โบราณที่ศักดิ์สิทธิ์ที่สุดเหมือนกัน และไม่ยากเลยที่จะค้นในคัมภีร์พระเวทและได้พบว่าเทพเจ้าองค์สำคัญ ๆ ที่เกิดขึ้นใหม่ในยุคต่อมานั้น ไม่มีชื่ออยู่ในคัมภีร์พระเวทแม้แต่องค์เดียว

เทพเจ้าที่สำคัญสมัยปุราณะ

สมัยนี้พวกฮินดูเชื่อในความดำรงอยู่สูงสุด ซึ่งเป็นสาเหตุของทุกสิ่งทุกอย่าง เป็นความดำรงอยู่ที่เหนือเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย เป็นอนันตกาล ไม่มีต้นไม่มีปลายเหนือเวลาอวกาศและเหตุผล ความดำรงอยู่สูงสุดเช่นว่านั้น ก็คือพระเป็นเจ้านั่นเอง และเมื่อพระเป็นเจ้ามีลักษณะตามที่ได้กล่าวแล้ว จึงไม่อยู่ในวิสัยที่มนุษย์ธรรมดา จะคิดได้ว่าพระเป็นเจ้าเกิดขึ้นมาได้อย่างไร พระเจ้านั้นเพื่อประโยชน์ของมนุษย์ จึงมีคุณลักษณะอยู่ ๓ ประการ ได้แก่เป็นผู้สร้าง ได้แก่เป็นผู้รักษา และได้แก่เป็น

ผู้ทำลาย คุณลักษณะทั้งสามนี้ พวกฮินดูเชื่อว่ามีอยู่ในพระเป็นเจ้าแต่ละองค์ รวมเป็น ๓ องค์ด้วยกัน อันได้แก่ พระพรหม พระวิษณุ และพระศิวะ

ความหมายของพระพรหม

พระพรหมได้ชื่อว่า เป็นพระผู้สร้าง เพราะมีสี่หน้า แสดงถึงเป็นผู้มีปัญญาอันสูงส่ง เป็นผู้สร้างจักรวาล และสรรพสิ่งทั้งปวง เดิมท่านไม่มีพระมเหสี (เมีย) ต่อมากลับมีพระมเหสีขึ้น ชื่อว่า พระสรัสวดี เป็นเทพเจ้าแห่งศิลปทั้งมวล พระพรหมในปัจจุบันมีผู้นับถือน้อยมาก และกลายเป็นเทพบดี ที่ไม่มีความสำคัญไป ดูเหมือนจะไม่มีแล้วนอกจากแห่งเดียวเท่านั้นที่ปุชการ ในอินเดีย บัดนี้พระพรหมกลายเป็นเทพเจ้าตัวประกอบไป (สถานที่อันนี้อยู่ทางอินเดียเหนือ) ในวิหารพระวิษณุและพระศิวะจะมีซอกเล็ก ๆ ซอกหนึ่งเป็นที่ตั้งของพระพรหม แสดงถึงความไม่สำคัญ

ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า เมื่อพระพรหมสร้างโลกแล้ว และสร้างจักรวาลขึ้นแล้ว ก็หมดหน้าที่ไม่มีอะไรต้องทำอีกก็ได้ ไม่เหมือนพระวิษณุกับพระศิวะ ซึ่งยังมีหน้าที่ปกปักรักษาและทำลายอยู่ในมนุษย์ (ชาวฮินดู) อาจจะเห็นว่า การบูชาพระพรมต่อไป หาเกิดประโยชน์เป็นชิ้นเป็นอันไม่ จึงคิดไม่บูชาเสียก็เป็นได้ หรือบูชาเพียงเล็กน้อย เพียงเป็นเทพเจ้าองค์ประกอบของพระศิวะและพระวิษณุ ก็น่าจะพอแล้ว

การสร้างโลกและสร้างจักรวาลของพระพรหม อาจจะพิลึกกึกกืออยู่มาก ทั้งมีอยู่ในคัมภีร์หลายเล่มต่าง ๆ กันด้วย ผู้ที่เชื่อคัมภีร์เล่มไหนก็เชื่อว่า ของตนถูกของคนอื่นผิด แต่ที่นับว่าแปลกคือ แม้จะมีความเชื่อถือแตกต่างกันเช่นนั้นก็หาได้เป็นศัตรูต่อกันไม่ และต่างก็ถือว่า

ทุกคัมภีร์ที่กล่าวถึงพระพรหมสร้างโลกนี้ เป็นคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์เสมอกัน ใครจะเชื่อเล่มไหนก็ได้ สุดแต่อัธยาศัยของแต่ละคน

มีคัมภีร์เล่มหนึ่งชื่อว่า มานวธรรมศาสตร์ กล่าวไว้ว่า เมื่อจักรวาลนี้ยังเป็นความว่างเปล่าและความมืดมิดอยู่ ไม่อาจรู้ และไม่อาจเห็น พระอาตมภู (ผู้เกิดเอง) ได้สร้างจักรวาลและสิ่งทั้งปวงขึ้น พระองค์ (อาตมภู) นั้นมีพระกายอันละเอียดอ่อนจนไม่อาจสัมผัสได้ ไม่ว่าด้วยประสาทใด ๆ และเป็นอนันตกาล มีพระประสงค์จะสร้างสรรพสัตว์ขึ้นจากพระกายของพระองค์ จึงหาทางสร้างขึ้นก่อน แล้วทิ้งพืชเมล็ดหนึ่งลงไปในน้ำ เมล็ดพืชนั้นบังเกิดเป็นไข่ทอง มีแสงสุกสว่างเหมือนดวงอาทิตย์ แล้วพระองค์ก็เข้าไปปฏิสนธิในไข่ทองนั้น เป็นพระพรหม ผู้ให้กำเนิดของโลกทั้งมวล พระพรหมอยู่ในไข่ทองเป็นเวลาหนึ่งปี ก็บันดาลให้ไข่ทองแตกออกเป็น ๒ ส่วน ส่วนหนึ่งสร้างเป็นสวรรค์ อีกส่วนหนึ่งสร้างเป็นพื้นพิภพ แล้วเอาฟ้าไปใส่ไว้ตรงกลาง และให้น้ำอยู่กับพิภพต่อไปโดยไม่มีเวลาสิ้นสุด

จะสังเกตเห็นได้ว่า พระพรหมซึ่งพระอาตมภูเข้าไปถือกำเนิดในไข่ทองนั้นเป็นอนันตกาล ไม่มีต้น ไม่มีปลาย เหนือเวลาและอวกาศ และเหนือเหตุผลทั้งหลายดังที่ได้กล่าวแล้ว จึงเป็นพระเจ้าที่ไม่มีกาลแตกดับ

ก่อนแต่พระพุทธเจ้าจะอุบัติขึ้นในโลก ประมาณราว ๑๐๐ ปี พวกฮินดูทรรศนะนี้มาว่า ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกจักรวาลนี้ ไม่มีอะไรคงทนแน่นอนตลอดไป มีเกิดมีดับ ชีวิตของคนที่อยู่ในโลกนี้ ความจริงก็หาได้เป็นชีวิตที่มีความสุขไม่ เป็นชีวิตที่อยู่ในห้วงแห่งความทุกข์ และเมื่อตายไปแล้วก็จะกลับมาเกิดอีก เวียนว่ายตายเกิดอยู่อย่างนี้ โดยไม่รู้ว่าจะไปสิ้นสุดลงเมื่อใดแน่ อันเป็นกฎของสังสาระ จะว่ายุคนี้เกิดทฤษฎีสัง

สาระขึ้นมาก็ได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ก็ต้องหาวิถีทางยุติการเวียนว่ายตายเกิดนี้เสียด้วยกรรมซึ่งหมายถึงการกระทำ นั่นก็คือบำเพ็ญในทางต่าง ๆ เพื่อให้ลุถึงโมกษะหรือนิวาณ อันเป็นความหลุดพ้น ไม่กลับมาเวียนว่ายตายเกิดอีก เป็นมูลเหตุให้เกิดลัทธิหกสาขาขึ้น เรียกว่า "ษัฑทรรศนะ" หมายถึงศาสตร์หรือทรรศนะหกประการได้แก่ ๑. นยายะ ๒. ไวเศษิกะ ๓. สางขยะ ๔. โยคะ ๕. ปูรวมิมางสะ และ ๖. เวทานตะ

เป็นที่น่าสังเกตว่า ทฤษฎีสังสาระ คือการเวียนว่ายตายเกิด และการเกิดคือการมีชีวิตอยู่ในห้วงทุกข์อย่างว่านั้น ได้เข้ามามีอิทธิพลอยู่ในพุทธศาสนาเป็นอันมาก ซึ่งจะไม่กล่าวถึงในที่นี้

เมื่อเกิดทฤษฎีสังสาระเช่นว่านั้นขึ้น ทรรศนะของพวกฮินดู เกี่ยวกับพระพรหมก็ย่อมเปลี่ยนแปรไปเป็นธรรมดา พระพรหมแทนที่จะเป็นพระเจ้า ผู้เป็นอนันตกาล ก็กลับมีอายุขัยขึ้น มีเกิดมีตายเช่นเดียวกับมนุษย์สามัญ เป็นแต่มีช่วงชีวิตยาวกว่า มากกว่าเท่านั้น โลกหรือจักรวาลที่เราอาศัยอยู่นี้ เมื่อมีเกิดก็ย่อมมีดับ แล้วก็กลับเกิดขึ้นมาใหม่อีก เป็นลูกโซ่ติดต่อกันไปโดยไม่มีที่สิ้นสุด และแต่ละห้วงของโลกจักรวาลก็ประสบชาตากรรมเหมือน ๆ กัน

ช่วงเวลาหรือระยะกาลระหว่างโลก เกิดขึ้นกับสิ้นสุดหรือดับไปนั้น เรียกว่ากัลปหนึ่ง อันเป็นวันหนึ่งของพระพรหม กัลปหนึ่งเท่ากับ ๔,๓๒๐,๐๐๐,๐๐๐ ปีมนุษย์ แบ่งออกเป็น ๑,๐๐๐ มหายุค มีความยาวนานเท่า ๆ กัน มหายุคแบ่งออกเป็น ๔ ยุคมีชื่อว่า กฤตยุค เตรตายุค เทวาปยุค และกลียุค

กฤตยุคนับเป็นยุคไข่ทองของชาวฮินดู พวกเขาเชื่อว่าในยุคนี้ทุกคนเท่าเทียมกันหมด มีแต่ความดีงามไม่มีความชั่วปะปนอยู่เลยแม้แต่น้อย

กฤตยุคมีความยาวนาน ๑,๗๒๘,๐๐๐ ปี ในเตรตายุคที่สอง ความชั่วเริ่มเกิดขึ้นเป็นครั้งแรก ยุคนี้มี ๑,๒๙๖,๐๐๐ ปี แม้ว่าคนในยุคนี้จะไม่มีความสุขเหมือนกับคนในกฤตยุคก็ตาม แต่ก็ยังดีกว่าคนในเทวาปยุคมาก เพราะคนดีมีศีลธรรมยังมีมากกว่าคนชั่ว แต่ในเทวาปยุคซึ่งเป็นยุคที่สามนั้น ความชั่วกับความดีมีเท่า ๆ กัน และต่อสู้กันเพื่อครองความเป็นใหญ่ เมื่อสิ้นสุดเทวาปยุคซึ่งมีอยู่ ๘๖๔,๐๐๐ ปีแล้ว ความดีก็เริ่มอ่อนกำลังลง ส่วนความชั่วกลับมีกำลังมากขึ้นและมากขึ้นทุกที โลกก็เข้าสู่กลียุค อันเป็นยุคที่สี่ ยุคของความเดือดร้อน ความทุกข์และน้ำตา เมื่อวันเวลาในกลียุคผ่านไป ความชั่วก็ยิ่งมีกำลังแรงมากขึ้น ในที่สุดความดีก็พ่ายแพ้และถูกทำลายไปหมดสิ้น เมื่อเป็นเช่นนี้ก็ย่อมไม่มีทางอื่นที่จะทำได้ นอกจากทำลายโลกนี้ให้สิ้นไปแล้วสร้างขึ้นใหม่ หน้าที่ในการทำลายนี้ตกอยู่กับพระวิษณุ ซึ่งจะอวตารลงมาเป็นกัลกี ผู้ทำลายทำให้โลกพินาศไป ด้วยน้ำท่วม หรือด้วยไฟล้าง แล้วแต่กรณี กลียุคนี้มี ๔๓๒,๐๐๐ ปี

โลกมนุษย์ของเราในเวลานี้อยู่ในกลียุค ในรอบพันปีที่หกของกลียุค และยังจะอยู่ต่อไปอีกกว่า ๔๒๕,๐๐๐ ปี จึงจะสิ้นโลก

ตามที่กล่าวมาแล้วว่ากัลปหนึ่ง คือวันของพระพรหมและพรหมก็มิได้เป็นพระเป็นเจ้าผู้เป็นอนันตกาล ตามเรื่องพระพรหมจึงมีอายุขัย ๑๐๐ ปีพระพรหม (ถ้าอยากรู้ว่านานเท่าใดก็เอา ๔,๓๒๐,๐๐๐,๐๐๐ ปีมนุษย์ซึ่งเท่ากับหนึ่งวันพรหมคูณดูก็แล้วกัน) เมื่อพระพรหมอยู่ถึง ๑๐๐ ปีของตนแล้วก็ตาย โลกหรือจักรวาลก็อยู่ในวาระที่เรียกว่ามหาประลัย ซึ่งทำลายทุกสิ่งทุกอย่างแม้ตัวจักรวาล มหาประลัยกินเวลา ๑๐๐ ปีพรหม หลังจากนั้นพระพรหมองค์ใหม่ก็เกิดขึ้น แล้วสร้างโลกหรือจักรวาลขึ้นใหม่อีก

มีเรื่องเกี่ยวกับวาระมหาประลัย มหาประลัยนี้จะเกิดขึ้นทุกครั้งหลังจากกัลปหรือวันของพระพรหม ว่ากันว่าที่เกิดมหาประลัยขึ้นนั้น เป็นการเกิดขึ้นในเวลากลางคืนของพระพรหม อันเป็นเวลาที่เทพเจ้าองค์นี้นอนหลับ ซึ่งกินเวลาเท่ากับ ๑ กัลป แต่พอรุ่งเช้า เมื่อพระพรหมตื่นขึ้นก็จัดทุกสิ่งทุกอย่างให้เรียบร้อยตามเดิมแล้ว อายุของพระพรหมตามที่คำนวณกันในปัจจุบัน ปรากฏว่าบัดนี้ครบอายุ ๕๐ ปีแล้ว ตามคัมภีร์พราหมณ์ถือกันว่าในเวลานี้ ในยุคนี้เป็นยุคแห่งความประลัย มวลมนุษย์ที่อาศัยในโลก จะพึงได้รับความเดือดร้อนนานาชนิด สิ่งที่ไม่เคยมีมาก่อนเก่าจะเกิดขึ้นทั่วหน้ากัน ประเพณีนิยมที่เคารพนับถือกันมาจะต้องเปลี่ยนสภาพไปตามยุคของมัน ความเดือดร้อนอันนี้ย่อมจักมีอยู่ต่อไปจนกว่าโลกจะประลัยลง และสร้างขึ้นใหม่ สิ่งที่ไม่เคยมีย่อมมีขึ้น สิ่งที่ดีงามเก่าก่อนจะหายไปตามหลักของศาสนาพราหมณ์ ไม่มีสิ่งอันใดจะมาช่วยเหลือในยุคนี้ได้ เพราะถึงกาลเวลาของมันแล้ว

เมื่อเราได้หยิบยกเอาธรรมของพระพุทธเจ้ามาพิจารณา เราจะเห็นได้ว่า มนุษย์เราที่เกิดมาในโลก มีการเห็นแก่ตัวกันเป็นส่วนใหญ่ ดังเช่นพวกพราหมณ์ อันเกิดก่อนพระพุทธศาสนา เขายกย่องตัวของเขาไปติดต่อกับพระพรหม ไม่มีมนุษย์ผู้ใดที่จะมีอำนาจและอิทธิพลยิ่งไปกว่าพวกตนได้ เพราะพวกพราหมณ์พระพรหมสร้างจากน้ำมันสมอง ผู้เต็มพร้อมไปด้วยปัญญา สามารถจะดลบันดาลให้มนุษย์อยู่เย็นเป็นสุขในโลกมนุษย์ และเวลาตายแล้ว จะให้ไปเกิดที่แห่งใดก็ได้ แม้แต่กษัตริย์ผู้ปกครองประเทศชาติเพื่อให้ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข แต่พระพรหมเพียงแต่เอามือทั้งสองสร้างพวกกษัตริย์ขึ้นมาให้เป็นนักรบ เพื่อป้องกันประเทศ

ชาติและปกครองป้องกันพวกพราหมณ์ อันว่าพวกวรรณะทั้งหลาย จำต้องเคารพบูชาพราหมณ์อันมีประเพณีนิยมและกฎหมาย

แต่บุคคลผู้ใดที่ได้เสวยความสุขมาก การลืมตัวลืมตนย่อมจะเกิดมีขึ้น ดังเช่นพราหมณ์ เป็นอันว่าพวกพราหมณ์นี่แหละเป็นผู้ประกอบกรรมชั่วมากที่สุด ยิ่งกว่าพวกวรรณะใด ๆ ไม่ใช่พวกวรรณะหนึ่งวรรณะใดทำลายพวกพราหมณ์ พราหมณ์เองเป็นผู้ทำลายตัวเขาเอง ซึ่งท่านได้ศึกษาข้างต้นมาแล้ว อันว่าพราหมณ์ได้เจริญถึงขีดแล้ว มันก็ย่อมสลายตัวของมันลงเป็นธรรมดา ดังเช่นต้นอ้อเวลาออกดอก ต้นลานเวลาออกดอก ต้นไผ่เวลามันออกดอก มันย่อมฆ่าตัวของมันเอง กาลต่อมาพวกกษัตริย์อันถูกพวกพราหมณ์กดขี่อยู่ตลอดเวลา ได้ลุกขึ้นปราบปรามพวกพราหมณ์ โดยการสนับสนุนของพวกวรรณะต่าง ๆ ที่ถูกพวกพราหมณ์กดขี่เขามาก่อน จึงได้ตั้งข้อบังคับพราหมณ์ขึ้น ๙ ประการ ดังที่ท่านศึกษามาแล้วข้างต้น เป็นครั้งแรกที่กษัตริย์เอาชัยชนะต่อพราหมณ์

แต่ท่านอย่าลืมว่า อันว่าพวกกษัตริย์จะยิ่งใหญ่กว่าคนทั้งปวงแล้วก็ตาม เมื่อนานวันเข้า พวกกษัตริย์ก็ย่อมลืมตัวลืมตนเช่นเดียวกับพราหมณ์เหมือนกัน ผลที่สุดพวกกษัตริย์นั้นก็หมดสิ้นไปจากประเทศอินเดียเช่นเดียวกันกับพราหมณ์

ส่วนทางพระพุทธศาสนา เหตุที่ได้เสื่อมลง ก็เพราะว่าพระพุทธศาสนาได้เจริญรุ่งเรืองถึงขีด เสื่อมจากประเทศอินเดีย แต่ท่านอย่าลืมว่าได้ขยายออกไปอยู่ในประเทศอื่นมาก เช่น ในประเทศลังกา ในประเทศสิงคโปร์ ในประเทศมาเลเซีย ในประเทศไทย ในประเทศเขมร ในประเทศพม่า ในประเทศญวน ในประเทศญี่ปุ่น และในประเทศจีน ฯ

ด้วยเหตุผลอันนี้เอง ก่อนแต่พระพุทธเจ้าจะเข้าสู่ปรินิพพาน ได้ฝากพระธรรมวินัยไว้กับบริษัท ๔ คือ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ทรงตรัสไว้ว่า หากเรายังรักษาและประพฤติปฏิบัติพระธรรมวินัยอยู่ หมายความว่าท่านยังอยู่

สำหรับในประเทศไทย พระพุทธศาสนาได้เข้าสู่ประเทศของเรา หลังจากพระพุทธเจ้าปรินิพพานแล้วได้ ๒๓๖ ปี พระเจ้าอโศกมหาราชได้ส่งคณะทูตมา ๒ องค์ มีพระโสภณเถระ และพระอุตระเถระ เมื่อคิดเป็นเวลา ๒๐๐๐ ปีเศษแล้ว แต่พระภิกษุสงฆ์ของประเทศไทยเรามีประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ รูป ยังได้ศึกษาอรรถกถากันอยู่ ตั้งแต่เปรียญ ๑ ประโยคถึง ๙ ประโยค คำว่าอรรถกถานั้น คือพระภิกษุสงฆ์รุ่นหลังจากพระพุทธเจ้าปรินิพพานแล้วประมาณเกือบพันปี ได้แต่งหนังสือขึ้น มีอยู่หลายท่านด้วยกัน แต่สำหรับประเทศไทยเราได้ยกเอาของพระพุทธโฆษะมาศึกษาเล่าเรียนกัน ซึ่งแต่งเป็นภาษาบาลี ส่วนของพระภิกษุรูปอื่น ๆ แต่งเป็นภาษาสันสกฤต ส่วนมากพระภิกษุศึกษามาอย่างไร ก็เทศนาสั่งสอนประชาชนตามที่ศึกษามา ส่วนพระไตรปิฎกอันพระอรหันต์ทั้งหลายประชุมรวบรวมคำสอนของพระพุทเจ้า ไม่ได้เอามาศึกษาเล่าเรียนกัน ข้าพเจ้าเคยได้สนทนากับพระคุณเจ้า ท่านพูดว่าเปลือกกระพี้มันหุ้มแก่นอยู่ เราต้องศึกษาเล่าเรียนชั้นต้นไปก่อน ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นเวลา ๒๐๐๐ ปีเศษแล้ว น่าจะได้ศึกษาเล่าเรียนพระไตรปิฎกกันเสียที เมื่อพระภิกษุสงฆ์อันมีหน้าที่เผยแผ่พระธรรมวินัย แต่กลับไม่ศึกษาเช่นนี้ ข้าพเจ้าเห็นว่าหาสมควรไม่ แทนที่จะเป็นสาวกของพระพุทธเจ้า กลับเป็นสาวกของคนอื่น ส่วนอุบาสกและอุบาสิกาก็เช่นกัน นอกจากนั้นสวด

มนต์ไหว้พระ ใครต่อใครแต่งขึ้น เอามาท่องจำกันได้ ข้าพเจ้านึก ๆ แล้วก็ขันพอดู

ขอให้ท่านโปรดอ่านพระพุทธเจ้าพูดเรื่องของพราหมณ์บ้าง ขอให้นึกว่าสถานที่เราอยู่นี้ ผู้บริจาค เพื่อผู้ทำกิจของพระพุทธเจ้า บริขาร ๘ ประการก็เป็นของประชาชนเขาอุทิศในนามของพระพุทธเจ้า ขอฝากไว้พิจารณาด้วย

เรื่องพระวิษณุ

พระวิษณุ หรือตามที่เราเรียกกันว่า พระนารายณ์ ผู้มีหน้าที่เป็นผู้ปกปักรักษาโลกนั้น เป็นที่เคารพนับถือของชาวฮินดูมาก และดูเหมือนจะมากกว่าพระเจ้าอีก ๒ องค์ ซึ่งได้แก่พระพรหม และพระศิวะ พระวิษณุ ตามเรื่องกล่าวว่า เป็นพระเจ้าที่มีรูปร่างงาม มี ๔ แขน บรรทมอยู่เหนือพระแท่นมีอนันตนาคราชเป็นบัลลังก์ สถานที่พระวิษณุเรียกว่า ไวยกูณฑ์ ณ เกษียรสมุทร พระวิษณุบรรทมหลับอยู่บนบัลลังก์ที่เกษียรสมุทรแห่งนั้น เป็นอนันตกาล จะตื่นขึ้นก็เมื่อมีเทวดาไปปลุกอ้อนวอนอัญเชิญขอให้ไปทำหน้าที่ปกปักรักษา ซึ่งได้แก่การทำลายล้างผู้ประพฤติชั่วเป็นศัตรูต่อโลกเท่านั้น

เป็นที่เชื่อถือกันว่า พระวิษณุได้อวตารลงมาปราบอสูร หรือผู้ก่อทุกข์เข็ญให้แก่โลก หลายปางด้วยกัน เท่าที่อวตารลงมาโลกที่นับว่าสำคัญ ๆ มีอยู่ ๑๐ ปาง เรียกว่าทศะวตารเก้าปางผ่านพ้นไปแล้ว ยังคงเหลือปางที่ ๑๐ อีกปางหนึ่งซึ่งจะเกิดขึ้นในอนาคต

ปางที่ ๑ มีชื่อว่า มัตสยาวตาร หรือ มัตฉาวตาร อวตารลงมาเป็นปลา เพื่อช่วยพระมนูให้พ้นจากน้ำท่วมโลก บางคัมภีร์ว่าลงมา

ปราบสังขอสูร หรือ หัยครีพอสูร ผู้ขโมยคัมภีร์พระเวทของพระพรหม หรือพระเวทที่ไหลออกจากโอษฐ์ของพระพรหม เมื่อบรรทมหลับ

ปางที่ ๒ กูรมาวตาร หรือ กัจฉปาวตาร เป็นเต่าลงมาปราบอสูรมัจฉา ผู้คิดจะทำลายแผ่นดินที่เขาพระสุเมรุตั้งอยู่ให้พัง แต่มีบางคัมภีร์บอกว่า อวตารลงมาเป็นเต่า เพื่อช่วยเทวดาในการกวนน้ำทิพย์ โดยใช้หลังรองรับเขามันธรไว้ ไม่ให้เขามันธรซึ่งใช้เป็นเหมือนกับไม้หมุนกวนน้ำทิพย์ทะลุโลก จนเทวดากวนน้ำทิพย์สำเร็จ และเมื่อเทวดาดื่มน้ำทิพย์นั้นเข้าไปแล้วก็เลยไม่ตาย จึงได้ชื่อว่าอมร

ปางที่ ๓ วราหาวตาร เป็นหมูลงมาปราบหิรัณยักษ์ ผู้คิดร้ายต่อโลก โดยม้วนแผ่นดินทั้งหมดหนีบรักแร้ไว้ แล้วนำไปทิ้งบาดาล

ปางที่ ๔ นรสิงหาวตาร เป็นครึ่งคนครึ่งสิงห์ ปราบหิรัณตาสูร หรืออหิรัณยกศิปุ ผู้ยกตนเองขึ้นเป็นพระเจ้า และห้ามมิให้คนบูชาพระวิษณุ

ปางที่ ๕ วามานาวตาร เป็นพราหมณ์เตี้ย ปราบท้าวตาวันตาสูร หรือท้าวพลีผู้ซึ่งพอได้พรจากพระเป็นเจ้า ได้ครอบครองแผ่นดินแล้วก็ขับไล่เทวดาต่าง ๆ ไม่ให้อยู่ในแผ่นดินที่ตนครอบครอง ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่เทวดาและมนุษย์

ปางที่ ๖ ปรศุรามาวตาร เป็นพราหมณ์ปรศุรามลงมาปราบกษัตริย์อรชุน และกษัตริย์อื่น ๆ ที่รังแกพวกพราหมณ์ ปรศุรามรุกรบกษัตริย์ถึง ๒๑ ครั้ง สังหารกษัตริย์เหล่านั้นจนหมดสิ้น

ปางที่ ๗ รามาวตาร เป็นพระรามทำลายล้างท้าวราพณ์ หรือทศกัณฐ์ผู้ครองนครลงกา อวตารปางนี้แหละที่แต่งเป็นเรื่องรามายาณะ หรือรามเกียรติ์ ตามที่เรารู้จักกันทุกวันนี้

ปางที่ ๘ กฤษณาวตาร เป็นพระกฤษณะ ปราบท้าวพาณาสูร หรือปราบอสูร ชื่อพญากงส์ กับปราบท้าวศิษุพาลา เป็นอสูรเหมือนกัน เรื่องของพระกฤษณะมีมากมาย จนกระทั่งการบูชาพระกฤษณะของชาวฮินดู ในปัจจุบันไม่รู้ว่าบูชาเรื่องไหนกันแน่ ชาวฮินดูเชื่อว่าพระวิษณุอวตารลงมาเป็นพระกฤษณะสมบูรณ์มากกว่าในปางอื่น ๆ และมีความดีเลิศหลายประการรวมอยู่ในพระกฤษณะ เช่นว่า เป็นเด็กดีเลิศ เป็นหนุ่มดีเลิศ เป็นคู่รักดีเลิศ เป็นทหารดีเลิศ เป็นรัฐบุรุษดีเลิศ และเป็นนักปราชญ์ดีเลิศ เหล่านี้เป็นต้น

ปางที่ ๙ พุทธาวตาร ปางนี้นับว่าแปลกมาก เพราะอวตารลงมาเป็นองค์ศาสดาของอีกศาสนาหนึ่ง ได้แก่สมณโคดมพระพุทธเจ้าของเรา ตามเสียงของชาวฮินดูบอกว่า การที่พระวิษณุอวตารลงมาเป็นพระพุทธเจ้า ก็เพื่อสอนให้ชาวฮินดูประพฤติผิด ๆ นอกรีตนอกรอยจะได้ง่ายแก่การที่จะดึงกลับไปสู่ศาสนาฮินดูดังเดิม แต่พวกนักประวัติศาสตร์ทั่วไปบอกว่า เนื่องจากในขณะนั้น ลัทธิพราหมณ์เสื่อมถึงขีดต่ำสุด ส่วนพระพุทธศาสนากำลังรุ่งเรือง ชาวฮินดูโดยเฉพาะอย่างยิ่ง พวกพราหมณ์จึงแต่งเรื่องนี้ขึ้น เพื่อ "เอาเปรียบหรือโกง" ไปเป็นปางหนึ่งแห่งพระเป็นเจ้าของตนเสียเลย

ปางที่ ๑๐ กัลกิยาวตาร ปางนี้ยังมาไม่ถึง หมายความว่าขณะนี้ยังอยู่ในสมัยของพระวิษณุอวตาร ลงมาเป็นพระพุทธเจ้าในปางที่ ๙ นั่นเอง ปางที่ ๑๐ ซึ่งจะเกิดขึ้นในอนาคต พระวิษณุจะอวตารลงมาเป็นกัลกี เพื่อทำลายโลกอันเป็นที่สุดของกลียุค

แต่นารายณ์ ๑๐ ปางฉบับหอพระสมุดของไทยเรา ไม่เหมือนกันอยู่ ๒ ปาง โดยมีมหิงสาวตารเป็นกระบือเถื่อนกับอัปสรวตารเป็นนางอัปสร ปราบนนทุกข์ ส่วนปรศุรามาวตาร และกัลกียาวตารไม่มี เมื่อเป็นเช่นนี้จึงมีเพียง ๑๐ ปางเท่านั้น

พระวิษณุมีพระมเหสีทรงพระนามว่า พระลักษมี เทพเจ้าแห่งความรุ่งเรือง มีพระยาครุฑเป็นราชพาหนะ ชาวฮินดูนอกจากจะบูชาพระลักษมีแล้ว ยังบูชาพระยาครุฑอีกด้วย

เรื่องของพระวิษณุก็เช่นเดียวกับพระพรหม มีมากมาย แต่ละเรื่องแตกต่างกัน และที่กล่าวมาแล้ว ก็เป็นเพียงเรื่องหนึ่งในบรรดามากเรื่องนั้น ทั้งมีจนกระทั่งว่าตามความเป็นจริงนั้น พระวิษณุเป็นผู้สร้างโลกหาใช่พระพรหมไม่ เนื่องจากพระวิษณุเป็นพระเป็นเจ้า ที่ชาวฮินดูนับถือกันมาก จึงมีนิกายหนึ่งเรียกว่า ไวษณพ เกิดขึ้น นับถือพระวิษณุเป็นใหญ่เหนือพระเป็นเจ้าองค์อื่น พระวิษณุมีพระนามนับเป็นพัน เรียกกันตามฤทธิ์ตามเดช และตามเหตุการณ์

พระศิวะ

พระเป็นเจ้าองค์ที่ ๓ ของฮินดูได้แก่พระศิวะ ผู้ทำลาย มีผู้นับถือบูชาไม่ยิ่งหย่อนกว่าพระวิษณุมากนัก และก็เหมือนกับพระเป็นเจ้าสององค์ที่กล่าวมาแล้ว มีเรื่องเล่าแต่งเป็นคัมภีร์ไว้หลายเรื่อง มีพระนามนับไม่ถ้วน สุดแต่แสดงฤทธิ์ในเหตุการณ์ใดก็เรียกพระนามเป็นอย่างนั้น พระมเหสีทรงพระนามว่า พระอุมา ซึ่งมีพระนามมากมายเหมือนกัน ราชพาหนะเป็นโคเผือกผู้ ชื่อพระนนทิ เป็นเทวดาองค์หนึ่ง และเป็นที่นับถือของชาวฮินดูเยี่ยงเทพเจ้า

พระศิวะมีพระราชบุตรกับพระอุมาสององค์ ชื่อพระฆเณศ หรือวิฆเณศ เทพเจ้าผู้ขจัดอุปสรรค ชาวฮินดูมักบูชาพระฆเณศก่อนที่จะลงมือทำกิจการใด ๆ อีกองค์หนึ่งชื่อพระกรรติเกยะ เป็นเทพเจ้านักรบ นับถือกันมากทางภาคใต้ของอินเดีย พระราชบุตรของพระศิวะ ๒ องค์นี้มีเรื่องเล่าและคัมภีร์แต่งไว้ไม่น้อย และสับสนอลหม่านกันจนไม่รู้ว่าใครเป็นใคร แม้จนกระทั่งไปเป็นปางหนึ่งของพระวิษณุก็ยังมี

พระศิวะนอกจากจะเป็นผู้ทำลายแล้ว ยังเป็นผู้ก่อกำเนิดอีกด้วย ประเพณีเกี่ยวกับการปฏิบัติในทางกามารมณ์ของฮินดู ที่เรารู้จักกันว่ากามสูตรก็อาจค้นไปได้ว่า มีสาเหตุมาจากการบูชาพระศิวะอยู่ด้วย พระศิวะมีกลุ่มที่นับถือพระองค์เป็นใหญ่เหมือนกัน เรียกว่า นิกายไศวะ

นอกจากพระเป็นเจ้า ๓ องค์ และเทพเจ้าสำคัญ ๆ ในศาสนาฮินดูดังที่ได้กล่าวแล้ว ยังมีเทพเจ้าอื่น ๆ ที่ชาวฮินดูนับถือบูชาอีกเป็นจำนวนมาก ว่ากันว่ามีจำนวนถึงสามสิบโกฏิ จึงเหลือวิสัยที่จะนำมากล่าวในที่นี้ได้ทั้งหมด

นิกายต่าง ๆ ของพราหมณ์

ไวษณพก์คือพวกที่นับถือพระวิษณุ เป็นพระเป็นเจ้าสูงสุด โดยทั่วไปมักนับถืออวตารปางใดปางหนึ่ง ของพระวิษณุเป็นสำคัญ พระมเหสีทรงพระนามว่า พระนางลักษมี มีพระยาครุฑเป็นราชพาหนะ และหนุมาน พวกไวษณพก์ถือว่าเป็นเทพเจ้าองค์หนึ่งเหมือนกัน ในฐานะที่ช่วยพระวิษณุเมื่ออวตารลงไปเป็นพระรามปราบท้าวราพณ์ (ราพณาสูร) หรือทศกัณฐ์

พวกไวษณพมีเครื่องหมายขีดตรง ๆ ตั้งฉาก จากบนลงมาล่างสามเส้นที่หน้าผาก พวกพราหมณ์หรือฮินดูที่อยู่ทางตอนใต้ของอินเดียที่คลั่งศาสนามาก ไม่แต่เพียงทำเครื่องหมายอย่างว่าที่หน้าผากเท่านั้น หากยังทำไปทั่วตัวด้วย โดยปกติใช้เถ้าหรือไม้จันทน์บดผสมกับแป้งเปียก แต่ทางภาคเหนือของอินเดีย ที่อยู่เหนือ ๆ ขึ้นไปนั้น เครื่องหมายตั้งฉากสามเส้น ย่นย่อลงไปเหลือเพียงวงกลมเล็ก ๆ ที่หน้าผาก หรือมิฉะนั้นก็ทำเป็นรูปเหมือนกับเปลวเทียนเท่านั้น

พวกไวษณพมีอิทธิพลมากทางตอนเหนือของอินเดียกับชายทะเลฝั่งตะวันตกของบอมเบย์ ไวษณพเป็นพวกนับถือชีวิต จึงไม่มีการฆ่าคนหรือสัตว์ในการบูชาใด ๆ ทั้งสิ้น คนพวกนี้เชื่อในความบริสุทธิ์สะอาดของชีวิตและไม่เห็นด้วยกับการบำเพ็ญทุกรกิริยาต่าง ๆ นิกายไวษณพก็เช่นเดียวกับนิกายอื่น ๆ ของฮินดู (พราหมณ์) มีนิกายย่อย ๆ แบ่งซอยลงไปอีกมากมายหลายสาขา

ไศวะ

ไศวะเป็นนิกายเก่าแก่กว่าไวษณพ เป็นพวกถือพระศิวะเป็นพระเป็นเจ้าสูงสุด มีการกล่าวอ้างว่า พระเป็นเจ้าองค์อื่นเช่นพระพรหมหรือพระวิษณุ มีฐานะต่ำกว่าพระศิวะ และบางครั้งก็ว่าเป็นส่วนหนึ่งของพระศิวะเท่านั้น บางพวกถือฌานเป็นสำคัญและอ้างว่า ผู้ที่สำเร็จฌานนั้นไม่ต้องถือศีลก็ได้ เพราะมีความรอบรู้อันเป็นสัจจะอยู่ในตัวแล้ว และก็ด้วยฌานนี้เองที่อาจนำไปสู่ความหลุดพ้นได้ เพราะความเชื่อถือเช่นนี้ พวกไศวะบางพวกจึงประพฤติตนไปในทางเหลวแหลก เป็นอันตรายต่อสังคม

พวกไศวะส่วนใหญ่มักบูชาพระศิวะกับพระอุมา พระมเหสีตามกันไปไม่แยกออกจากกัน วิหารหลายแห่งซึ่งสร้างขึ้นเพื่อบูชาพระศิวะโดยเฉพาะ ก็ยังมีรูปปั้นพระอุมา พระฆเณศ พระกรรตติเกย และพระโคนนทิอยู่บนแท่นบูชาต่ำลงมา และกราบไหว้บูชาพร้อมกันไปด้วย พระศิวะมีหลายปางเหมือนกัน และนับถือกันในปางต่าง ๆ เช่นเดียวกับพระวิษณุ

พระศิวะแม้จะได้ชื่อว่าเป็นพระผู้ทำลาย แต่ก็ถือกันว่า เป็นพระเป็นเจ้าผู้ก่อกำเนิดชีวิตด้วย สัญญลักษณ์ของพระศิวะ ที่มีคนนับถือกันอย่างแพร่หลายก็ได้แก่ลึงค์หรือลิงค์ (องคชาติชาย) ที่เรียกกันว่าศิวลึงค์ ส่วนใหญ่ทำด้วยหินแท่ง เป็นรูปกลม ๆ ยาว ๆ มีอยู่ในวิหารหลายแห่ง และกราบไหว้บูชากัน มีตำนานเกี่ยวกับศิวลึงค์อยู่ตำนานหนึ่งบอกว่า รูปร่างอย่างนี้แหละที่พระศิวะปรากฏขึ้นแก่พระพรหม และพระวิษณุ เมื่อพระเป็นเจ้าทั้งสามบังเกิดขึ้นจากความว่างเปล่าก่อสร้างโลก อีกเรื่องหนึ่งบอกว่าพระศิวะหลงใหลพระนางอุมามากเกินไปเสด็จไปไหนก็มักจะเอานางอุมาไปด้วย ทำให้เกิดความไม่สะดวกหลายอย่าง ไม่เป็นที่พอใจของพระพฤหัสบดี จึงสาปให้คนกราบไหว้ลึงค์ของพระศิวะแทนตัว เป็นเครื่องหมายแห่งความหมกมุ่นในอิสตรี เรื่องที่สามมีว่า พระเป็นเจ้าพระองค์หนึ่งมีกามารมณ์กล้า มักก่อเหตุเกี่ยวกับเรื่องนี้เสมอ ก็เลยถูกสาป (ไม่รู้ว่าใครสาป) ให้เป็นลึงค์ นอกจากนั้น ยังมีเรื่องอื่น ๆ อีกมากเกี่ยวกับกำเนิดของศิวลึงค์ สุดแต่ว่าผู้เล่าอยู่ส่วนใดของประเทศอินเดีย และผู้นั้นนับถือนิกายไหน แต่พอสรุปได้ว่าการนับถือหลวงพ่อศิวลึงค์ซึ่งเป็นอวัยวะเพศชายนี้ หมายถึงการก่อกำเนิด อันเป็นตัวแทนของพระเป็นเจ้านั่นเอง

พวกฮินดู (พราหมณ์) พวกหนึ่งเรียกว่า พวกลิงคยาต ทำรูปศิวลึงค์อันเล็ก ๆ ผูกไว้กับตัว เพื่อคุ้มครองป้องกันภัยต่าง ๆ อาจเป็นเพราะเหตุนี้ก็ได้ เมื่อวัฒนธรรมของอินเดียแผ่มาถึงประเทศไทย เด็กชายไทย ผู้ใหญ่ไทย จึงมีกันไว้เรียกว่า " ไอ้ขิก " ผูกอยู่รอบเอว เพื่อป้องกันภัยต่าง ๆ โดยคิดว่าเป็นเครื่องรางของขลังอันหนึ่ง หาทราบไม่ว่าเป็นตัวแทนของพระเป็นเจ้าของพวกอินเดีย สมัยก่อนผูกไอ้ขิกเฉพาะชาย ต่อมาอาจารย์ต่าง ๆ ของไทยเรา ปลุกเสกไอ้ขิกให้วิ่งในขันน้ำมนต์ได้ เลยเช่าซื้อไอ้ขิกกันทั้งหญิงและชาย

อันว่านิกายไศวะ ก็เช่นเดียวกับ ไวษณพ มีการแบ่งซอยกันลงไปมากมายหลายอย่างหลายสาขา ไม่ได้นำมาพิมพ์ลงทั้งหมด เพราะยืดยาวมาก

ศักตะ

ศักตะคือพวกนับถือนิกายศักติ (ตามศัพท์แปลว่าอำนาจหรือกำลัง) ศักติตามความหมายของผู้ถือนิกายนี้ หมายถึงพระมเหสีของพระเป็นเจ้าองค์ใดองค์หนึ่ง เช่นศักติของพระวิษณุ ก็ได้แก่พระนางลักษมี เป็นต้น แต่โดยทั่วไปเล็งเอาเฉพาะพระนางอุมา อันเป็นพระมเหสีของพระศิวะเป็นสำคัญ พระนางอุมามีพระนามมากมาย เช่นเดียวกับพระศิวะผู้เป็นพระสวามี มีลักษณะเหมือนกับพระศิวะ มีทั้งดีและร้าย ภาคร้ายและนับถือกันมาก ก็ได้แก่กาลีหรือสยามา แปลว่าดำ จัณฑี กับจัณฑิกา แปลว่าดุร้าย ทุรคา แปลว่าเข้าถึงยาก และไภรพี แปลว่าน่ากลัวเป็นต้น ภาคดี มีพระนามว่า พระอุมา หรือพระมหาเทวี

ภาคร้ายของพระอุมา ที่นับถือแพร่หลายที่สุด มีชื่อว่า กาลี หรือ พระแม่เจ้ากาลี มีลักษณะกายอ้วนล่ำแข็งแรง สวมเสื้อผ้าน้อยชิ้น ผิวเนื้อดำ หน้าดุ มีฟันยาวเหมือนงาช้าง สยายผมประบ่า มี ๑๐ แขน บางแห่งว่ามี ๔ แขน ถืออาวุธครบทุกมือ มีโลหิตหยดตามปาก และมีอาภรณ์นิ้วมือคนตัดร้อยเป็นเครื่องประดับ มีงูเป็นสังวาล บางรูปก็มีกระโหลกคนร้อยเป็นสังวาล เนื่องจากความดุร้ายนี้เอง จึงมีคนกลัวและบูชากันมาก พระแม่เจ้ากาลีโปรดเห็นเลือดและคนตาย ในสมัยก่อนใช้ฆ่าคนบูชายัญ แต่เดี๋ยวนี้ห้ามแล้ว ใช้สัตว์ฆ่าบูชายัญแทน ส่วนใหญ่ใช้แพะกับไก่

เนื่องจากความดุร้ายของพระแม่เจ้ากาลีนี้เอง จึงมีคัมภีร์ของนิกายศักติเกิดขึ้นเล่มหนึ่ง เรียกว่าตันตระ เพื่อทำให้พระแม่เจ้ากาลีเพลิดเพลินแต่ในการสร้าง ซึ่งก็ได้แก่การเสพเมถุน ตรงนี้แหละที่ทำให้เกิดพิธีกรรม อันที่พวกเราถือว่าหยาบช้าและลามกขึ้น ซึ่งจะได้กล่าวต่อไปนี้

พวกศักตะแบ่งออกเป็นสองพวก พวกหนึ่งเรียกว่าทักษิณาจารี เป็นพวกขวา พวกนี้ทำพิธีโดยสุภาพและเปิดเผย ส่วนอีกพวกหนึ่งเรียกว่าวามาจารี เป็นพวกซ้าย พิธีกรรมของพวกนี้ ทำกันเป็นความลับ ไม่ยอมให้ใครรู้เห็น นอกจากในหมู่พวกเขาโดยเฉพาะ พวกวามาจารีกำหนดพิธีการ เพื่อความหลุดพ้นไว้ห้าประการ ขึ้นต้นด้วยตัว ม. ทั้งสิ้น ได้แก่ ๑. มัตยะ (น้ำเมา) ๒. มางสะ (เนื้อสัตว์) ๓. มนตร์ (พร่ำให้กำหนด) ๔. มุทรา (ใช้ท่ายั่วยวน) และ ๕. ไมถุน (เสพสังวาส) พิธีที่พวกวามาจารีถือว่าศักดิ์สิทธิ์นี้ เรียกว่า จักรบูชา โดยมีชายและหญิง

มีจำนวนเท่า ๆ กัน ไปชุมนุมกันอยู่ในตอนเที่ยงคืน ณ ที่นัดหมายแห่งหนึ่ง นั่งล้อมกันเป็นวงกลม จากนั้นก็เริ่มต้นตั้งแต่ ม. หนึ่งไปจนถึง ม. ห้า ด้วยการจับคู่กัน อาจจะเป็นสามีภรรยากัน หรือไม่ใช่สามีภรรยากันก็ได้ นับว่าเป็นพิธีอันดีงามทั้งนั้น

อีกแบบหนึ่งของพวกวามาจารีก็คือ ให้หญิงเปลือยกายนั่งอยู่บนแท่นบูชาในวิหาร มีการบูชากราบไหว้หญิงเปลือยกายนั้น เสมือนกับเป็นเทพเจ้า พวกวามาจารีที่ชุมนุมอยู่ในที่นั้น ก็ทำพิธีสวดมนต์ แล้วประธานในพิธี ก็ร่วมสังวาสกับหญิงเปลือยกายที่อยู่บนแท่นบูชานั้นเป็นการเสร็จพิธี เป็นที่น่าสังเกตว่า พวกศักตะที่ถือคัมภีร์ตันตระนี้ เมื่ออยู่นอกพิธีเป็นผู้มีความประพฤติดีอย่างหาที่ติมิได้

เมื่อมีการนับถือศิวลึงค์ เป็นองค์ก่อกำเนิดแล้ว ก็ย่อมจะมีโยนีหญิง ซึ่งหมายถึงพระอุมาคู่กันไปด้วย เนื่องจากทั้งสองอย่างประกอบกันจึงจะเกิดเป็นมนุษย์ โดยปกติถ้ามีลึงค์ของพระศิวะอยู่ที่ไหน ก็จะต้องมีโยนีของพระนางอุมารองรับด้วย แต่ศิวลึงค์โดด ๆ ก็มีอยู่ไม่น้อยเหมือนกัน โยนีของพระนางอุมา ไม่เคยปรากฏว่า มีการทำรูปไว้บูชาโดยเฉพาะ

ลัทธิการนับถือ "อีเป๋อ" ในประเทศไทยเรา อันมีคนหมู่หนึ่งนับถือกัน ได้มีการสันนิษฐานว่า เห็นจะมาจากการนับถือ "โยนี" ของพระนางอุมานั่นเอง เพราะพระนางอุมาในภาพของพระแม่เจ้ากาลีนั้น มีอีกชื่อหนึ่งว่า ภาวิณี เป็นที่เคารพบูชาของพวกโจร พวกขโมย พวกนักเลงหัวไม้ตลอดถึงพวกโสเภณี การบูชา "อีเป๋อ" อันถือกันว่าลามกพอ ๆ กับพิธีกรรมของพวกศักตะ และพวกนับถือ "อีเป๋อ" ก็มักเป็นพวกชอบประกอบกรรมชั่ว

แม้คัมภีร์เหล่านี้ ก็ได้แพร่หลายเข้าสู่ประเทศไทยนับว่าเป็นเวลานานพอดู อันจารึกเป็นหนังสือขอมก็มี เป็นหนังสือไทยก็มี ซึ่งปรากฏอยู่ในสมุดข่อยและใบลาน การสร้างโยนีและองคชาติไว้ติดตัวของเขาแบบเดียวกับเราเอาพระเครื่องแขวนคอ คือเรานับถือพระพุทธเจ้า เขาก็นับถือพระศิวะและพระนางอุมา แต่เขาถือตอนสร้างโลก พวกไทยเราไม่รู้เรื่องรู้ราว ไปเช่าซื้อมาแขวนเอวกันทั่วไป

นอกจากนั้น สิ่งเหล่านี้ ได้มาตกอยู่กับพวกหมอเสน่ห์ยาแฝด มีการทำเสน่ห์ให้สามีรัก ไม่ให้สามีเบื่อหน่าย ก็ทำรูปเครื่องสืบพันธุ์ของพระนางอุมา กับเครื่องสืบพันธุ์ของพระศิวะ อันกำลังสืบพันธุ์กันอยู่ ลงปีเดือนวันเกิด ทั้งฝ่ายชายและฝ่ายหญิง ปลุกเสกคาถาอาคม ๑๐๘ คาบ แล้วห่อด้วยผ้ายันต์ แช่น้ำมันจันทน์ไว้ หรือนำไปฝังไว้ใต้กระไดเรือน หรือทางสามแยกสี่แยก อันว่าทางที่สามีของตนผ่านไปมาทุกวัน จะทำให้สามีหลงใหลในตน ดุจดังพระนางอุมานั่นเอง

แบบนี้ทางพระพุทธศาสนาเรียกว่า เดรัจฉานวิชา ไม่ว่าคนจะทำให้คนรักกันหรือจะทำให้ผัวเมียเกลียดกัน หากผู้ทำจิตเป็นสมาธิได้ฌานแล้ว ย่อมจะทำได้ทุกคน แต่อย่าลืมว่า ผู้ที่ถูกทำนั้นจิตไม่มีสมาธิ

เมื่อข้าพเจ้ารวบรวมเรื่องของพราหมณ์เสร็จแล้ว ได้นำไปให้ท่านผู้รู้อ่านหลายท่าน ได้เตือนข้าพเจ้าว่า ระวังคนไทยเราเชื่อง่าย ขอให้ดูตัวอย่างที่ผู้หญิงไปพูดออกทีวีเรื่องคนมีมะขามหน้า ให้ไปทำพิธีที่โบสถ์พราหมณ์ ขอให้เอาคำที่พระพุทธเจ้าตรัสเรื่องพราหมณ์ ควบคู่กันไปด้วยประชาชนจะได้ใช้สติปัญญาพิจารณาว่าอะไรผิดอะไรถูก จะได้ตัดสินใจได้ดี

ตอน ๓ พราหมณ์ที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้

สมัยเมื่อพระพุทธเจ้า ได้ตรัสรู้พระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว นั่งสมาธิเสวยความสุขซึ่งเกิดจากความหลุดพ้นกิเลส ณ ใต้ต้นไม้มหาโพธิ ที่ตรัสรู้นั้น ทรงพิจารณาทบทวนไปมา ซึ่งเหตุทำให้คนเกิด และเหตุทำไม่ให้เกิด คือ

๑. อวิชชา เป็นเหตุให้เกิดสังขาร

๒. สังขาร เป็นเหตุให้เกิดวิญญาณ

๓. วิญญาณ เป็นเหตุให้เกิดนามรูป

๔. นามรูป เป็นเหตุให้เกิดอายตนะ ๖

๕. อายตนะ ๖ เป็นเหตุให้เกิดผัสสะ

๖. ผัสสะ เป็นเหตุให้เกิดเวทนา

๗. เวทนา เป็นเหตุให้เกิดตัณหา

๘. ตัณหา เป็นเหตุให้เกิดอุปาทาน

๙. อุปาทาน เป็นเหตุให้เกิดภพ

๑๐. ภพ เป็นเหตุให้เกิด ชาติ ชรา มรณะ

ตลอดเวลา ๗ วัน ครั้นเสด็จออกจากสมาธิแล้วเสด็จจากต้นโพธิ ไปยังต้นไทรเป็นที่อาศัยของคนเลี้ยงแพะ แล้วเสด็จนั่งสมาธิเสวยความสุขตลอด ๗ วัน ครั้งนั้น มีพราหมณ์ผู้หนึ่งมักตวาดผู้อื่นว่าหึ ๆ มายังที่นั้น ทูลถามพระพุทธเจ้า เรื่องเกี่ยวกับพราหมณ์ และธรรมที่ทำบุคคลให้เป็นพราหมณ์ว่า บุคคลที่ชื่อว่าเป็นพราหมณ์ ด้วยเหตุเพียงไรและธรรมชนิดไหนที่ทำบุคคลให้เป็นพราหมณ์

ครั้งนั้นพระพุทธเจ้าตรัสตอบว่า พราหมณ์คนใดไม่มีความชั่ว และละทิ้งความชั่วได้ไม่เหลืออยู่ ไม่ขู่ผู้อื่นว่า หึ ๆ ซึ่งเป็นคำหยาบและ

ไม่มีกิเลสครอบงำจิต สำรวมกายวาจาใจดี จบพระเวท ระลึกชาติได้ รู้ถึงความตาย และความเกิดของสัตว์ทั้งปวงได้ รู้วิธีทำให้กิเลสสิ้นได้ หมดกิเลส สำเร็จเป็นอรหันต์ คนนั้นชื่อว่าเป็นพราหมณ์

โสดาปัตติมรรค สกทาคามิมรรค อนาคามิมรรค และอรหัตตมรรค เป็นธรรมอันทำให้บุคคลเป็นพราหมณ์

อนึ่ง พระพุทธเจ้าทรงแสดงลักษณะของบุคคลผู้เป็นพราหมณ์ไว้เป็นอเนกประการ ซึ่งปรากฏในพราหมณ์วรรคธรรมปทคาถา พระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกายเล่ม ๒๕ ซึ่งมีใจความว่า

๑. ฝั่ง อาตนะภายใน ๖ คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ สิ่งที่มิใช่ฝั่งได้แก่อายตนะภายนอก ๖ คือ รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณ์ ทั้ง ๖ ประการก็ดี ฝั่งและไม่ใช่ฝั่ง อายตนะภายในและอายตนะภายนอกก็ดี ไม่มีแก่ผู้ใด เราตถาคต เรียกผู้นั้นซึ่งปราศจากความกระวนกระวายแล้ว ผู้พรากจากกิเลสได้แล้วว่า เป็นพราหมณ์

๒. เราตถาคตเรียกบุคคลผู้มีญาณ ปราศจากกิเลสดุจธุลี มีปกติอยู่ผู้เดียว กระทำกิจเสร็จแล้ว คือกำจัดสิ้นแล้ว หาอาสวะกิเลสมิได้ บรรลุประโยชน์อันสูงสุดแล้ว คือบรรลุเป็นพระอรหันต์แล้วนั้นว่าเป็นพราหมณ์ ดังนี้

๓. ความชั่วทางกาย ความชั่วทางวาจา และความชั่วทางใจของบุคคลผู้ใด ไม่มี เราตถาคตเรียกบุคคลผู้นั้น ผู้สำรวม กาย วาจา และใจดีแล้วว่า เป็นพราหมณ์

๔. บุคคลไม่ใช่เป็นพราหมณ์ด้วยชฎา ไม่ใช่เป็นพราหมณ์ด้วยโคตร ไม่ใช่เป็นพราหมณ์ด้วยชาติกำเนิด สัจญาณ ธรรมะ โลกุตตร

ธรรม ๙ ได้แก่ มรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑ มีในบุคคลผู้ใด ผู้นั้นเป็นผู้สะอาด และเป็นพราหมณ์

๕. เราตถาคต เรียกบุคคลผู้นุ่งห่มผ้าบังสุกุล มีร่างกายผอม มีตัวสะพรั่งด้วยเส้นเอ็น นั่งบำเพ็ญฌานในป่าผู้เดียวนั้นว่าเป็นพราหมณ์

๖. เราตถาคต ไม่เรียกบุคคลผู้เกิดแต่นางพราหมณีว่าเป็นพราหมณ์ เขาเพียงแต่ชื่อว่า โภวาที คือมีปกติชอบกล่าวในที่ได้รับเชิญเป็นต้นว่า ผู้เจริญ เขายังเป็นผู้มีกิเลสเครื่องกังวล คือมีราคะ โทสะ โมหะ เราตถาคต เรียกบุคคลผู้ไม่มีกิเลสเครื่องกังวล ผู้ไม่ถือมั่นในอุปาทานทั้ง ๔ นั้นว่าเป็นพราหมณ์

๗. ผู้ใดตัดสังโยชน์ (กิเลสเป็นเครื่องผูกมัดสัตว์ ๑๐ ประการ) ได้แล้ว ไม่สะดุ้งกลัว เพราะอำนาจตัณหา เราตถาคต เรียกผู้นั้น ผู้ก้าวล่วงกิเลสเครื่องข้องได้ ผู้หลุดพ้นแล้ว จากกิเลสเป็นเครื่องผูกมัดสรรพสัตว์ว่า เป็นพราหมณ์

๘. เราตถาคต เรียกบุคคลผู้ตัดชะเนาะ คือความโกรธ ผู้ตัดเชือก คือตัณหาและเครื่องต่อพร้อมทั้งสายคือ ทิฏฐิ ๖๒ ประการ ผู้มีลิ่มสลัก คืออวิชชา อันถอนขึ้นแล้ว ผู้รู้แล้ว คือสัจธรรม ๔ ประการนั้นว่า เป็นพราหมณ์

๙. ผู้ใดไม่ประทุษร้าย อดกลั้นคำด่าการตี และการจองจำได้ เราตถาคตเรียกบุคคลผู้นั้น ซึ่งมีขันติธรรมเป็นกำลัง มีขันติธรรมเป็นกำลังหนุนเนื่องกันว่า เป็นพราหมณ์

๑๐. เราตถาคต เรียกบุคคลผู้ไม่โกรธ ผู้มีข้อวัตรปฏิบัติ มีศีล ไม่มีตัณหาเครื่องเพิ่มพูนขึ้น ผู้ฝึกตนแล้ว มีสรีระ ในที่สุด เป็นอัตตภาพครั้งสุดท้ายนั้นว่า เป็นพราหมณ์

๑๑. ผู้ใดไม่ติดอยู่ในกามทั้งหลายแล้ว เหมือนน้ำที่ไม่ติดอยู่บนใบบัว เหมือนเมล็ดพันธุ์ผักกาด ไม่ติดอยู่ในปลายแห่งเหล็กแหลม เราตถาคตเรียกบุคคลผู้นั้นว่า เป็นพราหมณ์

๑๒. บุคคลผู้ใดในโลกนี้ รู้ชัดความสิ้นไปแห่งทุกข์ของตน เราตถาคตเรียกผู้นั้นซึ่งมีภาระ คือขันธ์ ๕ (คือรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ) อันปลงแล้ว ปล่อยวางแล้ว ผู้พรากจากกิเลสทั้งปวงได้แล้วว่า เป็นพราหมณ์

๑๓. เราตถาคต เรียกผู้มีปัญญาลึกซึ้งเป็นปราชญ์ ฉลาดในทางและไม่ใช่ทางแห่งทุคติ และสุคติ และทางพระนิพพาน บรรลุประโยชน์สูงสุด คือพระอรหัตตผลนั้นว่า เป็นพราหมณ์

๑๔. เราตถาคตเรียกบุคคลผู้ไม่คลุกคลีกับฆราวาสและภิกษุ ไม่มีความอาลัยในที่อยู่เที่ยวไป มีความปรารถนาน้อยนั้นว่า "เป็นพราหมณ์"

๑๕. บุคคลใดวางอาชญาในสัตว์ทั้งหลายผู้สะดุ้งและมั่นคง ไม่ฆ่าเอง ไม่ใช้ให้ผู้อื่นฆ่า เราตถาคตเรียกบุคคลนั้นว่า "เป็นพราหมณ์"

๑๖. เราตถาคตเรียกบุคคลผู้ไม่เคียดแค้นในบุคคลผู้เคียดแค้นดับเสียได้ในบุคคลผู้มีอาชญาในตน ไม่ถือมั่นในบุคคลผู้ถือมั่น นั้นว่า "เป็นพราหมณ์"

๑๗. บุคคลใดทำราคะ โทสะ มานะ และมักขะ (การลบหลู่ดูถูกผู้อื่น) ให้ตกไปจากจิตใจของตน เหมือนเมล็ดพันธุ์ผักกาดตกไปจากปลายเหล็กแหลม เราตถาคตเรียกบุคคลนั้นว่า "เป็นพราหมณ์"

๑๘. บุคคลใด พึงกล่าวถ้อยคำอันไม่ระคายหู มีปกติให้ผู้อื่นทราบความหมาย เป็นคำสัตย์คำจริง เป็นเหตุไม่ยังใคร ๆ ให้ขัดใจ เราตถาคตเรียกบุคคลนั้นว่า "เป็นพราหมณ์"

๑๙. บุคคลใด ไม่ถือเอาของยาว หรือของสั้น ของน้อย หรือของมาก ของงามหรือไม่งาม อันเจ้าของไม่ให้แล้วในโลกนี้ เราตถาคตเรียกบุคคลนั้นว่า "เป็นพราหมณ์"

๒๐. ความหวัง (ตัณหา) ของผู้ใดไม่มีในโลกนี้และในโลกหน้า เราเรียกผู้นั้นซึ่งไม่มีความหวัง (ไม่มีตัณหา) ผู้พราก (จากกิเลส) ได้แล้วว่า "เป็นพราหมณ์"

๒๑. ความอาลัย (ตัณหา) ของบุคคลใดไม่มี บุคคลใดรู้ชัดแล้ว เป็นผู้ไม่มีความสงสัยเป็นเหตุกล่าวว่าอย่างไร เราตถาคตเรียกบุคคลนั้น ผู้หยั่งลงสู่อมตะ (พระนิพพาน) ได้แล้วตามลำดับ ว่า "เป็นพราหมณ์"

๒๒. บุคคลใด ล่วงบุญและบาปทั้ง ๒ แล้ว และละกิเลสเครื่องข้อง (มีราคะเป็นต้น) เสียได้แล้ว ในโลกนี้เราตถาคตเรียกบุคคลนั้น ผู้ไม่มีความเศร้าโศก ปราศจากกิเลสเพียงดังธุลีแล้ว ผู้บริสุทธิ์แล้วว่า "เป็นพราหมณ์"

๒๓. เราตถาคตเรียกบุคคลผู้บริสุทธิ์ ผ่องใส ไม่ขุ่นมัว มีภพเครื่องเพลิดเพลิน (ตัณหา) สิ้นแล้ว เหมือนพระจันทร์ที่ปราศจากเมฆหมอกนั้นว่า "เป็นพราหมณ์"

๒๔. บุคคลใด ก้าวล่วงทางอ้อม (ราคะ) ทางหล่ม (กิเลส) ทางสังสารวัฏฏ์ (เวียนว่ายตายเกิด) และโมหะนี้ไปแล้ว เป็นผู้ข้าม (โอฆสงสาร ๔ ประการ) ไปได้แล้ว ถึงฝั่ง (พระนิพพาน) มีปกติเพ่งฌาน ไม่มีกิเลสเครื่องทำให้หวั่นไหว ไม่มีความสงสัยเป็นเหตุกล่าวว่าอย่างไร ไม่ถือมั่น (ด้วยอุปาทาน ๔ ประการ) ดับแล้ว (ดับกิเลสแล้ว) เราตถาคตเรียกบุคคลนั้นว่า "เป็นพราหมณ์"

๒๕. บุคคลใดละกามทั้งหลายในโลกนี้แล้ว เป็นผู้ไม่มีเรือน (เป็นนักบวช) งดเว้นเสียได้ (งดเว้นกามทั้งหลายได้) เราตถาคตเรียกบุคคลนั้น ผู้มีกามและภพสิ้นแล้วว่า "เป็นพราหมณ์"

๒๖. บุคคลใด ละตัณหาในโลกนี้ได้แล้ว เป็นผู้ไม่มีเรือน (เป็นนักบวช) งดเว้นได้ (งดเว้นตัณหาได้) เราตถาคตเรียกบุคคลนั้น ผู้มีตัณหาและภพสิ้นแล้วว่า "เป็นพราหมณ์"

๒๗. บุคคลใด ละกิเลสเครื่องประกอบอันเป็นของมนุษย์ (คือ อายุ และกามคุณ ๕ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส อารมณ์) ก้าวล่วงกิเลสเครื่องประกอบอันเป็นทิพย์ (คือ อายุ และกามคุณ ๕) ได้แล้ว เราตถาคตเรียกบุคคลนั้น ผู้พรากจากกิเลสเครื่องประกอบทั้งปวงได้แล้วว่า "เป็นพราหมณ์"

๒๘. เราตถาคตเรียกบุคคล ผู้ละความยินดีและความยินร้ายได้แล้ว ผู้ดับตัณหาได้แล้ว ผู้ปราศจากอุปกิเลสครอบงำโลก (ขันธ์ทั้งปวง) ได้ ผู้แกล้วกล้า (มีความพากเพียร) ว่า "เป็นพราหมณ์"

๒๙. บุคคล รู้จุติ (การตาย) และอุบัติ (การเกิดขึ้น) ของสัตว์ทั้งหลายโดยประการทั้งปวง เราตถาคตเรียกบุคคลนั้น ผู้ไม่ข้อง (อยู่ในกิเลส) ผู้ไปดีแล้ว ผู้รู้แล้ว (รู้สัจธรรม ๔ ประการ) ว่า "เป็นพราหมณ์"

เหล่าเทพ เหล่าคนธรรพ์ และหมู่มนุษย์ ย่อมไม่รู้คติ (ที่ไปแห่งวิญญาณ) ของบุคคลใด เราตถาคตเรียกบุคคลนั้น ผู้ไม่มีอาสวะกิเลส ผู้ไกลจากกิเลส ว่า "เป็นพราหมณ์"

๓๐. บุคคลใด ไม่มีกิเลสเป็นเครื่องกังวล (คือตัณหา) ในอดีต ในอนาคต และในปัจจุบัน เราตถาคตเรียกบุคคลนั้น ผู้ไม่มีกิเลสเป็น

เครื่องกังวล ไม่มีความยึดมั่น ว่า "เป็นพราหมณ์"

๓๑. เราตถาคตเรียกบุคคลผู้องอาจ ประเสริฐแกล้วกล้า แสวงหาคุณใหญ่ (คือศีลขันธ์เป็นต้น) ผู้ชนะโดยวิเศษ (ชนะมารทั้ง ๓) ผู้ไม่หวั่นไหว ผู้ชำระล้างแล้ว (คือชำระล้างกิเลสแล้ว) ผู้รู้แล้ว (รู้สัจจธรรม ๔ ประการ) นั้นว่า "เป็นพราหมณ์"

๓๒. บุคคลใด รู้ขันธที่อาศัยอยู่ในปางก่อน ทั้งเห็นสวรรค์และอบายภูมิ บรรลุถึงความสิ้นไปแห่งชาติ (คือความเกิด) เสร็จกิจแล้วเพราะรู้ยิ่ง (คือรู้อริยสัจจธรรม ๔ ประการ) เป็นมุนี เราตถาคตเรียกบุคคลนั้น ผู้มีพรหมจรรย์อันอยู่เสร็จสรรพแล้ว (คือถึงที่สุดกิเลสทั้งปวง) ว่า "เป็นพราหมณ์"

อนึ่ง **ในพระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ปัญจกนิบาต พราหมณวรรค เล่ม ๒๒ ข้อ ๑๙๑ หน้า ๒๔๘** พระพุทธเจ้าได้ตรัสถึงธรรมของพราหมณ์รุ่นเก่ากะภิกษุทั้งหลาย แปลเป็นใจความว่า ภิกษุทั้งหลาย ธรรมของพราหมณ์ก่อนเก่า ๕ ประการเหล่านี้ เดี๋ยวนี้ปรากฏอยู่พร้อมมูล ในหมาทั้งหลาย ไม่ปรากฏอยู่ในพราหมณ์ทั้งหลาย ธรรม ๕ ประการ คืออะไรบ้าง ?

๑. ภิกษุทั้งหลาย ได้ทราบว่า ในครั้งก่อน พวกพราหมณ์ย่อมสมสู่กะพราหมณีเท่านั้น ไม่สมสู่กะผู้มิใช่พราหมณี (คือยอมแต่งงานกันระหว่างพราหมณ์ด้วยกันเท่านั้น ไม่ยอมแต่งงานกับหญิงที่ไม่ใช่พราหมณ์) เดี๋ยวนี้พวกพราหมณ์ย่อมสมสู่กับพราหมณีก็มี ย่อมสมสู่กับหญิงมิใช่พราหมณีก็มี เดี๋ยวนี้พวกหมายังสมสู่กะนางหมาเท่านั้น ไม่สมสู่กะสัตว์ที่มิใช่นางหมา ภิกษุทั้งหลาย นี้เป็นธรรมข้อที่ ๑ ของพราหมณ์รุ่นเก่าซึ่งเดี๋ยวนี้ปรากฏอยู่ในพวกหมา ไม่ปรากฏอยู่ในพวกพราหมณ์ ฯ

๒. ภิกษุทั้งหลาย ได้ทราบว่าในครั้งก่อน พราหมณ์ย่อมสมสู่กะพราหมณีผู้มีระดูเท่านั้น ไม่สมสู่กะผู้ยังไม่มีระดู เดี๋ยวนี้พวกพราหมณ์สมสู่กะพราหมณีผู้มีระดูก็มี ยังไม่มีระดูก็มี เดี๋ยวนี้ พวกหมายังคงสมสู่กะนางหมาผู้มีระดูเท่านั้น ไม่สมสู่กะนางหมาตัวที่ยังไม่มีระดู ภิกษุทั้งหลาย นี้เป็นธรรมข้อที่ ๒ ของพราหมณ์รุ่นเก่า ซึ่งเดี๋ยวนี้ปรากฏอยู่ในพวกหมา ไม่ปรากฏอยู่ในพวกพราหมณ์ ฯ

๓. ภิกษุทั้งหลาย ได้ทราบว่า แต่ครั้งก่อน พวกพราหมณ์ย่อมไม่ซื้อ ไม่ขายนางพราหมณีเลย ย่อมยังการอยู่ร่วมกัน ด้วยความรักใคร่ให้เป็นไปด้วยความแนบแน่น เดี๋ยวนี้ พวกพราหมณ์พากันซื้อขายนางพราหมณี ยังการอยู่กินร่วมกันด้วยความรักใคร่ ให้เป็นไปด้วยความแนบแน่น เดี๋ยวนี้ พวกหมาไม่ซื้อขายนางหมา ยังความอยู่ร่วมกันด้วยความรักใคร่ให้เป็นไปด้วยความแนบแน่น ภิกษุทั้งหลาย นี้เป็นธรรมข้อที่ ๓ ของพราหมณ์รุ่นเก่า ซึ่งเดี๋ยวนี้ปรากฏอยู่ในพวกหมา ไม่ปรากฏอยู่ในพวกพราหมณ์ ฯ

๔. ภิกษุทั้งหลาย ได้ทราบว่า แต่ครั้งก่อน พวกพราหมณ์ไม่ทำการสะสมทรัพย์ ข้าวเปลือก เงินทอง เดี๋ยวนี้ พวกพราหมณ์พากันสะสมทรัพย์ข้าวเปลือกเงินทอง เดี๋ยวนี้ พวกหมายังคงไม่ทำการสะสมทรัพย์ข้าวเปลือกเงินทอง ภิกษุทั้งหลาย นี้เป็นธรรมข้อที่ ๔ ของพราหมณ์รุ่นเก่า ซึ่งเดี๋ยวนี้ยังคงปรากฏอยู่ในพวกหมา ไม่ปรากฏอยู่ในพวกพราหมณ์ ฯ

๕. ภิกษุทั้งหลาย ได้ทราบว่า ในครั้งก่อน พวกพราหมณ์แสวงหาภิกษา (อาหาร) ในตอนเย็น เพื่อมื้อเย็น ในตอนเช้า เพื่อมื้อ

เช้า เดี๋ยวนี้ พวกพราหมณ์บริโภคพอแก่ความต้องการแล้ว เต็มท้องแล้ว ยังถือเอาส่วนที่เหลือไป เดี๋ยวนี้ พวกหมายังคงแสวงหาภิกษาในตอนเย็นเพื่อมื้อเย็น ในตอนเช้า เพื่อมื้อเช้า ภิกษุทั้งหลาย นี้เป็นธรรมข้อที่ ๕ ของพราหมณ์รุ่นเก่า ซึ่งเดี๋ยวนี้ ยังคงปรากฏอยู่ในพวกหมาไม่ปรากฏอยู่ในพวกพราหมณ์

ภิกษุทั้งหลาย ธรรมของพราหมณ์รุ่นเก่า ๕ ประการเหล่านี้แล เดี๋ยวนี้ ยังคงปรากฏอยู่ในพวกหมา แต่ไม่ปรากฏอยู่ในพวกพราหมณ์ ฯ

อนึ่ง **ในพระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย สุตตนิบาต พราหมณธัมมิกสูตร เล่ม ๒๕ ข้อ ๓๒๒ หน้า ๓๘๑ ถึง ๓๘๕** พระพุทธเจ้าได้ตรัสถึงธรรมของพราหมณ์ก่อนเก่าไว้ ดังมีความพิสดารว่า

ข้าพเจ้า (พระอานนทเถระ) ได้สดับมาแล้วอย่างนี้ สมัยหนึ่งพระพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระวิหารเชตวันอารามของท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี ใกล้พระนครสาวัตถี ครั้งนั้นแลพราหมณ์มหาศาลชาวแคว้นโกศลเป็นอันมาก ผู้แก่เฒ่า เป็นผู้ใหญ่ ล่วงกาลผ่านวัยมาโดยลำดับ เข้าไปเฝ้าพระพุทธเจ้าถึงที่ประทับ ได้สนทนาปราศรัยกับพระพุทธเจ้า ครั้นผ่านการปราศรัยพอให้ระลึกถึงกันไปแล้ว นั่ง ณ ที่สมควรส่วนข้างหนึ่ง แล้วทูลถามพระพุทธเจ้าว่า ข้าแต่พระโคดมผู้เจริญ เดี๋ยวนี้ พวกพราหมณ์ย่อมปรากฏอยู่ในธรรมของพราหมณ์รุ่นเก่าหรือ ฯ พระพุทธเจ้าตรัสว่า ดูกรพราหมณ์ทั้งหลาย เดี๋ยวนี้ พวกพราหมณ์หาปรากฏอยู่ในธรรมของพราหมณ์รุ่นเก่าไม่ ฯ พวกพราหมณ์กราบทูลว่า ขอท่านพระโคดมโปรดตรัสพราหมณธรรมของพวกพราหมณ์รุ่นเก่า แก่ข้าพระองค์ทั้งหลายด้วยเถิด ถ้าท่านพระโคดมไม่มีความหนักพระทัย ฯ พระพุทธเจ้าตรัสว่า ดูกรพราหมณ์ทั้งหลาย ถ้าอย่างนั้น ท่านทั้งหลายจงตั้งใจฟัง

จงใส่ใจให้ดี เราจักกล่าว ฯ พราหมณ์มหาศาลเหล่านั้นทูลรับพระพุทธเจ้าแล้ว พระพุทธเจ้าจึงได้ตรัสเล่าให้พราหมณ์ทั้งหลายนั้นฟังดังต่อไปนี้ :—

ฤาษีทั้งหลายที่มีในครั้งก่อน สำรวมตนมีตบะ ละเบญจกามคุณแล้ว ได้ประพฤติประโยชน์ของตน ๆ พวกพราหมณ์แต่ก่อนเก่า ไม่มีสัตว์เลี้ยง ไม่มีเงิน ไม่มีสิ่งของต่าง ๆ พราหมณ์เหล่านั้น มีทรัพย์และข้าวเปลือกอันเป็นส่วนแห่งการสาธยายมนต์ ได้รักษาขุมทรัพย์อันประเสริฐไว้ ภัตรที่ประตูเรือนทายกทั้งหลาย เริ่มทำตั้งไว้แล้วเพื่อพราหมณ์เหล่านั้น ทายกทั้งหลายได้สำคัญภัตรนั้นว่า เป็นของตนควรให้แก่พราหมณ์เหล่านั้น ผู้แสวงหาภัตรที่เริ่มทำไว้แล้วด้วยศรัทธา ฯ ชาวชนบทชาวแว่นแคว้น ผู้มั่งคั่งด้วยผ้าที่ย้อมด้วยสีต่าง ๆ ด้วยที่นอนและที่อยู่ ได้นอบน้อมพราหมณ์เหล่านั้น พราหมณ์ทั้งหลายผู้อันธรรมรักษาแล้ว ใคร ๆ ไม่พึงฆ่าไม่พึงชนะ ใคร ๆ ไม่ห้ามพราหมณ์เหล่านั้น ที่ประตูแห่งสกุลทั้งหลาย โดยประการทั้งปวง พราหมณ์เหล่านั้นประพฤติพรหมจรรย์ตั้งแต่เป็นเด็กมาตลอดเวลา**สี่สิบแปดปี** ได้เที่ยวไปแสวงหาวิชชาและจรณะในกาลก่อน ฯ พราหมณ์เหล่านั้น ไม่ไปสมสู่กับหญิงอื่น (นอกจากนางพราหมณี) ทั้งไม่ซื้อภรรยา อยู่ร่วมกันเพราะความรัก ชอบใจเสมอกันเท่านั้น ฯ พราหมณ์ผู้เป็นสามี ย่อมไม่ร่วมกับภรรยาผู้เว้นจากระดู นอกจากสมัยที่ควรจะร่วม พราหมณ์ย่อมไม่ร่วมเมถุนธรรมกันในกาลอื่นโดยแท้ ฯ พราหมณ์ทั้งหลายสรรเสริญพรหมจรรย์ ศีล ความเป็นผู้ซื่อตรง ความอ่อนโยน ตบะ ความสงบเสงี่ยม และความไม่เบียดเบียน และแม้ความอดทน พราหมณ์ผู้เสมอด้วยพรหม ผู้มีความบากบั่นมั่นคง เป็นผู้สูงสุดกว่าพราหมณ์เหล่านั้น และพราหมณ์นั้นย่อมไม่เสพเมถุนธรรม

โดยที่สุดความฝัน ฯ พราหมณ์บางพวก ผู้มีชาติแห่งบุคคลผู้รู้แจ้งในโลกนี้ศึกษาตามวัตรของพราหมณ์ผู้เสมอด้วยพรหมนั้นอยู่ ได้สรรเสริญพรหมจรรย์ ศีล และขันติ ฯ พราหมณ์ทั้งหลายขอข้าวสาร ที่นอน ผ้า เนยใส และน้ำมัน แล้วรวบรวมไว้โดยธรรม ได้กระทำยัญ คือ ทาน มีข้าวสารเป็นต้น ที่เขาให้แล้วนั้น ในยัญที่ตนตั้งไว้ พราหมณ์เหล่านั้นไม่ฆ่าแม่โคเลย ฯ มารดา บิดา พี่น้อง ชาย หรือญาติเหล่าอื่น มิตรผู้ยิ่งใหญ่ไม่ฆ่าแม่โค ซึ่งเป็นที่เกิดแห่งปัญจโครสอันเป็นยา ฉันใด แม่โคเหล่านี้ให้ข้าว ให้กำลัง ให้วรรณะ และให้ความสุข พราหมณ์เหล่านั้นทราบอำนาจประโยชน์นี้แล้ว จึงไม่ฆ่าแม่โคเลยฉันนั้น ฯ พราหมณ์ทั้งหลายผู้ละเอียดอ่อน มีร่างกายใหญ่ มีวรรณะ มียศ ขวนขวายในกิจน้อยใหญ่ โดยธรรมของตน ได้ประพฤติแล้วด้วยข้อปฏิบัติอันเป็นเหตุให้หมู่สัตว์นี้ ถึงความสุขในโลก ฯ ความวิปลาสได้มีแก่พราหมณ์เหล่านั้น เพราะได้เห็นกามสุข อัน (ลามก) น้อย ที่เกิดขึ้นจากกามคุณอันเป็นของ (ลามก) น้อย พราหมณ์ทั้งหลาย ได้ปรารถนาเพ่งเล็งสมบัติของพระราชา เหล่านารีที่ประดับดีแล้ว รถเทียมด้วยม้าอาชาไนย ที่สร้างตกแต่งเป็นอย่างดี มีการขลิบอันวิจิตร พื้นที่เรือน เรือนที่สร้างกั้นเป็นห้อง ๆ และโภคสมบัติซึ่งเป็นของมนุษย์อันโอฬาร เกลื่อนกล่นไปด้วยฝูงโค ประกอบไปด้วยหมู่นารีผู้ประเสริฐ ฯ พราหมณ์เหล่านั้น ผูกมนต์ในที่นั้นแล้ว ได้เข้าไปเฝ้าพระเจ้าโอกากราชในกาลนั้น กราบทูลว่า พระองค์มีทรัพย์และข้าวเปลือกมากมาย ขอเชิญพระองค์ทรงบูชายัญเถิด พระราชทรัพย์เครื่องปลื้มใจของพระองค์มีมาก ฯ ลำดับนั้นแล พราหมณ์ทั้งหลาย ยังพระราชาผู้ประเสริฐ ให้ทรงยินยอมบูชายัญ คือ

๑. อัสสเมธะ จงฆ่าม้าบูชายัญ

๒. ปุริสสเมธะ จงฆ่าคนบูชายัญ

๓. วาชเปยยะ จงดื่มสุราด้วยความรื่นเริงเบิกบาน

๔. สัมมาปาสะ จ่ายทรัพย์ฆ่าคนและสัตว์ มานั่งล้อมวงดื่มกัน

๕. นิรัคคพะ ก่อนนอนปิดประตูลงกลอน เพื่อป้องกัน

(นี้หลักพราหมณ์แนะนำพระกษัตริย์)

แต่ของพระตถาคตว่าดังนี้ คือ

๑. สัสสะเมธะ จงร่วมกันเอาข้าวกล้ามาทำบุญ

๒. ปริสสะเมธะ จงร่วมกันกระทำความดี

๓. วาจาเปยะ เราพูดจากันด้วยไพเราะต่อกัน

๔. ธรรมาปาสะ เราพร้อมใจกันด้วยบริจาคทาน พูดจาอันไพเราะ เราประพฤติตนเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม เราเป็นผู้วางตนเสมอต้นเสมอปลาย

๕. นิรัคคระ เมื่อเราประกอบกรรมอันดีแล้ว เราย่อมนอนเปิดประตูหน้าต่างได้

พระราชาทรงบูชายัญเหล่านั้นแล้ว ได้พระราชทานทรัพย์แก่พราหมณ์ทั้งหลาย คือ แม่โค ที่นอน ผ้า เหล่านารีที่ประดับดีแล้ว รถเทียมด้วยม้าอาชาไนย ที่สร้างตกแต่งไว้เป็นอย่างดี มีการฉลุลายอันวิจิตร รับสั่งให้เอาธัญญชาติต่าง ๆ บรรจุเรือนที่น่ารื่นรมย์ อันกั้นไว้เป็นห้อง ๆ จนเต็มทุกห้อง แล้วได้พระราชทานทรัพย์แก่พราหมณ์ทั้งหลาย ฯ ก็พราหมณ์เหล่านั้นได้ทรัพย์การสั่งสมเสมอ ตัณหาย่อมเจริญยิ่งแก่พราหมณ์เหล่านั้น ผู้มีความปรารถนาอันหยั่งลงแล้ว พราหมณ์เหล่านั้น

ผูกมนต์ในที่นั้นแล้ว ได้เข้าเฝ้าพระเจ้าโอกากราชอีก กราบทูลว่า แม่โคทั้งหลายเกิดขึ้นเพื่อประโยชน์สำหรับใช้ในสรรพกิจของมนุษย์ เหมือนน้ำ แผ่นดิน เงิน ทรัพย์ และข้าวเหนียว เพราะว่าน้ำเป็นต้นนั้น เป็นเครื่องใช้ของสัตว์ทั้งหลาย ขอพระองค์ทรงบูชายัญเถิด ราชสมบัติของพระองค์มีมาก ขอเชิญพระองค์ทรงบูชายัญเถิด พระราชทรัพย์ของพระองค์มีมาก ฯ ลำดับนั้นแล พราหมณ์ทั้งหลายยังพระราชาผู้ประเสริฐให้ทรงยินยอมบูชายัญแล้ว ในการบูชายัญ พระราชาทรงรับสั่งให้ฆ่าแม่โคหลายแสนตัว ฯ แม่โคทั้งหลายเสมอด้วยแพะ สงบเสงี่ยม ถูกเขารีดนมด้วยหม้อ ย่อมไม่เบียดเบียนด้วยเท้าด้วยเขา ด้วยอวัยวะอะไร ๆ โดยแท้ พระราชารับสั่งให้จับแม่โคเหล่านั้นที่เขา แล้วให้ฆ่าด้วยศาตรา ลำดับนั้น เทวดา พระอินทร์ พระพรหม อสูร และผีเสื้อน้ำ ต่างเปล่งวาจาว่า มนุษย์ไม่มีธรรม เพราะเหตุที่ฆ่าแม่โคด้วยศาตรา ฯ ในกาลก่อนมีโรค ๓ ชนิด คือ ความอยาก ๑ ความชรา ๑ ความเริ่มรวบรวมสัตว์เลี้ยง ๑ (บัดนี้) ได้แพร่ขยายออกมาเป็น ๙๘ ชนิด ฯ บรรดาอาชญาทั้งหลาย อธรรมนี้เป็นของเก่า เป็นไปแล้ว แม่โคทั้งหลายผู้ไม่ประทุษร้าย ย่อมถูกฆ่า คนบูชายัญทั้งหลาย ย่อมเสื่อมจากธรรม ฯ ธรรมอันเลวทรามนี้เป็นของเก่าวิญญูชนติเตียนแล้วอย่างนี้ วิญญูชนเห็นธรรมอันเลวทรามเช่นนั้นในที่ใด ย่อมติเตียนคนผู้บูชายัญในที่นั้น ฯ เมื่อธรรมของพราหมณ์ก่อนเก่าฉิบหายแล้วอย่างนี้ ศูทรและแพศย์แตกกันแล้ว กษัตริย์เป็นอันมากก็แตกกันแล้ว ภรรยาดูหมิ่นสามี ฯ กษัตริย์ พราหมณ์ ผู้เป็นเผ่าพันธุ์แห่งพรหม แพศย์และศูทรเหล่าอื่น ผู้อันโคตรรักษาแล้ว ทำวาทะว่าชาติให้ฉิบหายแล้ว ได้ตกอยู่ในอำนาจแห่งกามทั้งหลาย ฯ

เมื่อพระพุทธเจ้าตรัสอย่างนี้แล้ว พราหมณ์มหาศาลเหล่านั้นได้กราบทูลพระพุทธเจ้าว่า ข้าแต่พระโคดมผู้เจริญ ภาษิตของพระองค์แจ่มแจ้งนัก ข้าแต่พระโคดมผู้เจริญ ภาษิตของพระองค์แจ่มแจ้งยิ่งนัก พระองค์ทรงประกาศธรรมโดยอเนกปริยาย เปรียบเหมือนหงายของที่คว่ำ เปิดของที่ปิด บอกทางแก่ผู้หลงทาง หรือจุดไฟขึ้นในที่มืด ด้วยหวังว่าคนมีตาจักได้เห็นรูป ข้าพระองค์เหล่านี้ ขอถึงพระโคดมผู้เจริญกับทั้งพระธรรมและพระภิกษุสงฆ์ ว่าเป็นสรณะ ขอพระองค์โปรดทรงจำข้าพระองค์เหล่านี้ว่า เป็นอุบาสก ผู้ถึงพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง ตลอดชีวิตจำเดิมแต่วันนี้เป็นต้นไป ฯ

อนึ่ง **ในพระสุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย มัชฌิมปัณณาสก์ พราหมณวรรค วาเสฏฐิสูตร เล่ม ๑๓ ข้อ ๗๐๔ หน้า ๖๔๑ ถึง ๖๔๙** พระพุทธเจ้าตรัสพยากรณ์กำเนิดของสัตว์ทั้งหลายรวมทั้งพวกพราหมณ์ด้วย โดยความพิสดารปรากฏในวาเสฏฐสูตรว่า

ข้าพเจ้า (คือพระอานนทเถระ) ได้สดับมาว่า สมัยหนึ่ง พระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่ ณ ราวป่าอิจฉานังคะละ ใกล้บ้านอิจฉานังคะละคาม ฯ สมัยนั้นพวกพราหมณ์มหาศาล (คือพวกพราหมณ์ผู้ร่ำรวย) ผู้มีชื่อเสียงโด่งดัง เป็นจำนวนมาก คือ จังกีพราหมณ์ ตารุกขพราหมณ์ โปกขรสาติพราหมณ์ ชาณุสโสณิพราหมณ์ โตเทยยะพราหมณ์ และพราหมณ์มหาศาลผู้มีชื่อเสียงโด่งดังอื่น ๆ อีก อยู่อาศัยในอิจฉานังคะละคาม ฯ คราวครั้งนั้นเอง วาเสฏฐมาณพและภารทวาชมาณพกำลังเดินเที่ยวเล่นเป็นการพักผ่อนอยู่ ได้มีการสนทนาขึ้นในระหว่างกันว่า ท่านผู้เจริญบุคคลชนิดไหน จึงชื่อว่าเป็นพราหมณ์ ภารทวาชมาณพตอบทันทีว่า

ท่านผู้เจริญ บุคคลที่เกิดดีทั้งสองฝ่าย คือ ทั้งฝ่ายมารดาและฝ่ายบิดา ถือปฏิสนธิในครรภ์ที่บริสุทธิ์ตลอดมา ๗ ชั่วโคตร ว่าโดยชาติกำเนิดแล้วไม่มีใครจะคัดค้านติเตียนได้ว่าไม่บริสุทธิ์ เพราะเหตุเพียงเท่านี้แล บุคคลนั้นจึงจะชื่อว่าเป็นพราหมณ์แท้ ๆ วาเสฏฐมาณพพูดคัดค้านขึ้นว่า ท่านผู้เจริญ บุคคลผู้มีศีล เป็นผู้สมบูรณ์ด้วยข้อปฏิบัติ เพราะเหตุนี้ต่างหากจึงได้ชื่อว่าเป็นพราหมณ์กันแน่ ๆ ทั้งภารทวาชมาณพ และวาเสฏฐมาณพไม่สามารถจะตกลงกันได้ว่า คนชนิดไหนจึงจะชื่อว่าเป็นพราหมณ์กันแน่ ๆ

ครั้งนั้นแล วาเสฏฐมาณพ ได้ปรึกษากับภารทวาชมาณพว่า ท่านภารทวาชะ พระสมณโคดมศากยบุตรเสด็จออกผนวชจากศากยตระกูล ประทับอยู่ ณ ราวป่าอิจฉานังคะละคาม และกิตติศัพท์อันดีงามของท่านพระโคดมนั้น ขจรขจายไปแล้วอย่างนี้ว่า แม้เพราะคุณงามความดีอย่างนี้และอย่างนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้นเป็นพระอรหันต์ ตรัสรู้โดยชอบและด้วยพระองค์เอง ทรงสมบูรณ์ด้วยวิชชาความรู้ และด้วยจรณะความประพฤติดีงาม ทรงเสด็จไปดีแล้ว (คือยังประโยชน์ให้เกิดแก่ประชาชน) ทรงเป็นสารถีผู้ฝึกบุคคลที่ควรฝึกอย่างยอดเยี่ยม ไม่มีผู้ใดเสมอเหมือนได้ ทรงเป็นศาสดาของเหล่าเทวดาและมนุษย์ ทรงเป็นผู้เบิกบานแล้ว (คือทรงตื่นแล้ว จากความหลับคือกิเลส) ทรงเป็นผู้จำแนกธรรม (แก่ประชาชนทั้งหลาย) พวกเราพากันไปเฝ้า พระสมณโคดมเถิด แล้วจักทูลถามถึงเรื่องนี้ หากพระสมณะโคดมจักทรงพยากรณ์ (คือทรงตอบอธิบาย) แก่พวกเราอย่างไร พวกเราจักกำหนดจำข้อความนั้นไว้อย่างนั้น ๆ ลำดับนั้น วาเสฏฐมาณพและภารทวาชมาณพ ได้พากันไปเฝ้าพระพุทธเจ้าถึงที่ประทับแล้วได้สนทนาปราศรัยกับพระพุทธเจ้า ครั้นผ่าน

กงรสนทนาปราศรัยพอให้ระลึกถึงกันไปแล้ว จึงนั่งอยู่ ณ ที่สมควรส่วนข้างหนึ่ง

เมื่อนั่งเรียบร้อยแล้ว วาเสฏฐมาณพได้กราบทูลถามพระพุทธเจ้าด้วยถ้อยคำเป็นคาถา (คือคำร้อยกรอง) หลายบทว่า

ข้าพระองค์ทั้งสอง เป็นผู้เรียนจบไตรเพท (คือเรียนจบปริญญาของศาสนาพราหมณ์) เป็นผู้อันครูบาอาจารย์ยกย่องสรรเสริญว่า เป็นผู้สำเร็จการศึกษาชั้นเกียรตินิยมอันดับหนึ่ง ข้าพระองค์เป็นศิษย์ของท่านโปกขรสาติพราหมณ์ มาณพผู้นี้ (คือภารทวาชมาณพนี้) เป็นศิษย์ของพราหมณ์ตารุกข ข้าพระองค์ทั้งสองเป็นผู้รอบรู้ในศาสตร์ ที่พราหมณ์ผู้ทรงไตรเพท (คือพราหมณ์ผู้สำเร็จปริญญาในศาสนาพราหมณ์) สั่งสอนกันอยู่ ข้าพระองค์ทั้งสอง เป็นผู้มีความชำนาญช่ำชองคล่องแคล่วตอบได้อย่างแม่นยำตามศาสตร์ เช่นเดียวกับอาจารย์กล่าวสอนในสถาบันการศึกษา ข้าแต่พระโคดม ข้าพระองค์ทั้งสองเกิดการโต้เถียงกันในเรื่องชาติกำเนิด

คือ ภารทวาชมาณพพูดว่า บุคคลชื่อว่าเป็นพราหมณ์เพราะชาติกำเนิด แต่ข้าพระองค์โต้ว่า บุคคลชื่อว่าเป็นพราหมณ์ เพราะกรรม (คือการกระทำ ได้แก่ความประพฤติปฏิบัติของตนเอง) ข้าแต่พระองค์ผู้ทรงมีพระปัญญาจักษุรอบรู้ ขอพระองค์จงทรงทราบดังกราบทูลมาแล้วนี้ ข้าพระองค์ทั้งสองไม่สามารถจะตกลงกันได้ จึงได้พากันมาเฝ้าเพื่อทูลถามพระพุทธเจ้า ผู้มีพระเกียรติคุณปรากฏเล่าลือกันอย่างนี้ว่า ชนทั้งหลายประณมมือถวายบังคม ก็จักถวายบังคมพระโคดมได้ทั่วถึงทั่วโลก เหมือนพระจันทร์เพ็ญปรากฏแก่คนทั่วไปในโลกฉะนั้น ข้าพระองค์ขอทูลถาม

พระโคดม ผู้ทรงอุบัติขึ้นเป็นประดุจดวงจักษุในโลกว่า บุคคลชื่อว่าเป็นพราหมณ์ เพราะชาติกำเนิด หรือว่าเป็นพราหมณ์ เพราะกรรม คือการกระทำของตนเอง ขอพระองค์จงตรัสบอกแก่ข้าพระองค์ทั้งสองผู้ไม่ทราบ จะได้ทราบถึงบุคคลผู้เป็นพราหมณ์ที่แท้จริงนั้นเถิด ฯ

พระพุทธเจ้าตรัสตอบว่า ดูกรวาเสฏฐมาณพและภารทวาชมาณพ เราจักกล่าวอธิบายความการจำแนกชาติกำเนิดของสัตว์ทั้งหลายตามลำดับตามสมควรแก่ท่านทั้งสองนั้น

ท่านจงรู้ถึงพวกติณชาติ (พวกหญ้า) และรุกขชาติ (พวกต้นไม้) แม้จะปฏิญาณตนไม่ได้ เพศพรรณของติณชาติและรุกขชาติเหล่านั้นก็สำเร็จได้ด้วยกำเนิด เพราะมันมีชาติกำเนิดเป็นคนละอย่าง

แต่นั้น ท่านจงรู้ถึงพวกตั๊กแตน พวกผีเสื้อ ตลอดถึงพวกมดดำและมดแดง เพศพรรณของสัตว์เหล่านั้น ก็สำเร็จได้ด้วยชาติกำเนิด เพราะมันมีชาติกำเนิดเป็นคนละอย่าง

อนึ่ง ท่านจงรู้ถึงพวกสัตว์สี่เท้า ทั้งเล็กทั้งใหญ่ เพศพรรณของมันก็สำเร็จด้วยชาติกำเนิด เพราะมันมีชาติกำเนิดเป็นคนละอย่าง

อนึ่ง ท่านจงรู้ถึงพวกสัตว์มีท้องเป็นเท้า พวกสัตว์ไปด้วยอก มีหลังยาว เพศพรรณของมัน ก็สำเร็จได้ด้วยชาติกำเนิด เพราะมันมีชาติกำเนิดเป็นคนละอย่าง

แต่นั้น จงรู้ถึงพวกปลา สัตว์เกิดในน้ำ สัตว์เที่ยวหากินในน้ำ เพศพรรณของมันก็สำเร็จได้ด้วยชาติกำเนิด เพราะมันมีชาติกำเนิดเป็นคนละอย่าง

แต่นั้น จงรู้ถึงพวกนก สัตว์ไปได้ด้วยปีก สัตว์ที่ไปในอากาศ

เพศพรรณของมันก็สำเร็จได้ด้วยชาติกำเนิด เพราะมันมีชาติกำเนิดเป็นคนละอย่าง

เพศพรรณอันสำเร็จได้ด้วยชาติกำเนิด มีมากมายในชาติกำเนิดของเหล่าสัตว์ทั้งหลายเหล่านี้ ฉันใด เพศพรรณในมนุษย์ทั้งหลาย อันสำเร็จได้ด้วยชาติกำเนิดมากมาย ฉันนั้น หามิได้ คือ ชาติกำเนิดของมนุษย์เรานั้นไม่ใช่สำเร็จได้ด้วยผม ไม่ใช่สำเร็จได้ด้วยศีรษะ ไม่ใช่สำเร็จได้ด้วยหู ไม่ใช่สำเร็จได้ด้วยนัยน์ตา ไม่ใช่สำเร็จได้ด้วยหน้า ไม่ใช่สำเร็จได้ด้วยจมูก ไม่ใช่สำเร็จได้ด้วยริมฝีปาก ไม่ใช่สำเร็จได้ด้วยคิ้ว ไม่ใช่สำเร็จได้ด้วยคอ ไม่ใช่สำเร็จได้ด้วยบ่า ไม่ใช่สำเร็จได้ด้วยท้อง ไม่ใช่สำเร็จได้ด้วยหลัง ไม่ใช่สำเร็จได้ด้วยตะโพก ไม่ใช่สำเร็จได้ด้วยอก ไม่ใช่สำเร็จได้ด้วยในช่องแคบ ไม่ใช่สำเร็จได้ด้วยเมถุน ไม่ใช่สำเร็จได้ด้วยเท้า ไม่ใช่สำเร็จได้ด้วยมือ ไม่ใช่สำเร็จได้ด้วยนิ้ว ไม่ใช่สำเร็จได้ด้วยเล็บ ไม่ใช่สำเร็จได้ด้วยแข้ง ไม่ใช่สำเร็จได้ด้วยขา ไม่ใช่สำเร็จได้ด้วยผิวพรรณ ไม่ใช่สำเร็จได้ด้วยเสียง เพศพรรณอันสำเร็จได้ด้วยชาติกำเนิดของพวกมนุษย์ย่อมไม่มี เหมือนในชาติกำเนิดของพวกเหล่าสัตว์อื่น ๆ เครื่องหมายเฉพาะตัวในร่างกายของพวกสัตว์อื่น ๆ นั้น ของมนุษย์ไม่มี

ก็ในหมู่มนุษย์ เขาเรียกผู้ทำหน้าที่ต่าง ๆ กันตามชื่อ ดูกรวาเสฏฐะและภารทวาชมาณพ ก็ในหมู่มนุษย์ บุคคลใดอาศัยการเลี้ยงโคเป็นอยู่ ท่านจงรู้อย่างนี้ว่า ผู้นั้นเป็นชาวนา ไม่ใช่พวกพราหมณ์

ดูกรวาเสฏฐะและภารทวาชมาณพ อนึ่ง ในหมู่มนุษย์ บุคคลใดเลี้ยงชีพด้วยศิลปะมาก ท่านจงรู้อย่างนี้ว่าผู้นั้นเป็นศิลปิน ไม่ใช่พราหมณ์

ดูกรวาเสฏฐะและภารทวาชมาณพ อนึ่ง ในหมู่มนุษย์ บุคคลใด อาศัยการค้าขายเลี้ยงชีพ ท่านจงรู้อย่างนี้ว่า บุคคลนั้นเป็นพ่อค้า ไม่ใช่พราหมณ์

ดูกรวาเสฏฐะและภารทวาชมาณพ อนึ่ง ในหมู่มนุษย์ บุคคลใด เลี้ยงชีพด้วยการรับใช้ผู้อื่น ท่านจงรู้อย่างนี้ว่า บุคคลนั้นเป็นคนรับใช้ ไม่ใช่พราหมณ์

ดูกรวาเสฏฐะและภารทวาชมาณพ อนึ่ง ในหมู่มนุษย์ บุคคลใด อาศัยของที่เจ้าของไม่ให้เลี้ยงชีพ ท่านจงรู้อย่างนี้ว่า บุคคลนั้นเป็นโจร ไม่ใช่พราหมณ์

ดูกรวาเสฏฐะและภารทวาชมาณพ อนึ่ง ในหมู่มนุษย์ บุคคลใด อาศัยศาตราวุธเลี้ยงชีพ ท่านจงรู้อย่างนี้ว่า ผู้นั้นเป็นทหารตำรวจ ไม่ใช่พราหมณ์

ดูกรวาเสฏฐะและภารทวาชมาณพ อนึ่ง ในหมู่มนุษย์ บุคคลใด เลี้ยงชีพด้วยการงานของปุโรหิต ท่านจงรู้อย่างนี้ว่า ผู้นั้นเป็นเจ้าหน้าที่การบูชา ไม่ใช่พราหมณ์

ดูกรวาเสฏฐะและภารทวาชมาณพ อนึ่ง ในหมู่มนุษย์ ผู้ใด ปกครองบ้านเมือง ท่านจงรู้อย่างนี้ว่า ผู้นั้นเป็นพระราชา ไม่ใช่พราหมณ์

อนึ่ง เราตถาคตไม่เรียกบุคคลผู้เกิดในกำเนิดไหน ๆ หรือเกิดจากมารดาเช่นใด ๆ ว่าเป็นพราหมณ์ เพราะบุคคลผู้มีปกติกล่าวว่าเจริญ ๆ ผู้นั้นก็ยังเป็นคนมีกิเลส เครื่องกังวลอยู่นั่นเอง เราตถาคต เรียกบุคคลผู้ไม่มีกิเลสเป็นเครื่องกังวล ผู้ไม่มีความยึดมั่นนั้นว่า เป็นพราหมณ์

ความจริง ชื่อคือนามและโคตร ที่กำหนดตั้งไว้นั้นเป็นแต่เพียงโวหารในโลก เพราะเกิดขึ้นมาตามชื่อที่กำหนดกันไว้ในกาลนั้น ๆ และตามทิฏฐิอันนอนเนื่องอยู่ในจิตใจเป็นเวลานานของเหล่าสัตว์ผู้ไม่รู้ เหล่าสัตว์ผู้ไม่รู้ก็พร่ำกล่าวกันว่า เป็นพราหมณ์ เพราะชาติกำเนิด

บุคคลเป็นคนเลว เพราะชาติกำเนิดก็หามิได้ เป็นพราหมณ์ (คือเป็นคนประเสริฐ) เพราะชาติกำเนิดก็หามิได้ บุคคลเป็นคนเลวก็เพราะกรรม (คือการกระทำของตนเอง) บุคคลเป็นพราหมณ์ (คือเป็นคนประเสริฐ) ก็เพราะกรรม (คือการกระทำของตนเอง)

บุคคลเป็นชาวนาก็เพราะกรรม เป็นศิลปินก็เพราะกรรม เป็นพ่อค้าก็เพราะกรรม เป็นคนรับใช้ก็เพราะกรรม แม้เป็นโจรก็เพราะกรรม แม้เป็นทหารก็เพราะกรรม แม้เป็นพระราชาก็เพราะกรรม

บัณฑิตทั้งหลาย ผู้เห็นปฏิจจสมุปบาทธรรม (สิ่งที่อาศัยกันและกันเกิดขึ้น) ฉลาดในกรรมและผลของกรรม ย่อมเห็นกรรมนี้แจ้งชัดตามความเป็นจริงอย่างนี้ว่า

สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม หมู่สัตว์ย่อมเป็นไปตามกรรม เหล่าสัตว์ถูกผูกไว้ในกรรม เหมือนลิ่มสลักของรถที่กำลังแล่นไป

บุคคล ชื่อว่าเป็นพราหมณ์ ด้วยการประพฤติอันประเสริฐ ๔ ประการนี้ คือตะปะ (ความเพียรเป็นเครื่องแผดเผากิเลส) ๑ พรหมจรรย์ (ความประพฤติอันประเสริฐ คือการงดเว้นจากเมถุนธรรม) ๑ สัญญมะ (ความสำรวมระวังอินทรีย์ ๖ มีตาเป็นต้น) ๑ ทมะ (ความข่มใจ ไม่ลุอำนาจกิเลส) ๑ กรรม ๔ ประการนี้ เป็นกรรมอันสูงสุดของพราหมณ์ทั้งหลาย

ดูกรวาเสฏฐะและภารทวาชมาณพ ท่านจงรู้อย่างนี้ว่า ผู้ที่ถึงพร้อมด้วยวิชชา ๓ สงบระงับกิเลสได้ สิ้นตัณหาที่จะทำให้เกิดภพใหม่อีก ชื่อว่าเป็นพรหม เป็นท้าวสักกะของบัณฑิตผู้รู้แจ้งทั้งหลาย ดังนี้ ฯ

เมื่อพระพุทธเจ้าตรัสอย่างนี้แล้ว วาเสฏฐมาณพและภารทวาชมาณพ ได้กราบทูลพระพุทธเจ้าว่า ข้าแต่พระโคดมผู้เจริญ คำสอนของพระองค์แจ่มแจ้งนัก ข้าแต่พระโคดมผู้เจริญ คำสอนของพระองค์แจ่มแจ้งนัก พระองค์ทรงประกาศธรรม โดยอเนกปริยาย เปรียบเหมือนหงายของที่คว่ำอยู่ เปิดของที่ปิด บอกทางให้แก่คนหลงทาง หรือตามไฟให้สว่างในที่มืดมน ด้วยหวังว่า ผู้มีตาจะได้เห็นรูปได้ ข้าพระองค์ทั้งสองนี้ ขอถึงพระโคดมผู้เจริญ กับทั้งพระธรรมและพระภิกษุสงฆ์ว่าเป็นสรณะ ขอพระองค์โปรดทรงจำข้าพระองค์ทั้งสองว่า เป็นอุบาสกผู้ถึงพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งตลอดชีวิต ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป
